

NA BINABOLI (EXODUS)

Na Vuresi Makaliana Na Omea Ara Marea Tana Papi Iani

Na Papi iani ara soaginia **Na Binaboli ma na Vano** e kalea na omea pukuga loki bâ e laba tana mauriqira na tinoni ni Israel i sau, kalina igira ara binaboli mara mololea i Ejipt tana ara totu tseka. Na papi iani e tavota i laona e vati na butona loki:

- 1) Na turupatuna kalina God e maurisigira na Hibru tania niqira totu tseka;
- 2) niqira vavano tsau tana vungavunga Sinai;
- 3) na vaitasogi God e naua kolugira nina tinoni i Sinai, i tana aia e sauanigira na ketsa gana kara maurimuria, ma na ketsa girani ara kalea niqira sasaga segeni igira nina tinoni God, ma na aqona na tagaovera, ma na aqona na lotu;
- 4) na logoana ma na aqosi vangana na nauna gana niqira mani samasama igira na Israel, migira na ketsa ara kalegira na manetabu ma na aqona na samasama vaniana God.

Ma na omea loki putsikae bâ tana papi iani aia nogo na turupatuna na omea e naua God kalina e adirutsumigira nina tinoni tania niqira totu tseka tana Ejipt, me naua mara gini lia na puku loki me sautugira vania na mauriqira i muri.

A Moses aia nogo na tinoni e tangi loki bâ na soana tana papi iani, aia God e vilia ke

adirutsumigira nina tinoni tania i Ejipt. Ma na butona na papi ara donaginidoua bâ igira na tinoni aia nogo na Lova 20 i tana e totu na mamarena na Sangavulu Ketsa.

Na Omea Ara Totu Tana Papi Iani

God e adirutsumigira na tinoni ni Israel tania i Ejipt *1:1-15:21*

a. Ara totu tseka i Ejipt *1:1-22*

b. Na botsaana a Moses ma na maurina tû kalina e tetelo me tsau bâ kalina e borau *2:1-4:31*

c. Kaira a Moses ma Aaron ara ka taimatana na taovia tsapakae ni Ejipt *5:1-11:10*

d. Na Paseka ma na mololeana Ejipt *12:1-15:21*

Tû tana Tasi Tsitsi me tsau bâ tana Vungavunga Sinai *15:22-18:27*

Na Ketsa ma na vaitasogi *19:1-24:18*

Na Valepolo tana e totu na Taovia ma na vovorona gana na samasama *25:1-40:38*

Ara Rotasi Sosongoligira na Israel tana Ejipt

¹ Tugira sui na dalena a Jakob ara tu vano kolua tu tamaqira i Ejipt, pipi kesa kolua nina tamadale segeni, tugira nogo:

² a Reuben, ma Simeon, ma Levi, ma Juda,

³ ma Isakar, ma Sebulun, ma Benjamin,

⁴ ma Dan, ma Naptali, ma Gad, ma Aser.

⁵ E saisai na dangaqira na kukuana segeni nogo a Jakob mara tsaulia e vitu sangavulu. Maia Josep na dalena e totu nogo i Ejipt.

⁶ Me visana tana tagu i muri, ma Josep, migira na kulana, migira sui goto na kukuana a Jakob, igira ara dulikolumaia i Ejipt, ara mate sui.

⁷ Ma na kukuqira, igira nogo na Israel, ara vasusu babâ moa mara gini danga sosongo, mara dato susuliga, mara dangali poponoa na Ejipt.

⁸ Mi muri, me tû kesa na taovia tsapakae vaolu tana Ejipt, maia e tau donaginia a Josep.

⁹ Maia e tsarivanigira nina tinoni, “Igira na tinoni ni Israel girani ara danga sosongo mara dato susuliga, me tau utu kara tû ma kara alomaia na omea seko vanigita igita.

¹⁰ Me ti vaga tana vailabu me tau utu kara ba sai kolugira gada gala, ma kara labugita ma kara tsogo tania na verada. Nida aqo igita ka lavea ke visana sautu gana ka naua ma kara gini tau danga sosongo vaga ia.”

¹¹ Bâ, mi tana migira na Ejipt ara mologira visana na mane kara turugira na Israel tana aqo mala tseka, gana kara gini bingi sekologira. Mi tana tagu nogo ia migira nogo na Israel ara logokaira na verabau ni Pitom mi Rameses vania na taovia tsapakae gana nina vera na mololakâ omea levolevo.

¹² Me atsa moa igira na Ejipt ara rotasi sosongoligira na Israel, migira ara pabo sosongo goto bâ tana dangaqira, mara totuvibamaia na kao popono. Migira na Ejipt ara tuturiga na mataguniaqira na Israel,

¹³⁻¹⁴ te ara tû, mara turu sosongoligira kara aqo kakai bâ tana logovale, mi tana aqo uta, mara tau goto gaegira.

¹⁵ Mi muri, ma na taovia tsapakae ni Ejipt e

goko vanikaira ko Sipra ma ko Pua, i kaira ruka na daki gana na adivasusuqira na daki ni Hibru,

¹⁶ me tsarivanikaira, “Ti vaga kalina amu ka ba adivasusuna sa daki ni Hibru ma kamu ka reia ke baka mane, ka nimui aqo kamu ka matesi saviliua; me ti vaga ke baka daki ma kamu ka moloa ke mauri.”

¹⁷ Mi kaira na daki gana na adivasusu ara ka matagunia God, mara ka tau goto rongomangana na taovia tsapakae, mara ka mologira kara mauri goto igira na baka mane.

¹⁸ Me vaga ia, ma na taovia tsapakae e soa-maikaira na daki adivasusu me veisuakaira, “? Rongona gua ti amu ka nauvaganana ia? ? Rongona gua ti amu ka mologira kara mauri moa igira na baka mane?”

¹⁹ Mi kaira ara ka gokovisu vania mara ka tsaria, “Igira na daki ni Hibru ara tau vaga na daki ni Ejipt; igira ara susuliga mara dona na vasusu tsaku sosongo, mara botsa nogo na daleqira ti ke ba laba sa ka vidamami kagami i tana.”

²⁰⁻²¹ Mi tana rongona kaira na daki na adivasusu ara ka matagunia God, ma God e dou vanikaira mara ka tamani ka valeqira segeni. Migira na tinoni ni Israel ara dadanga babâ moa mara dato susuliga.

²² Mi tana susuina, maia na taovia tsapakae e moloketsa kakai vanigira nina tinoni sui lakalaka me tsarivanigira: “Kamu adigira pipi na baka mane botsa vaolu i laoqira na Hibru, ma kamu tsoni luvusigira tana Kô Nile, migira sui moa na baka daki kamu mologira kara mauri.”

2

Na Botsana a Moses

¹ Mi tana tagu ia, me kesa na mane tana puku konina a Levi e taugâ kesa na baka daki tana nina puku segeni,

² maia e vasuvania kesa na dalena mane. Mi kalina aia e reia laka na baka mane ia e rerei dou sosongo, maia e molopoia i laona e tolu na vula.

³ Mi kalina e tau goto tangomana na molopoiana, maia e tû me adia kesa na kei e vosiginia na asa me titâ gana ke gini tau sage na kô i laona. Me molosagea na baka i laona, me ba moloa i laona na gaugau tana liligina kô.

⁴ Ma na tasina daki na baka mane ia e tutû ao tetelo moa gana ke morosia na omea gua ke laba vania na baka ia.

⁵ Ma na dalena daki na taovia tsapakae e mai na leso i kô, migira nina daki aqo ara tataonia na liligina kô. Maia e moro bâ me reia kesa na kei i laoqira na gaugau, me molovanoa kesa nina daki tseka ke ba adimaia vania.

⁶ Ma na dalena na taovia tsapakae e sangavia na kei, me reia kesa na baka mane e totu i laona. Ma na baka ia e ngangai, maia e galuve sosongolia me tsaria, “Na baka iani e kesa na baka mane ni Hibru.”

⁷ Mi tana, me mai laba na tasina daki na baka ia me veisuâ, “?Egua, laka o ngaoa kau ba soamaia sa daki ni Hibru ke tsutsuvanigo na baka iani?”

⁸ Maia e tuguvisua me tsaria, “Eo kiki, ko bâ.” Me tû na baka daki ia me vano, me soamaia na tinana segeni nogo na baka mane ia.

⁹ Maia na dalena daki na taovia tsapakae e tsarivania, “Ko adia na baka iani mo ko tsutsuvaniau inau, minau sauba kau voligo.” Me vaga ia, maia e adia na baka me tsutsua.

¹⁰ Mi muri, kalina e pasa nogo na baka ia, ma na tinana e adi bâ vania na dalena na taovia tsapakae, maia e tabevaganana moa laka na dalena segeni. Maia e tsarisegenina, “Inau au tsebadatoa tania na kô, me vaga ia minau au soaginia a Moses.”*

A Moses e Tsogovano i Midian

¹¹ Mi kalina e loki nogo a Moses, maia e vano na tsigoviaqira na tinoni ni verana igira na Hibru, me reia niqira rota ma na aqo kakai ara turuginigira kara naua. Me reigotoa kalina kesa na mane ni Ejipt e labumatesia kesa na Hibru, aia e kesa gana verakolu segeni nogo a Moses.

¹² Ma Moses e moro bamai, mi kalina e reia laka e tau goto momoromai ke kesa, maia e tû me labumatesia na mane ni Ejipt, me qilupoia na konina i laona na one.

¹³ Mi tana dani ngana, maia e visutugua i tana, me reikaira ruka na mane ni Hibru ara ka vailabugi. Me tsarivania na mane aia e sasi, “? Rongona gua ti o labua na kulamu?”

¹⁴ Ma na mane ia e tsarivania a Moses, “?Asei e tsarivanigo igoe ko tagaovigami mo ko pede vanigami igami? ?Laka sauba ko labumatesiau goto inau vaga o labumatesinogoa na mane ni Ejipt ia?” Mi tana, ma Moses e gini matagu me

* **2:10 2:10** Na soa ‘a Moses’ tana goko Hibru e tatangi vaga ‘tsebadato.’

tsarisegenina, “Na tinoni ara tsodovulaginogoa na omea au naua inau.”

¹⁵⁻¹⁶ Mi kalina na taovia tsapakae e rongomia na omea vaga ia e laba, maia e lave sautuna na matesiana a Moses, ma Moses e tsogo me ba totu tana kao ni Midian.

Me kesa dani, kalina a Moses e tototu i ligisana kesa na tuvuu, mara tu labamai tu vitu na dalena daki a Jetro na manetabu ni Midian, ara tu mai na sao kô, ma na dangaliana niqira omea agana na mani inu igira nina sipi ma nina naniqoti tu tamaqira.

¹⁷ Mara mai goto visana na mane reitutugu sipi mara tsialigigira na dalena a Jetro. Mi tana, ma Moses e tû me ba sangatugira na baka daki, me sau gaqira kô tu niqira omea tuavati.

¹⁸ Mi kalina tugira na baka daki ara tu visu bâ i vera ma Jetro tu tamaqira e veisuatugira, “?Rongona gua ti amu tu visumai tsaku sosongo i dani eni?”

¹⁹ Mara tu tsaria, “E kesa na mane ni Ejipt e isutugutugami kalina igira na mane pitusipi ara tsialigitugami, me ba sao kô vanitugami, me saogotoa gagira kô tu nimami omea tuavati.”

²⁰ Maia e veisuatugira na dalena, “?Miava ia? ?Rongona gua ti amu tu molovania moa na mane ia ke totu i tana? Kamu tu bâ ma kamu tu tsarivanja ke mai me ke sanga mutsa kolugita.”

²¹ Me vaga ia, ma Moses e mai me sanga mutsa kolugira, me tamigotoa na totu i tana kolugira, maia Jetro e sauvania a Moses ko Sipora ke taugâ,

²² maia e vasuvaria a Moses kesa na dalena mane. Ma Moses e tsarisegenina, “Inau na tinoni labavô tana vera iani, me vaga ia minau kau soaginia a Gersom.”†

²³ Me visana na ngalitupa i muri, ma na taovia tsapakae ni Ejipt e mate, migira na Israel ara rota babâ moa tana aqotseka mara ngangai dato vana God ke sangagira.

²⁴ Ma God e rongomia niqira kukungu me padavisua nina vaitasogi e naua i sau kolutugira a Abraham, ma Isaak ma Jakob.

²⁵ Maia e reia niqira rota na Israel tana totutseka me galuvegira.

3

God e Ketsalia a Moses Ke Visutugua i Ejipt

¹ Me kesa dani kalina a Moses e reitutugugira nina sipi ma nina naniqoti a Jetro, aia na tamana na tauna ma na manetabu ni Midian, ma Moses e tudumivanogira tana kaomate, me bâ tsau tabana bâ i tuana Sinai aia na vungavunga tabu.

² Mi tana e kesa nina angelo na Taovia e labavania tana rereina na lapina lake e irudato i levugana kesa na gai tetelo. Ma Moses e rei bâ na gai e iruiru rago, ma na lake ia e tau moa gania na gai.

³ Me papada dodo moa i tobana, “?Ae, nagua vaga ia? ?Matena gua na gai ia e iruiru me tau moa gania na lake? Sauba kau garu bâ varangisia ma kau morosidoua.”

† 2:22 2:22 Na soa ‘a Gersom’ tana goko Hibru e tatangi vaga ‘tinoni ni veratavosi.’

⁴ Mi kalina na Taovia e morosia laka a Moses e garumai varangi, maia e gokomai vania i laona na gai me tsaria, “!A Moses igoe! !A Moses igoe!”

Ma Moses e gokovisu me tsaria, “Eo, inau ieni.”

⁵ Ma God e tsarivania, “Ko laka goto na mai varangi. Ko nusiligia gamu porotua, rongona na kao tana o tû kalina ia na kao tabu.

⁶ Inau niqira God na mumuamu, tu niqira God a Abraham, ma Isaak ma Jakob.” Mi tana ma Moses e tsavupoia na matana rongona e matagunia na moro bâ i konina God.

⁷ Mi muri ma na Taovia e tsarigotoa, “Inau au reinogoa na rota loki e gadovigira niqû tinoni tana Ejipt; mau rongomia niqira ngangaidato vaniau kau laumaurisigira tania na limaqira igira ara turugira tana aqo mala tseka. Au donagininogoa pipi sui lakalaka na rota loki e gadovigira,

⁸ maia nogoria na rongona ti au gini tsunamai kau laumaurisigira tania na limaqira igira na Ejipt, ma kau adirutsumigira tania na kao ia, ma kau adibagira kesa tana kao lakatana me vuaga dou, i tana ara totu kalina eni igira na tinoni ni Kanaan, mi Het, mi Amor, mi Peres, mi Hivi, mi Jebus.

⁹ Au rongomi mananâ niqira ngangaidato igira niqû tinoni, mau reinogoa laka igira na Ejipt ara bingi sekoligira sosongo.

¹⁰ Mi kalina ia inau au molovanogo igoe i konina na taovia tsapakae ni Ejipt rongona ko gini adirutsumigira niqû tinoni tania na verana.”

¹¹ Ma Moses e tsarivania God, “?Masei gana lakana inau ti kau bâ i konina na taovia tsapakae

ma kau adirutsumigira na tinoni ni Israel tania na Ejipt?”

¹² Ma God e tuguvisua vania me tsaria, “Inau nogo sauba kau totu kolugo igoe, mi kalina ko adirutsumigira na tinoni tania na Ejipt, me sauba ko mai samasama vaniau inau tana vungavunga iani. Maia nogo ke saumakali vanigo laka inau nogo au molovanogo.”

¹³ Ma Moses e tsarivania, “Me ti vaga kalina inau kau ba laba i koniqira na tinoni ni Israel ma kau tsarivanigira, ‘Aia nogo niqira God na mumuamui e molomaiau i konimui,’ migira kara tû ma kara veisuaau, ‘?Masei na asana aia?’ ?Mi tana ma nagua sauba inau kau tsarivanigira?”

¹⁴ Ma God e tsarivania a Moses, “Inau nogo aia inau. Miani nogo e vaga na goko nimu aqo ko tsarivanigira: ‘Aia ara soaginia INAU NOGO* aia nogo e molomaiau vanigamu.’

¹⁵ Ko tsarivanigira na tinoni ni Israel laka inau, na Taovia niqira God igira na mumuaqira, ma tu niqira God a Abraham, ma Isaak ma Jakob, au mologo bâ vanigira. Iani nogo na asaqu na dani ma na dani; maia nogoria kara soaginiau vaga igira na vatavata sui kara botsamai i muri.

¹⁶ Ko bâ, mo ko soasaigira igira sui na ida tana Israel, mo ko tsarivanigira laka inau na Taovia niqira God na mumuaqira, tu niqira God a Abraham, ma Isaak ma Jakob au laba vanigo. Mo ko tsarivanigira laka au mai laba nogo i koniqira,

* **3:14 3:14** Na soa ‘INAU NOGO’ tana goko Hibu e tatangi vaga na soa Yahveh se Jehova.

mau reinogoa na omea seko igira na tinoni ni Ejipt ara nauvanigira.

¹⁷ Minau au padâ kau adiligigira tania na Ejipt i tana ara rotasi sekoligira sosongo, ma kau adivanogira kesa tana kao lakatana me vuaga dou, niqira kao igira na tinoni ni Kanaan, mi Het, mi Amor, mi Peres, mi Hivi, mi Jebus.

¹⁸ “Migira niqiu tinoni sauba kara rongomivatavia na omea ko tsarivanigira. Mi muri, ma nimu aqo igoe ti ko vano kolugira na ida tana Israel, ma kamu ba laba i konina na taovia tsapakae ni Ejipt mo ko tsarivania, ‘Na Taovia, aia niqira God na Hibru, e labavulagi vanigami nogo. Mi kalina ia, me dou ti ko tamivanigami kami vavano tugua ke tolu na dani tana kaomate ma kami savori-kodoputsa vania na Taovia nimami God.’

¹⁹ Minau au donanogoa laka na taovia tsapakae ni Ejipt sauba e utu ke tamivanigamu kamu vano ti ke tagara ke kesa ke susuliga liusia aia ke turua.

²⁰ Minau sauba kau gini aqo na susuligaqu loki ma kau kedeginigira na tinoni ni Ejipt tana nauana na omea mataguniga sosongo i tana. Mi murina ia, maia sauba ke tamivanigamu na vano.

²¹ “Me sauba kau naua ma kara kukuni tanigo igoe igira na Ejipt, rongona kalina niqiu tinoni kara vangaraua na mololeana i tana me sauba e utu kara vano kolua na tuaqira ma na limaqira lê moa.

²² Sauba pipi na daki ni Israel ke bâ i koniqira na kulana na daki ni Ejipt, se sa daki ni Ejipt moa e totu i laona na valena, me ke nongia i

konina na polona ma na inilau qolumila ma na siliva. Migira na Israel sauba kara sagelivanigira na daleqira mane ma na daleqira daki na omea girani, ma kara kalagaivanogira niqira omea levolevo loki matena igira na tinoni ni Ejipt.”

4

God e Sauvania a Moses na Susuliga Gana na Aqosi Valatsatsa

¹ Mi muri, ma Moses e tsarivania na Taovia, “?Me ti vaga igira na tinoni ni Israel kara tau tutuniqū inau ma kara sove na rongomiana na omea kau tsaria, ma nagua kau naua inau ti vaga igira kara tsaria laka o tau laba vaniau igoe?”

² Ma na Taovia e veisuâ, “?Nagua o tatangolia tana limamu?”

Ma Moses e tsaria, “E kesa na itoro.”

³ Ma na Taovia e tsarivania, “Ko tsonitsunâ tana kao.” Mi kalina a Moses e tsonitsunâ, ma na itoro ia e oli me lia na muata, maia Moses e tsogo tania.

⁴ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko gogoro tsuna mo ko tangolia na kalina.” Ma Moses e gogoro tsuna me laua na kalina, ma na muata e oli me lia tugua na itoro.

⁵ Ma na Taovia e tsaria, “Ko nauvaganana iani gana ko gini sauvulagi vanigira na tinoni ni Israel laka na Taovia niqira God na mumuaqira, tu niqira God a Abraham, ma Isaak ma Jakob, aia nogo e laba vanigo.”

⁶ Ma na Taovia e goko vanitugua a Moses me tsaria, “Ko molosagea na limamu tana polomu.” Ma Moses e naua vaga aia e tsaria; mi kalina e

adirutsumia na limana, me totu kesa na lobogu tana kimana, e tovuli poponoa na tuputupu sere vaga moa ti na “snou”.*

⁷ Mi muri ma na Taovia e tsarivania, “Ko molosagetugua na limamu tana polomu.” Maia e naua, mi kalina e adirutsumia na limana me dou visutugua vaga moa na konina popono.

⁸ Ma na Taovia e tsaria, “Me ti vaga igira kara tau tutunimu, se kara tau padarongona na kesianina valatsatsa, ma na rukanina valatsatsa iani sauba kara gini tutunimu.

⁹ Me ti vaga igoe ko naukaira ruka na valatsatsa karani, migira kara tau vati tutunimu moa, se kara sove na rongomiana na omea o tsaria, ko tû mo ko ba saoa na kô tana Nile, mo ko getua tana kao mamatsa, ma na kô ia sauba ke lia na gabu.”

¹⁰ Maia Moses e tsaria, “Tagara, Taovia, ko laka na molovanoaquinu. Au tau saikesa dona na goko dou tû mai nogo i sau me tsau mai i dani eni, atsa moa igoe o goko vaniau. Inau au kisa sosongo mau kamatatu moa tana goko.”

¹¹ Ma na Taovia e tsarivania, “?Asei e sauvania na tinoni na mangana? ?Masei e naua me gini mui kulina me bulu lapina? ?Masei goto e naua me gini momoro se e gini koko? Inau nogo na Taovia au naua.

¹² !Mi kalina ia, igoe ko vano moa! Minau sauba kau sangago tana goko, ma kau tsarivanigo na omea ko tsaria.”

* **4:6 4:6** “na snou” Visana tana vera tana tagu na bisi loki na usa e dona ke kakolu me ke sere vaga moa na poke, kalina e tumu me tsavua na kao popono.

¹³ Ma Moses e tuguvisua me tsaria, “Tagara, Taovia, kiki ko molovanoa ke kesa segeni.”

¹⁴ Mi tana, ma na Taovia e kore vania a Moses me tsaria, “?Megua a Aaron na kulamu igoe, aia na Levi? Inau au donaginia laka a Aaron e dona dou na goko. Maia nogoria e maimai nogo i sautu na valaleamu igoe, me sauba ke gini mage na reiamu.

¹⁵ Me dou moa ti ko goko vania mo ko tsarivania na omea aia ke tsaria. Minau sauba kau sangakagamu sui tana goko, ma kau tsarivanikagamu na omea au ngaoa kamu ka naua.

¹⁶ A Aaron sauba ke lia nimu mane adigoko, maia ke goko vanigira na tinoni tugumu igoe. Mi tana migoe sauba ko lia vaga God vania, rongona sauba ko tsarivulagi vania na omea sui aia ke tsaria.

¹⁷ Ko adia na itoro iani; rongona aia nogo sauba ko gini aqosi valatsatsa.”

A Moses e Visutugua Tana Ejipt

¹⁸ Mi muri, maia Moses e visu bâ i konina a Jetro na tamana na tauna me tsarivania, “Kiki ko tamivaniau moa inau ma kau visu bâ tana Ejipt i koniqira na kamaqu, ma kau ba reigira ti vaga ara mamauri moa.” Ma Jetro e tamivania maia e vailivua.

¹⁹ Mi kalina a Moses e tototu moa i Midian ma na Taovia e tsarivania, “Ko visutugua tana Ejipt rongona igira sui ara ngaoa na labumatesiamu igoe ara viri mate sui nogo.”

²⁰ Me vaga ia, ma Moses e tû me adia na tauna mi kaira na dalena, me molokaetugira tana gotuna na asi, me vano kolutugira i Ejipt,

maia e tangolia na itoro aia God e tsarivaninogoa ke adia.

²¹ Ma na Taovia e goko vanitugua a Moses me tsaria, “Kalina ia igoe o vivisutugua tana Ejipt, mi kalina ko ba laba i tana ma nimu aqo igoe ko naugira i matana na taovia tsapakae na valatsatsa sui inau au saunogoa vanigo na susuliga gana na nauana. Minau sauba kau naua me ke tsatsarae sosongo na taovia tsapakae, me ke tau tamivanigira na tinoni kara vano.

²² Mi tana migoe nimu aqo ko tsarivania laka inau na Taovia au tsaria, ‘Israel aia na dalequ mane botsaida.

²³ Inau au tsarivanigo nogo ko tamivania na dalequ ke vano rongona aia ke gini samasama vaniau, migoe o tau tamivania. Mi kalina ia inau sauba kau labumatesia na dalemu mane botsaida segeni nogo igoe.’ ”

²⁴ Mi tana nauna ara ba mango kalina ara vavano i Ejipt, na Taovia e ba tsodoa a Moses me tovoa ke labumatesia.

²⁵⁻²⁶ Maia ko Sipora na tauna e adia kesa na vatu vavanga me pariligia na kokorana na mutsuna na dalena mane, me peleginia na tuana a Moses. Maia e padâ moa na rongona na paripapadana me tsarivania a Moses, “Igoe na savana na gabu vaniau inau.” Me vaga ia, ma na Taovia e gaetugua na maurina a Moses.

²⁷ Mi tana tagu goto ia, ma na Taovia e tsarivania a Aaron “Ko vano tana legai mate mo ko ba tsodoa a Moses.” Maia e tû me ba tsodoa a Moses tana vungavunga tabu; mi kalina e tsodoa maia e domia.

²⁸ Mi muri, ma Moses e turupatu vania a Aaron pipi sui na omea aia na Taovia e tsarivaninogoa kalina aia e raia ke visutugua i Ejipt; me turupatu vanigotoa tana rongogira na valatsatsa aia na Taovia e ketsalia ke naua.

²⁹ Me vaga ia mi kaira a Moses ma Aaron ara ka vano i Ejipt, mara ka ba soasaigira pipi sui gaqira ida na tinoni ni Israel.

³⁰ Maia Aaron e turupatuna vanigira pipi sui na omea na Taovia e tsarivania a Moses, mi muri, ma Moses e naugira pipi sui na valatsatsa i mataqira na tinoni.

³¹ Migira ara tutunina, mi kalina ara rongomia laka na Taovia e mai nogo i koniqira me reisuinogoa niqira rota loki, migira ara tsuporu tsuna mara samasama.

5

Kaira a Moses ma Aaron i Matana Na Taovia Tsapaka e ni Ejipt

¹ Mi muri, mi kaira a Moses ma Aaron ara ka vano i konina na taovia tsapaka e, mara ka tsarivania, "Na Taovia na God ni Israel e tsaria, 'Ko tamivanigira niq tu tinoni kara vano, rongona kara gini lokisia niq bongi tabu tana kaomate gana kara padalokiginiau.' "

² Ma na taovia tsapaka e veisuakaira, "Asei vaga na Taovia? Rongona gua ti kau rongomangana aia ma kau tamivanigira na Israel kara vano? Inau au tau donaginia na Taovia; me sauba e utu goto kau tamivanigira na Israel kara vano."

³ Mi kaira a Moses ma Aaron ara ka goko-visu mara ka tsaria, “Niqira God na Hibru e labavanigami nogo. Ko tamivanigami ma kami vavaño ke tolu na dani tana kaomate ma kami savori-kodoputsa vania na Taovia nimami God. Me ti vaga kami tau naua, maia sauba ke matesiginigami na lobogu se tana vailabu.”

⁴ Ma na taovia tsapakae e tsarivanikaira a Moses ma Aaron, “?Rongona gua ti amu ka ngaoa na adiligiaqira na tinoni tania niqira aqo? !Kamu ka raigira kara visutugua tana niqira aqo!

⁵ Igamu na Israel amu danga bâ liusigami igami na Ejipt. !Mi kalina ia, mamu ngaogotoa kamu mango tana aqo!”

⁶ Mi tana dani nogo ia, ma na taovia tsapakae e tû, me ketsaligira igira ara turugira na tseka tana aqo, migira goto na mane ni Israel ara reitutugua na vavanona na aqo me tsarivanigira,

⁷ “Kamu laka goto na sauvaniaqira na tinoni na buruburu makede gana na aqosi briki. Kamu raigira kara vano segeniqira na laveana.

⁸ Ma kamu turugira kara aqosigira na dangana na briki ke atsa vaga moa tana idana, me ke laka goto nanga sa tsotsoko. !E tau ngatsu tugugira niqira aqo, aia nogo na rongona ti ara maimai moa na veisuaqu inau kau tamivanigira ma kara vano na savori-kodoputsa vaniana niqira God!

⁹ Kamu raigira na mane girani kara aqo kakai goto bâ rongona kara gini boe moa na aqo, ma kara gini tau tamani tagu na rongomiaqira na goko peropero danga sosongo vaga ia.”

¹⁰ Migira na mane ara turugira na tseka tana aqo, migira goto na mane ni Israel ara reitutugu

aqo, ara ba tsarivanigira na tinoni ni Israel, “Na taovia tsapakae e tsaria laka sauba e utu goto ke manogati vanigamu sa buruburu makede.

¹¹ Maia e tsaria laka nimui aqo nogo igamu kamu vano ma kamu lave segenia na buruburu iava moa amu tangomana na tsodoana, ma nimui aqo kamu aqosigira na briki ke danga atsa vaga goto moa tana idana.”

¹² Me vaga ia, migira na tinoni ara liuvi poponoa na Ejipt na lave buruburu makede.

¹³ Migira na mane ara turugira na tseka tana aqo ara turugira babâ moa kara aqosia pipi dani na briki ke atsa kolua moa na dangana ara aqosia kalina ara adimanogati vanigira na buruburu makede.

¹⁴ Migira na mane ni Ejipt igira ara turugira na tseka tana aqo ara rarusigira na mane ni Israel ara reitutugu aqo. Mara goraragira mara tsaria, “?Rongona gua ti igamu amu tau aqosigira na briki ke danga vaga tana idana?”

¹⁵ Mi tana, migira na Israel ara reitutugu aqo ara tû, mara ba laba i konina na taovia tsapakae mara veisuâ, “?Taovia, rongona gua ti o nauvaganana vanigami ia?

¹⁶ !Igira nimu tinoni igoe ara tau sauvanigami sa buruburu makede, mara raigami moa kami aqosigira na briki kara danga atsa vaga moa tana idana! Mi kalina ia ara rarusigami goto, ma niqira sasi nogo igira nimu tinoni igoe.”

¹⁷ Ma na taovia tsapakae e tuguvisua me tsaria, “Igamu amu gato moa mamu tau moa ngaoa na aqo, maia nogoria na rongona ti amu

nongiau inau kau tamivanigamu ma kamu vano na savori-kodoputsa vaniana na Taovia.

¹⁸ !Bâ, mi kalina ia kamu visutugua tana aqo! Me utu saikesa kara tusuvanigamu sa buruburu makede, ma nimui aqo nomoa kamu aqosigira na briki kara danga atsa vaga moa tana idana.”

¹⁹ Migira na mane ni Israel ara reitutugu aqo ara vasini padagadovia laka ara totu vania na rota loki, kalina ara tsarivanigira laka niqira aqo kara aqosigira pipi dani na briki ke atsa kolua na dangana vaga nogo ara aqosia tana idana.

²⁰ Mi kalina ara mololea na taovia tsapakae, mara ba tsodokaira a Moses ma Aaron ara ka pipitugira i sautu.

²¹ Mara tsarivanikaira a Moses ma Aaron, “Na Taovia e morosinogoa na omea amu ka tsukia kagamu me sauba aia ke kedekagamu, rongona kagamu nogo amu ka naua maia na taovia tsapakae migira nina mane sasanga ara gini reisavi sosongoligami igami. Mi kagamu goto nogo amu ka nausautuna vanigira gana kara matesigami.”

A Moses e Goko Korekore Vania na Taovia

²² Mi tana, ma Moses e pilo bâ tugua konina na Taovia me tsaria, “?Taovia, rongona gua ti o rotasi sosongoligira nimu tinoni? ?Me rongona gua goto te o molomaiau inau ieni?

²³ Tuturiga kalina au ba laba inau i konina na taovia tsapakae mau goko tugumu igoe, aia e rotasi sosongoligira goto bâ nimu tinoni. !Migoe o tau lelê naua sa omea ko sangaginigira!”

6

¹ Ma na Taovia e tsarivania a Moses, “I kalina ia sauba igoe ko morosia na omea inau sauba kau nauvania na taovia tsapakae. Inau sauba kau turua me ke tamivanigira niqū tinoni kara vano. Eo, sauba inau kau turuginia nomoa ke tsialigira tania nina kao.”

God e Soa a Moses

² Ma God e gokovanigotoa a Moses me tsaria, “Inau nogo na Taovia.

³ Inau nogo au labavanitugira a Abraham, ma Isaak, ma Jakob vaga na God Susuliga Sosongo, mau tau moa tsarivulagi vanitugira na asaqu tabu, aia nogo na Taovia.

⁴ Au aqosigotoa kesa na vaitasogi kolutugira, mau vekevanitugira laka sauba kau sauvanitugira na kao ni Kanaan, na kao aia i tana igira ara tototu vaga moa na tinoni labana.

⁵ Mi kalina ia, inau au rongominogoa niqira kukungu igira na Israel, igira na Ejipt ara mala tsekagira, mau padavisutugua niqū vaitasogi au naunogoa kolugira.

⁶ Me vaga ia, migoe ko bâ mo ko tsarivanigira na tinoni ni Israel laka inau au tsarivanigira na goko iani, ‘Inau na Taovia; inau nogo sauba kau laumaurisigamu ma kau nusigamu tania nimui totu tseka vanigira na Ejipt. Inau sauba kau saukaea na limaqu susuliga ma kau kede kakaigira igira, ma kau maurisigamu igamu.

⁷ Inau sauba kau naua migamu kamu lia niqū tinoni segeni, minau kau lia nimui God. Igamu sauba kamu donaginia laka inau na Taovia

nimui God kalina kau nusigamu tania na totu tseka i Ejipt.

⁸ Sauba kau adibagamu tana kao au vatsanogoa laka kau sauvanitugira a Abraham, ma Isaak ma Jakob; minau sauba kau sau vanigamu ke lia na tamanimui segeni, inau nogo na Taovia.' "

⁹ Ma Moses e ba tsarivulagi vanigira na tinoni ni Israel na omea iani, migira ara tau ngaoa na rongomiana, matena e gini ponopala sosongo nogo na tobaqira tana rota loki na aqo tseka.

¹⁰ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses,

¹¹ "Ko bâ mo ko tsarivania na taovia tsapakae ni Ejipt laka nina aqo nomoa ke tamivanigira na tinoni ni Israel kara mololea na verana."

¹² Ma Moses e tsaria, "¿Atsa moa igira na Israel, migira ara tau ngaoa na rongomangaqu inau, me kegua vaga ti ke rongomangaqu inau na taovia tsapakae ni Ejipt? Inau au tau tangomana na goko dou."

¹³ Ma na Taovia e ketsalikaira a Moses ma Aaron me tsaria: "Kamu ka bâ tsarivanigira na tinoni ni Israel me vanigotoa na taovia tsapakae laka inau nogo au raikagamu kamu ka adirutsumigira na tinoni ni Israel tania na Ejipt."

Na Mamarena na Vungu Ka Koniqira A Moses ma Aaron

¹⁴ A Reuben, aia na dalena mane botsaida a Jakob, e tamanitugira vati na dalena mane: tugira a Hanok, ma Palu, ma Hesron, ma Karmi; tugira nogo na mumuaqira na duli ara tangomavuginia tu soaqira.

15 A Simeon e tamanitugira ara tu ono na dalena mane: tugira nogo a Jemuel, ma Jamin, ma Ohad, ma Jakin, ma Sohar, ma Saul, aia na dalena kesa na daki ni Kanaan; tugira nogo na mumuaqira na duli ara tangomalavuginia tu soaqira.

16 A Levi e tamanitugira tolu na dalena mane: tugira nogo a Gerson, ma Kohat, ma Merari; tugira nogo na mumuaqira na duli ara tangomalavuginia tu soaqira. Ma Levi e mauri tsaulina 137 na ngalitupa.

17 A Gerson e tamanikaira ruka moa na dalena mane: kaira nogo a Libni ma Simei, mi kaira ara ka tamani danga sosongo ka kukuaqira.

18 A Kohat e tamanitugira vati na dalena mane: tugira nogo a Amram, ma Isar, ma Hebron, ma Usiel. Ma Kohat e mauri tsaulina 133 na ngalitupa.

19 A Merari e tamanikaira ruka moa na dalena mane: kaira nogo a Mali ma Musi. Igirani nogo na duli konina a Levi kolu kukuaqira.

20 A Amram e taugâ ko Jokebed aia na tasina tamana, ma ko Jokebed e vasuvania a Amram kaira a Moses ma Aaron. Ma Amram e mauri tsaulina 137 na ngalitupa.

21 A Isar e tamanitugira tolu na dalena mane: tugira nogo a Kora, ma Nepeg ma Sikri.

22 A Usiel goto e tamanitugira tolu na dalena mane: tugira nogo a Misael, ma Elsapan ma Sitri.

23 A Aaron e taugâ ko Eliseba, aia na dalena daki a Aminadab ma na tasina a Nason; maia ko Eliseba e vasuvania a Aaron vati na dalena

mane: tugira nogo a Nadab, ma Abihu, ma Eleasar, ma Itamar.

²⁴ Ma Kora e tamanitugira tolu na dalena mane: tugira a Asir, me Elkana, ma Abiasap; tugira nogo na mumuaqira igira na duli konina a Kora.

²⁵ A Eleasar aia na dalena a Aaron e taugâ na dalena daki a Putiel, maia e vasuvia a Eleasar a Pinehas. Igirani nogo na ida tana vungu ma na duli tana puku konina a Levi.

²⁶ Kaira a Aaron ma Moses i kaira nogo aia na Taovia e tsarivanikaira, “Ka nimui aqo kagamu kamu ka adirutsumigira sui na puku ni Israel tania na Ejipt.”

²⁷ Mi kaira nogo ara ka ba tsarivania na taovia tsapakae ni Ejipt ke nusiligigira na toga ni Israel tania na totu tseka.

Na Taovia e Moloketsa Vanikaira A Moses ma Aaron

²⁸ Mi kalina na Taovia e gokovania a Moses tana kao ni Ejipt,

²⁹ maia e tsaria, “Inau nogo na Taovia. Igoe ko bâ mo ko tsarivania na taovia tsapakae pipi sui na omea inau au tsaivanigo.”

³⁰ Ma Moses e tsaria, “Igoe o dona segenimu nogo laka inau au tau tangomana na goko dou; ? ma na rongona gua ti ke rongomi mangaqu inau na taovia tsapakae?”

7

¹ Ma na Taovia e tsarivania, “Inau sauba kau naua migoe ko lia vaga God vania na taovia

tsapakae, ma Aaron na kulamu sauba ke goko vania vaga nimu propete igoe.

² Mo ko tsarivania a Aaron pipi sui na omea inau au ketsaligignigo, maia sauba ke ba tsarivania na taovia tsapakae ke tamivanigira na tinoni ni Israel kara mololea na verana.

³ Minau sauba kau naua ma na taovia tsapakae ke tsatsarae sosongo me ke tau ngaoa na rongo-mangaqu, atsa moa ke danga na omea mataguniga kau naugira i laona na Ejipt.

⁴ Mi muri ti inau sauba kau kede sekoligira sosongo na Ejipt, ma kau adirutsumigira na toga niqu tinoni ni Israel tania na vera ia.

⁵ Mi tana, ti sauba igira na Ejipt kara donaginia laka inau nogo na Taovia, kalina kau kede sekoligira igira, ma kau adirutsumigira na tinoni ni Israel tania na veraqira.”

⁶ Mi kaira a Moses ma Aaron ara ka naua na omea vaga e ketsaliginigira na Taovia.

⁷ Mi tana tagu ara ka ba goko vania na taovia tsapakae ia, ma Moses e alu sangavulu na ngalitupana ma Aaron e alu sangavulu tolu na ngalitupana.

Nina Itoro a Aaron

⁸ Na Taovia e tsarivanikaira a Moses ma Aaron,

⁹ “Me ti vaga na taovia tsapakae ke tsarivanikagamu kamu ka sauvulagikamu segeni tana aqosi valatsatsa, mo ko tsarivania a Aaron ke adia nina itoro me ke tsoni tsunâ i matana na taovia tsapakae, ma na itoro ia sauba ke lia na muata.”

¹⁰ Mi tana, mi kaira a Moses ma Aaron ara ka vano i konina na taovia tsapakae mara ka

nauvaganana na omea e ketsalikaira na Taovia. Ma Aaron e tsonitsunâ nina itoro i matana na taovia tsapakae migira nina mane sasanga, ma na itoro ia e oli me lia na muata.

¹¹ Mi muri ma na taovia tsapakae e soamai-gira nina mane sasaga migira goto na mane basutidao, mi tana niqira sinagore igira ara nauvaganana goto.

¹² Igira ara tsonitsunagotoa niqira itoro, ma niqira itoro ara oli mara lia goto na muata. Ma nina itoro a Aaron e tû, me konomi poponogira niqira itoro igira.

¹³ Me atsa moa e vaga, ma na taovia tsapakae e tau goto oli nina papada, me tau goto ngaoa na rongomi ka mangaqira a Moses ma Aaron, vaga e tsari idanogoa na Taovia.

Na Rota Seko Loki e Gadovigira na Ejipt

Na Gabu

¹⁴ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Na taovia tsapakae e tsatsarae sosongo me tau moa vati tamivanigira na tinoni kara vano.

¹⁵ Me vaga ia, migoe ko vano ke matsaraka mo ko ba tsodoa kalina aia ke vano tana Kô Nile. Ko adia na itoro aia nogo na itoro e oli me lia na muata, mo ko ba pitua i liligina na kô.

¹⁶ Mo ko tsarivania na taovia tsapakae, ‘Na Taovia aia niqira God na Hibru, e molomaiau kau tsarivanigo ko tamivanigira nina tinoni kara vano, rongona kara gini samasama vania tana kaomate. Me tsaumai i dani eni igoe o tau ngaoa na rorongu.

¹⁷ Mi kalina ia taovia, aia na Taovia God e tsaria laka igoe sauba ko reivulagia laka ase

aia tana na omea sauba aia ke naua. Ko moromai, inau sauba kau labuginia na itoro iani na rarauna na kô, ma na kô sauba ke oli me ke lia na gabu.

¹⁸ Ma na tsetse sauba kara viri mate sui, ma na kô sauba ke sigini mabulu sosongo, ma kara tau tangomana igira na tinoni ni Ejipt na inu i konina.’ ”

¹⁹ Ma na Taovia e tsarivanigotoa a Moses, “Ko tsarivania a Aaron ke adia nina itoro me ke sauâ bâ i kelaqira na kô sui, ma na okookona kô ma na maoutu sui tana Ejipt. Ma na kô sui i laona na vera popono sauba kara lia sui na gabu, atsa moa na kô i laona na popo gai ma na popo vatu.”

²⁰ Mi kaira a Moses ma Aaron ara ka naua na omea e ketsalikaira na Taovia. Mi matana na taovia tsapakae ma nina mane sasanga, aia Aaron e adikaea nina itoro me labuginia na rarauna na kô, ma na kô sui ara oli mara lia na gabu.

²¹ Ma na tsetse sui i laona na kô ara viri mate, ma na siginina e sigini seko sosongo migira na tinoni ni Ejipt ara gini tau tangomana na inu i konina. Me liasi gabu moa tana Ejipt popono.

²² Mi muri, migira goto nina mane basutidao na taovia tsapakae ara tangomana na nauvaganana goto ia tana niqira sinagore, ma na taovia tsapakae e tsatsarae manana nomoa. Me vago nogo na omea e tsaria idanogoa na Taovia, aia na taovia tsapakae e tau ngaoa na rongomiana ka mangaqira a Moses ma Aaron.

²³ Maia e pilo me visutugua i valena, me atsa moa e laba na omea iani maia e tau goto gini boe.

²⁴ Migira sui na tinoni ni Ejipt ara ba tsaia tana liligina na kô gana kara tsodoa na kô na inu, rongona ara tau tangomana na inu i kô loki.

²⁵ Me putsi nogo vitu na dani murina kalina na Taovia e ketsoa na kô.

8

Na Qori

¹ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko bâ i konina na taovia tsapakae, mo ko tsarivania laka na Taovia e tsarivaganana iani, ‘Ko tamivanigira niq̄u tinoni kara vano, rongona kara gini samasama vaniau.

² Me ti vaga igoe ko sove na rorongō, minau sauba kau kedea na veramu ma kau dangaliginia na qori.

³ Sauba kara danga tsara na qori tana Kô Nile me sauba kara viri tsipudato tania na kô, ma kara ba sage i laona na valemū igoe, mi laona goto nimu voki na matura, mi kelana nigemu, mi tana valeqira nimu mane sasanga ma nimu toga, mi laoqira goto nimui umu ma nimui popo na bulobredi.

⁴ Me sauba kara tsipudato i konimu goto igoe, mi koniqira nimu toga, mi koniqira sui goto nimu mane sasanga.’ ”

⁵ Ma na Taovia e tsarivanigotoa a Moses, “!Ko tsarivania a Aaron ke tangolikaea nina itoro me ke tusu bâ i kelaqira na kô, ma na okookona kô ma na maoutu, me ke naua ma na qori kara rutsu labamai ma kara tsavu poponoa na kao ni Ejipt.”

⁶ Me vaga ia, ma Aaron e tusu bâ nina itoro i kelaqira na kô sui, ma na qori ara rutsu labamai mara tsavupoponoa na kao.

⁷ Migira goto na mane basutidao ara gini aqo niqira sinagore, mara naua mara datomai goto na qori tana kao popono ni Ejipt.

⁸ Ma na taovia tsapakae e soamai kaira a Moses ma Aaron me tsarivanikaira, “Kamu ka nonginongi vania na Taovia me ke adiligigira na qori girani, me sauba inau kau tamivanigira ka nimui tinoni kara vano, rongona kara gini ba na savori-kodoputsa vaniana na Taovia.”

⁹ Ma Moses e tsarivania, “Sauba kau gini mage moa inau na nonginongi vaniamu igoe. Mo ko titia moa na taguna i tana igoe o ngaoa kau nonginongi vanigo me vanigira nimu mane sasanga, migira goto nimu toga, rongona na qori kara gini nangaligi tanigamu, me ke tagara goto ke kesa ke totuvisu, migira lelê moa ara totu tana Kô Nile kara totu.”

¹⁰ Ma na taovia tsapakae e tsaria, “Ko nonginongi vaniau ke dani.” Ma Moses e tsaria, “Eo, inau sauba kau naua na omea o nongia i koniqu, mi tana ti igoe ko gini dona laka e tagara goto sa god ke atsa kolua na Taovia nimami God igami.

¹¹ Migira na qori sauba kara nangaligi tanigamu sui, igoe migira nimu mane sasanga, migira goto nimu toga, me ke tagara goto sa qori ke totuvisu, igira lelê moa ara totu tana Kô Nile kara totu.”

¹² Mi tana mi kaira a Moses ma Aaron ara ka mololea na valena na taovia tsapakae, maia

Moses e nongia na Taovia ke adiligigira na qori aia nogo e molomaigira vania na taovia tsapakae.

¹³ Ma na Taovia e manalia na omea a Moses e nongia i konina, mara viri mate sui lakalaka na qori i laoqira na vale, mi tana pakokana na vera, mi laoqira na uta.

¹⁴ Migira na tinoni ni Ejipt ara tsako tsupulaginigira tana tsupu loki, me sigini seko na mabuluqira tana kao popono ia.

¹⁵ Mi kalina na taovia tsapakae e reia laka ara mate sui nogo na qori, maia e totu kalavata tugua tana nina papada, me tau tugua ngaoa na rongomiana ka mangaqira a Moses ma Aaron, vaga nogo na Taovia e kate idanogoa.

Na Ngitsu

¹⁶ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko tsarivania a Aaron ke labuginia na kao nina itoro, mi tana Ejipt popono na papasa sauba kara oli ma kara lia na ngitsu.”

¹⁷ Me vaga ia ma Aaron e tû me labuginia na kao nina itoro, ma na papasa sui tana Ejipt ara oli mara lia na ngitsu, mara tsavu poponogira na tinoni me pipi sui na omea tuavati.

¹⁸ Migira na mane basutidao ara tovogotoa kara gini aqo niqira sinagore ma kara laba na ngitsu, migira ara tau tangomana. Ma na ngitsu moa ara tovusi poponoa pipi tana nauna sui.

¹⁹ Migira na mane basutidao ara tsarivania na taovia tsapakae, “!God nogo e naua na omea iani!” Ma na taovia tsapakae e tau goto olia nina papada, me tau goto ngaoa na rongomiana

ka mangaqira a Moses ma Aaron, vaga nogo na Taovia e kate idanogoa.

Na Lango

²⁰ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Ke mat-saraka bongibongi ke dani ko vano mo ko ba tsodoa na taovia tsapakae kalina aia ke ba tsuna i kô, mo ko tsarivania laka inau na Taovia au tsarivaganana iani. ‘Ko tamivanigira niq̄u tinoni kara vano, rongona kara gini samasama vaniau.

²¹ Au paravatavigo laka ti vaga igoe ko sove na rorongō, minau sauba kau molomaigira na alaala popono na lango ma kara vururu i konimu igoe mi koniq̄ira nimu mane sasanga, migira goto nimu toga. Ma kara danga dato na lango i laona na valeq̄ira sui na tinoni ni Ejipt, ma kara tsavugotoa na kao popono.

²² Mi Gosen segeni moa i tana ara totu niq̄u tinoni, sauba kau moloa ke mangamanga, me ke tagara sa lango i tana. Inau sauba kau nauvaganana ia rongona igoe ko donaginia laka inau na Taovia au totu tana kao iani.

²³ Minau sauba kau vota vaganana iani vanigira niq̄u tinoni inau ma nimu tinoni igoe. Ma na valatsatsa iani sauba ke laba ke dani.’ ”

²⁴ Na Taovia e molomaia na alaala popono na lango i laona na valena na taovia tsapakae, mi valeq̄ira goto nina mane sasanga. Ma na lango ara sekolia na kao popono tana Ejipt.

²⁵ Mi muri, ma na taovia tsapakae e soakaira a Moses ma Aaron me tsarivanikaira, “Bâ kagamu ma kamu ka savori-kodoputsa vania ka nimui God i laona na vera moa iani.”

²⁶ Ma Moses e gokovisu me tsaria, “E tau goto kami ka naua na omea vaga ia ieni, rongona sauba ke tau dou vanigira na tinoni ni Ejipt na reiana nimami savori-kodoputsa igami vania na Taovia nimami God. Me ti vaga igami kami savorigira nimami omea tuavati i mataqira na tinoni ni Ejipt, me sauba ke seko sosongo na tobaqira na morosiamami ma kara taimatesigami.

²⁷ Nimami aqo nomoa igami kami vano ke tolu na dani tana kaomate gana na savori-kodoputsa vaniana na Taovia nimami God vaga nogo aia e ketsaliginigami.”

²⁸ Ma na taovia tsapakae e tsaria, “Inau sauba kau tami moa vanigamu na vano na savori-kodoputsa vania na Taovia nimui God tana kaomate, ti vaga igamu kamu tau moa vano ao sosongo. Mo ko nonginongi vaniau goto inau.”

²⁹ Ma Moses e tsarivania, “Kalina tsotsodo kau mololea ieni, minau sauba kau nongia na Taovia laka ke dani manana nogo na lango kara vanoligi tanigo igoe, me tanigira nimu mane sasanga, migira sui goto nimu toga. Ma nimu aqo igoe ko laka goto na perobulesiamami igami, ma na utusiaqira na tinoni tana vano na savori-kodoputsa vaniana na Taovia.”

³⁰ Mi tana ma Moses e mololea na taovia tsapakae me ba nonginongi vania na Taovia,

³¹ ma na Taovia e manalia na omea a Moses e nongia i konina. Migira na lango ara vanoligi tania na taovia tsapakae, migira nina mane sasanga, migira sui goto nina toga; me tagara goto sa lango ke kauvisu.

³² Me atsa moa na taovia tsapakae e reia e laba na omea vaga ia, maia e tau moa olia nina papada, me tau tugua tamivanigira na tinoni kara vano.

9

Ara Mate na Omea Tuavati

¹ Ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko vano i konina na taovia tsapakae mo ko tsarivania laka na Taovia aia niqira God na Hibru e tsaria, ‘Ko tamivanigira niqira tinoni kara vano, rongona kara gini samasama vaniau.

² Me ti vaga igoe ko tau tugua tamivanigira na vano,

³ minau sauba kau kedego ma kau molomaia kesa na lobogu seko sosongo ke gadovigira nimui omea tuavati sui: igira nimui ose, ma nimui asi, nimui kamelo, nimui buluka, nimui sipi, ma nimui naniqoti.

⁴ Me sauba kau vota vaganana iani vanigira niqira omea tuavati ara tamanina igira na Israel, ma niqira omea tuavati ara tamanina igira na Ejipt, me tagara lelê goto sa vidaqira niqira omea tuavati igira na Israel ke mate.

⁵ Inau na Taovia au titinogoa laka ke dani nogo sauba kau naua na omea iani.’ ”

⁶ Mi tana dani ngana, ma na Taovia e manalia na omea e tsaria, migira sui lakalaka niqira omea tuavati igira na Ejipt ara viri mate sui, me tagara sa vidaqira niqira omea tuavati igira na Israel ke mate.

⁷ Na taovia tsapakae e veisuâ nagua e laba, mara turupatu vania laka e tagara goto sa vidaqira niqira omea tuavati na Israel ke mate. Me atsa moa ti aia e rongomi vaganana ia maia e tau moa olia nina papada, me tau goto tamivanigira na tinoni ni Israel kara vano.

Na Tsope

⁸ Mi muri, ma na Taovia e tsarivanikaira a Moses ma Aaron, “Kamu ka ba karoa kara visana na kakarona tora i laona na umu; maia Moses sauba ke rasavaginidatoa i matana na taovia tsapakae.

⁹ Ma na punguna na tora ia sauba ke tsavua na kao popono ni Ejipt, me pipi moa tana nauna sui igira na tinoni ma na omea tuavati kara tsope, me ke botsa me ke viri vora na koniqira.”

¹⁰ Mi tana mi kaira ara ka ba karoa visana na kakarona tora mara ka mai tû i matana na taovia tsapakae; ma Moses e rasavaginidatoa na tora, ma na punguna na tora ia e naua mara gini tsope me viri vora loki na koniqira na tinoni ma na omea tuavati sui.

¹¹ Migira na mane basutidao ara tau goto tangomana kara mailaba i matana a Moses rongona e boboto popono na kokoraqira vaga goto igira na tinoni sui tavosi tana Ejipt.

¹² Ma na Taovia e naua me tsatsarae babâ moa na taovia tsapakae, me tau goto ngaoa na rongomiana ka mangaqira a Moses ma Aaron, vaga goto na Taovia e kate idanogoa.

Na Kolina na Usa Kakai

¹³ Mi muri ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ke matsaraka bongibongi ke dani ko vano mo

ko ba goko kolugotoa na taovia tsapakae mo ko tsarivania laka na Taovia niqira God na Hibru e tsarivaganana, 'Ko tamivanigira niq'u tinoni kara vano, rongona kara samasama vaniau.

¹⁴ Mi kalina ia inau sauba kau tau kedegira moa nimu mane sasanga ma nimu toga, me sauba kau kedego goto igoe, rongona ko gini donaginia laka e tagara goto sa god ke atsa koluau inau tana barangengo popono.

¹⁵ Me ti vaga kau sulukaenogoa na limaqu ma kau labuginigo igoe migira nimu toga ginia na lobogu seko, migamu kamu nangaligi saikesa nogo.

¹⁶ Mau tamivanigo moa ko mauri rongona kau gini sauvulagia na susuligaqu inau, ma gaqu tangirongo ke kuvia na barangengo popono.

¹⁷ Migoe o kaekae sosongo moa mo tau tamivanigira niq'u tinoni kara vano.

¹⁸ Mi tana tagu vaga nogo ia ke dani, ti inau sauba kau naua me ke gini tumutsuna mai na kolina na usa kakai vaga na vatu, vaga ara tau vati reia moa ke laba tana Ejipt tû tana tuturigana na barangengo me tsau mai i dani eni.

¹⁹ Mi kalina ia, ko moloketsa vanigira kara molo raviravigira nimu omea tuavati me pipi sui goto nimu omea levolevo ara totu i tano. Sauba na kolina na usa kakai vaga na vatu ke tumutsuna mai i koniqira na tinoni migira nimui omea tuavati sui ara tau totu raviravi mara totuvisu moa i tano, migira sui sauba kara mate.'
”

²⁰ Mara visana nina mane sasanga na taovia tsapakae ara matagunia na omea e tsaria na

Taovia, mara adisagemaigira sui i vale niqira tseka ma niqira omea tuavati kara gini totu raviravi.

²¹ Migira visana tavosi ara tau gini boe nina goko parovata na Taovia mara mologira niqira tseka ma niqira omea tuavati kara totu moa i tano.

²² Mi muri, ma na Taovia e tsarivanja a Moses, “Ko saukaea na limamu tana masaoka, ma na kolina na usa kakai vaga na vatu sauba ke tumu tsuna me ke tsavua na kao popono ni Ejipt: i koniqira na tinoni, ma na omea tuavati, me pipi sui goto na omea tsukatsuka tana uta.”

²³ Me vaga ia, ma Moses e saudatoa gana itoro tana masaoka, ma na Taovia e moloa ke poda na quluqulu, ma na angaanga ke gado tana kao, me ke tumutsuna na kolina na usa kakai vaga na vatu. Na Taovia nogo e naua

²⁴ me gini tumutsunamai na kolina na usa kakai, kolua na kirapina na angaanga e vavano me vivisu. Aia e kesa na legai loki seko sosongo bâ vaga ara tau goto vati reia ke gado tana Ejipt tû tana tuturigana na barangengo me tsau mai i dani eni.

²⁵ Mi laona na Ejipt popono na kolina na usa kakai vaga na vatu e toroutsanigira pipi sui na omea ara totu i tano, kolugira goto na tinoni ma na omea tuavati sui. E tsarovaginigira sui na omea tsukatsuka i laona na uta me arabakegira pipi sui na gai.

²⁶ Mi laona moa na butona kao ni Gosen i tana ara totu igira na tinoni ni Israel, i tana lelê moa e tau tumuligira na kolina na usa kakai.

²⁷ Na taovia tsapakae e vailivukaira tugua a

Moses ma Aaron me tsarivanikaira, “Mi kalina ia inau au sasi loki; ma na Taovia aia moa e goto, minau migira niq̄u tinoni ami sasi sui.

28 !Kamu ka nonginongi vania na Taovia rongona e tugugami nogo na vivisa ma na kolina usa kakai vaga gira! Inau au vekea kau tamivanigamu kamu vano; me tau kiligotoa kamu totu goto ieni.”

29 Ma Moses e tsarivania, “I kalina tsotsodo inau kau rutsu tania na verabau iani, me sauba kau saudatoa na limaqu tana nonginongi vaniana na Taovia. Maia ke naua ma na vivisa sauba ke sui, me utu goto ke tumutsuna mai sa kolina na usa kakai vaga na vatu, rongona igoe ko donaginia laka na Taovia aia nogo e tamanina na barangengo.

30 Minau au donagininogoa laka igoe migira nimu mane sasanga amu tau moa vati matagunia na Taovia God.”

31 Na flaks* ma na barli ara seko pitsu saikesa, rongona na barli nina tagu nogo na ganoga, ma na flaks e tuturiga moa na latse.

32 Me tagara sa uiti ke seko, rongona i muri moa ti ke tsau nina tagu na ganoga.

33 Ma Moses e mololea na taovia tsapakae me rutsu tania na verabau, maia e saukaea na limana tana ngonginongi vaniana na Taovia. Ma na vivisa, ma na kolina na usa kakai vaga na vatu ma na usa ara tavongani sui saikesa.

* 9:31 9:31 “na flaks” Aia e kesa vatana na gai tetelo ara moloa na gaina tana aso ke mamatsa, mi muri mara sirea mara baria gana na vosipolo.

³⁴ Mi kalina na taovia tsapakae e reia e laba na omea vaga ia, maia e tû me sasi tugua. Aia migira goto nina mane sasanga ara tsatsarae sosongo moa,

³⁵ mara tau moa tamivanigira na tinoni ni Israel kara vano vaga nogo na Taovia e kate idanogoa tana mangana a Moses.

10

Na Kipo

¹ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko vano mo ko ba reia na taovia tsapakae. Inau au naua, maia migira nina mane sasanga ara tsatsarae babâ moa, rongona au ngaoa kau aqosigira na valatsatsa girani i laoqira,

² me rongona goto igamu kamu gini tangomana na tsarivaniaqira na dalemui ma na kukuamui laka au bulesi koeguanigira inau na tinoni ni Ejipt kalina au aqosigira na valatsatsa girani. Mi tana ti igamu sui sauba kamu donaginia laka inau nogo na Taovia.”

³ Me vaga ia, mi kaira a Moses ma Aaron ara ka vano i konina na taovia tsapakae mara ka tsarivania, “Na Taovia niqira God na Hibu e tsarivanigo, ‘?Ke oka koegua sagata goto ko sove na rongomangaqu inau? Ko tamivanigira niqiu tinoni kara vano, rongona kara gini samasama vaniau.

⁴ Me ti vaga igoe ko tongogira babâ moa, me ke dani sauba inau kau molomaigira na kipo kara dangalia na veramu.

⁵ Sauba kara danga sosongo bâ ma kara seseovia na kao popono. Sauba kara gania pipi

sui na omea e tau sekolia na kolina na usa kakai, tsau i koniqira na gai sui ara kauvisu.

⁶ Sauba kara dangadato i laona na valemu igoe mi laona na valeqira nimu mane sasanga, migira sui goto nimu toga. Me sauba kara seko liuliu bâ liusia pipi sui na omea ara reinogoa igira na mumuamui.’ ” Mi tana me pilo a Moses me vano.

⁷ Mara tû igira nina mane sasanga na taovia tsapakae mara tsarivania, “?Laka ke oka koegua sagata sauba ke saurota vanigita na mane iani? Ko tamivanigira moa na mane ni Israel kara vano rongona kara gini samasama vania na Taovia niqira God. ?Tagara mo tau vati reigadovi ngatsua moa igoe laka e toroutsa sui nogo na Ejipt?”

⁸ Me vaga ia, mara soavisumai kaira tugua a Moses ma Aaron konina na taovia tsapakae, maia e tsarivanikaira, “E dou moa kamu vano ma kamu samasama vania na Taovia nimui God. Ma kamu ka tsarivulagi vaniau moa laka aseï masei igamu kamu vano.”

⁹ Ma Moses e tsarivania, “Igami sui lakalaka sauba kami vano, kolugira goto na dalemami ma nimami tuqatuqa ma na kavekave. Sauba kami adigira sui na dalemami mane ma na dalemami daki, nimami sipi, nimami naniqoti, ma nimami buluka, rongona nimami aqo kami naua na aqona na dani tabu gana na padalokiana na Taovia.”

¹⁰ Ma na taovia tsapakae e tsaria, “!Inau au vatsa tana asana na Taovia laka e utu saikesa kau tamivanigamu kamu adigira na menivale

ma na baka! E maka saikesa laka igamu amu vorogokona kesa na omea seko.

¹¹ !Tagara! Igira moa na mane tangomana kara vano na samasama vaniana na Taovia, ti vaga aia nogo na omea amu ngaoa.” Mi tana, mara tsialigikaira a Moses ma Aaron tania na matana na taovia tsapakae.

¹² Mi muri ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko saukaea na limamu i kelana na kao popono tana Ejipt ma kara gini mai na kipo ma kara gani sui lakalaka gira na omea ara dato i tana, pipi sui na omea e tau sekolia na kolina na usa kakai.”

¹³ Me vaga ia, ma Moses e saukaea nina itoro, ma na Taovia e naua me laba na guguri votu tana vera ia na dani popono ma na bongi popono. Mi tana matsaraka ma na guguri ia e adimaigira na alaala popono na kipo.

¹⁴ Mara seseovia na Ejipt popono. Ma na alaala na kipo ia e loki liusigira pipi sui na alaala na kipo ara reinogoa i sau, se kara reia ke laba i muri.

¹⁵ Ara marabau mara tsavu poponoa na kao; mara ganisuigira pipi na omea e tau sekoligira na kolina na usa kakai, kolugira sui goto na vuana gai ara totuvisu tana gaiqira. Me tau goto kauvisu sa omea marao tana gai se tana omea tsukatsuka i laona na kao popono tana Ejipt.

¹⁶ Mi tana, ma na taovia tsapakae e soat-sakukaira a Moses ma Aaron me tsarivanikaira, “Inau au sasi manana i matana na Taovia ka nimui God, mi ka matamui goto kagamu.

¹⁷ Mi kalina ia, au nongikagamu kamu ka padalea niqū sasi ma kamu ka nongia na Taovia

ka nimui God ke adiligi taniau na kede loki seko sosongo iani.”

¹⁸ Ma Moses e mololea na taovia tsapakae me ba nonginongi vania na Taovia.

¹⁹ Ma na Taovia e piloa na guguri votu me lia na tulonga, maia e tavaligi vanogira na kipo sui tana Tasi Tsitsi. Me tagara goto sa kipo ke totuvisu i laona na Ejipt popono.

²⁰ Ma na Taovia e naua ma na taovia tsapakae e tsatsarae babâ moa, me tau goto tamivanigira na tinoni ni Israel kara vano.

Na Rodo Pulipuli

²¹ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko saukaea na limamu tana masaoka, ma na rodo matolu e tugua na tapoana sauba ke tsavu poponoa na Ejipt.”

²² Ma Moses e saukaea na limana tana masaoka, me tavongani rodo pulipuli tana Ejipt popono i laona e tolu na dani.

²³ Migira na Ejipt ara tau tangomana kara vaimorosigi, me tagara goto sa vidaqira ke mololea na valena tana tagu popono ia. Migira moa na tinoni ni Israel e marara rago tana nauna ara totu.

²⁴ Ma na taovia tsapakae e soavisutugua a Moses me tsarivania, “E dou moa kamu vano ma kamu samasama vania na Taovia; migira goto na daki ma na baka kara vano kolugamu. Migira moa nimui sipi, ma nimui naniqoti, ma nimui buluka kamu mologira kara totuvisu ieni.”

²⁵ Ma Moses e tsarivania, “Me ti vaga ia, migoe nogo nimu aqo ko tusuvanigami na omea tuavati

gana na kodoputsa ma na savori-kodokodo vaniana na Taovia nimami God.

²⁶ Me tagara, igami sauba kami adigira nimami omea tuavati; me tagara goto ke kesa ke totu-visu. Igami segenimami nogo nimami aqo kami vililigigira na omea tuavati gana na samasama vaniana na Taovia nimami God. Migami ami tau donaginia na omea tuavati koegua kami savori vania poi kami ba tsau i tana.”

²⁷ Ma na Taovia e naua, me gini tsatsarae babâ moa na taovia tsapakae, maia e tau goto tamivanigira kara vano.

²⁸ Maia e tsarivania a Moses, “!Ko baligi taniau inau! !Mo ko parovata dou ko laka goto na mai labatugua i mataqu! !Mi tana dani ti kau reilakamu, migoe sauba ko mate!”

²⁹ Ma Moses e tsarivania, “Eo, igoe o goko mana. Igoe sauba e utu saikesa goto ko reilakaqu tugua.”

11

A Moses e Katevulagia na Mateaqira na Baka Mane Botsaida

¹ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Sauba inau kau molo bâ ke kesa goto moa na kede vania na taovia tsapakae kolugira nina tinoni. Mi murina moa ia ti aia ke tamivanigamu na vano. Me ke tau tamivanigamu lê moa na vano, maia sauba ke tû me ke tsialigigamu sui tania ieni.

² Mi kalina ia, migoe ko goko vanigira na tinoni ni Israel mo ko tsarivanigira sui kara nongia

i koniqira na kulaqira na Ejipt gaqira inilau qolumila ma na siliva.”

³ Ma na Taovia e naua, migira na tinoni ni Ejipt ara kukuni tanigira sosongo na tinoni ni Israel. Migira nina mane sasanga na taovia tsapakae ma na tinoni sui goto ara reigadovia laka a Moses e kesa na mane loki sosongo manana.

⁴ Ma Moses e ba tû i matana na taovia tsapakae me tsarivania, “Na Taovia e tsaria, ‘Tana gana ngongo na levugata inau sauba kau liuvia na Ejipt popono,

⁵ me pipi sui na baka mane botsaida i laona na Ejipt sauba kara mate, e tû konina na dalena mane botsaida na taovia tsapakae ni Ejipt, aia sauba ke tugua tamana tana nina sasana na totukae, me ke tsau bâ i konina na dalena mane botsaida na daki tseka aia e rapasi sila. Ma na daleqira mane botsaida pipi na buluka sauba kara mate sui goto.

⁶ Sauba kara ngangai loki ma kara tangitangi tana Ejipt popono, ma na vatana na rota loki vaga ia e tau saikesa laba i sau, me utu goto ke laba sa tagu i muri.

⁷ Me tagara goto sa pai sauba ke kongovigira na tinoni ni Israel se niqira omea tuavati. Mi tana ti igoe sauba ko donaginia laka inau na Taovia au molovotagira na tinoni ni Ejipt ma na tinoni ni Israel.’ ”

⁸ Ma Moses e goko babâ moa me tsaria, “Pipi gira sui nimu mane sasanga igoe sauba kara mai i koniqu inau, ma kara tsuporu tsuna i mataqu, ma kara rai sosongoliau kau adiligigira niqu toga sui tania na veraqira. Mi murina ia minau goto

sauba kau vanoligi.” Mi tana me momosa loki na tobana a Moses me tû me mololea na taovia tsapakae.

⁹ Na Taovia e tsari ida nogo vania a Moses, “Na taovia tsapakae sauba ke sove babâ moa na rongomiamu, rongona inau kau gini naua ke visana goto na valatsatsa i laona na Ejipt.”

¹⁰ Mi kaira a Moses ma Aaron ara ka naugira nogo pipi sui na valatsatsa girani i matana na taovia tsapakae, ma na Taovia e naua, me gini tsatsarae babâ moa na taovia tsapakae ni Ejipt, me tau goto tamivanigira na tinoni ni Israel kara mololea na verana.

12

Na Paseka

¹ Na Taovia e goko vanikaira tugua a Moses ma Aaron tana Ejipt me tsaria:

² “Na vula nogo iani aia sauba ke lia vanigamu na kesanina vula tana ngalitupa.

³ Kamu moloketsa vanigira sui lakalaka na toga ni Israel, laka tana sangavulunina dani tana vula iani pipi tinoni e tamani vale nina aqo ke adia kesa na dalena sipi se kesa na naniqoti vaolu vanigira i laona na valena.

⁴ Me ti vaga igira i laona kesa na vale ara tau danga me tau tugugira na ganisuihana kesa na dalena sipi, me dou bâ ti kara patakologira na kulaqira kesa tana vale i ligisaqira, taonia na dangana na tinoni ma na dangana na mutsa tangomana kesa tinoni ke gania.

⁵ Kamu vilia kesa na sipi mane se kesa na naniqoti mane me ke kesa moa na ngalitupana me ke tau goto seko sa tabana konina.

⁶ Mi tana ngulavi na sangavulu vatinina dani tana vula iani, migira sui lakalaka na toga popono ni Israel niqira aqo kara matesigira.

⁷ Kara adia na turina na gabuna ma kara mareginigira na tuguruna mi gotuna na matsapana pipi vale i tana sauba kara gania gaqira dalena sipi.

⁸ Mi tana bongi ia kara kodogira na velesina ma kara kamatsiginia na kusa vavai ma na breidi tagara isti konina.

⁹ Kamu laka na gania na qoqoana se na kukukina, kamu gania moa na kokodona, kologotoa na lovana, na tuana, ma na vanga levona.

¹⁰ Kamu laka goto na moloana sa turina ke tsau tana matsaraka; me ti vaga sa turina ke totuvisu, ma nimui aqo kamu kodologia.

¹¹ Kalina ti kamu tû na mutsa, ma kamu nauvaganana ara naua na tinoni kalina ara vangaraua na tsogo: kamu sagelia na polomui gana na liu tana sautu, ma na porotua tana tuamui, ma na itoro tana limamui. Kamu tutû moa ma kamu mutsa tsakutsaku, rongona aia nogo nina Dani na Liusaviliu na Taovia.

Ara adia na gabuna na omea tuavati mara mareginigira na tuguruna mi gotuna na matsapana pipi vale. (12:7)

¹² “Mi tana bongi nogo ia sauba inau kau liusaviliu i laona na kao popono tana Ejipt, ma kau labumatesigira sui pipi na daleqira mane

botsaida na tinoni ma na omea tuavati, ma kau kedegira goto pipi sui na god peropero tana Ejipt. Inau nogoria na Taovia.

¹³ Ma na gabu amu moloa tana matsapana na valemui, aia nogo ke ngiti papadana vaniau laka igamu amu totu i tana. Mi kalina inau kau reia na vale tana e totu na gabu, me sauba kau liusaviliu tania, me utu kau sekoligamu igamu kalina kau kedegira na tinoni ni Ejipt.

¹⁴ Migamu nimui aqo kamu lokisia pipi ngalitupa na papadana na dani iani vaga nogo kesa na dani tabu laka, maia nogoria ke molo papadana vanigamu na omea inau na Taovia au nauvanigamu. Ma kamu lokisia na dani tabu iani pipi tana tagu ke mai.”

Na Dani Tabu na Bredi Tagara Isti i Konina

¹⁵ Ma na Taovia e tsarigotoa, “I laona ke vitu na dani nimui aqo kamu tau gania sa breidi ara aqosiginia na isti, kamu gania moa na breidi e tagara isti i konina. Mi tana kesianina dani nimui aqo kamu tsoniligia pipi sui na isti e totu i laona na valemui, rongona i laona tugira vitu na dani gira ti vaga ke kesa ke gania na breidi ara aqosiginia na isti, maia sauba kau tsidavaginia tanigira niqiu tinoni.

¹⁶ Tana kesianina mi tana vitunina dani nimui aqo kamu maisai gana na samasama. Me tabu vanigamu goto na nauana ke kesa na aqo tana dani tugira, ma na aqosi mutsa moa e tau tabu vanigamu kamu naua.

¹⁷ Kamu lokisia na Dani Tabu na Bredi Tagara Isti i Konina, rongona tana dani nogo iani inau

au adirutsumigamu na toga ni Israel tania na Ejipt. Mi tana tagu sui ke mai i muri, nimui aqo kamu lokisia na dani iani vaga kesa na dani tabu loki putsikae.

¹⁸ Me ke tuturiga tana ngulavi na sangavulu vatinina dani tana kesanina vula, me ke tsau bâ tana ngulavi na rukapatu kesanina dani, nimui aqo kamu gania moa na breidi e tagara isti i konina.

¹⁹⁻²⁰ I laona e vitu na dani popono ke tau goto totu sa isti i laona na valemui, rongona ti vaga ke kesa na bobotsana Tsiu se na tinoni ni veratavosi ke totu i laomui ke gania na breidi ara aqosiginia na isti, aia sauba kau tsidavaginia tanigira niqutu tinoni.”

Na Kesanina Paseka

²¹ Ma Moses e soasaigira pipi sui na ida tana Israel me tsarivanigira, “Pipi kesa vidamui igamu ke bâ kalina ia me ke vilia kesa na dalena sipi se na naniqoti vaolu me ke matesia vanigira ara totu i laona na valena, rongona kamu gini lokisia na Dani na Paseka.

²² Kamu adia na kokopuna na qoraqora tetelo, ma kamu lumi bâ i laona na popo na gabu, ma kamu ninaginia na gai tudato tabana mi tabana na matsapa, mi kelana na matsapana valemui. Me ke laka goto na rutsu tania na valena sa vidamui poi ke tsau tana matsaraka.

²³ Mi kalina na Taovia ke liu i laona na Ejipt popono na matesiaqira na tinoni ni Ejipt, maia sauba ke morosia na gabu tana gotuna mi tana gai tudato tabana mi tabana na matsapana na valemui, me sauba e utu ke tamivania na Angelo

na Mate ke sage i laona na valemui me ke labumatesigamu.

²⁴ Igamu migira goto na dalemui nimui aqo kamu muri sailaginia na vali iani.

²⁵ Mi kalina kamu sage bâ tana kao aia na Taovia e vekenogoa ke sauvanigamu, ma nimui aqo kamu naugotoa na vovorona na lotu iani.

²⁶ Mi kalina ti gira na dalemui kara veisuagamu, ‘?Laka nagua na rongona na vovorona na lotu iani?’

²⁷ migamu sauba kamu tuguisua ma kamu tsaria, ‘Iani na savori-kodoputsa na Paseka gana na padalokiana na Taovia, rongona aia e liuputsi tania na valeqira na tinoni ni Israel i sau tana Ejipt kalina aia e liu na labumatesiaqira na tinoni ni Ejipt me gaegita igita.’ ”

Mi tana, migira na toga ara tsunatuturu mara samasama.

²⁸ Mi muri mara tû, mara vano na nauana na omea aia na Taovia e ketsaliginikaira a Moses ma Aaron.

Na Mateaqira na Baka Botsaida

²⁹ Mi tana levugata ma na Taovia e labumatesigira sui lakalaka na baka mane botsaida tana Ejipt, e tû tana dalena mane na taovia tsapakae aia sauba ke tugua tamana tana nina sasana na totukae, me tsau bâ tana dalena na mane e totu tana vale sosori; migira sui goto na daleqira botsaida na omea tuavati ara viri mate sui.

³⁰ Mi tana bongi nogo ia, na taovia tsapakae migira nina mane sasanga, migira sui goto na tinoni popono tana Ejipt ara mamata. Mara tangitangi tana Ejipt popono, rongona e tagara

goto sa vale ke mamanga i tana e tau mate sa baka mane.

³¹ Mi tana bongi nogo ia, ma na taovia tsapakae e soakaira a Moses ma Aaron me tsarivanikaira, “!Kamu ka vanoligi i kagamu sui migira goto ka nimui tinoni ni Israel! Kamu baligi tania na veraqu; ma kamu ba samasama vania na Taovia vaga amu nonginogoa i koniqu.

³² Kamu adigira goto nimui sipi, ma nimui naniqoti, ma nimui buluka, ma kamu vanoligi. Ma kamu ka nonginongi vaniau goto inau.”

³³ Migira goto na tinoni ni Ejipt ara goraragira kara mololetsakua na veraqira mara tsaria, “Ti vaga kamu tau vano igamu, me sauba igami kami mate sui.”

³⁴ Me vaga ia, migira na tinoni ara adia niqira popo na bulo breði mara dangaliginigira na breði qoaqoa, mara veqoginigira na polo, mara kalagaigira.

³⁵ Migira na tinoni ni Israel ara naunogoa na omea e ketsaligira a Moses, mara nonginogoa i koniqira na tinoni ni Ejipt na inilau qolumila ma na siliva ma na polo.

³⁶ Na Taovia e naua migira na tinoni ni Ejipt ara kukuni tanisosongoligira na tinoni ni Israel, mara sauvanigira na omea sui ara nongia i koniqira. Mi tana nauvaganana ia, migira na tinoni ni Israel ara kalagaivanogira pipi sui niqira omea loki matena igira na tinoni ni Ejipt.

Na Tinoni ni Israel Ara Mololea I Ejipt

³⁷ Igira na tinoni ni Israel ara aligiri na vanovano tû i Rameses me tsau i Sukot. Ara gana

ngongo ono sangatu toga na mane, me tau goto tsokogira na daki ma na baka.

³⁸ Ma na alaala loki goto na tinoni tavosi ma na sipi, ma na naniqoti, ma na buluka ara vano kolugira.

³⁹ Ara bitia niqira breedi tagara isti i konina, igira nogo na breedi qoaqoa ara adia talu i Ejipt, rongona ara tsialigigira tsaku tania Ejipt mara gini tau tamani tagu na vangarau gaqira.

⁴⁰ Igira na tinoni ni Israel ara totu i Ejipt i laona e 430 na ngalitupa.

⁴¹ Mi tana susuina 430 na ngalitupa, migira sui na puku nina tinoni na Taovia ara mololea i Ejipt.

⁴² Mi tana bongi popono ia na Taovia e mataligira, rongona ke adirutsumigira tania na Ejipt; me vaga ia, me pipi ngalitupa tana tagu sui ke mai, tana bongi vaga nogo ia niqira aqo na Israel kara baloa vania God vaga na bongi na vaimatali.

Na Ketsa e Kalea na Lokisiana na Paseka

⁴³ Na Taovia e tsarivanikaira a Moses ma Aaron, "Igirani nogo na ketsa e kalea na lokisiana na Paseka: Ke laka goto sanga sa tinoni ni veratavosi na ganiana na mutsa tabu na Paseka,

⁴⁴ me ti vaga sa tseka amu volinogoa maia e tangomana ke sanga na ganiana ti vaga kamu paripapadana talu.

⁴⁵ Ke laka goto na sanga na ganiana sa tinoni maina, se sa tinoni amu volia moa ke aqo vanigamu.

⁴⁶ Na mutsa popono nimui aqo kamu gania i laona na vale i tana amu vangaraua; kamu laka

goto na adirutsumiana i tano. Ma kamu laka goto na kutsiana na suliqira na omea tuavati.

⁴⁷ Niqira aqo igira na tinoni sui tana Israel kara lokisia na bongi tabu iani,

⁴⁸ me ke laka moa na sanga na ganiana sa tinoni e tau vati paripapada. Me ti vaga sa tinoni ni veratavosi ke tototu moa i laomui igamu, me ke ngaoa na sanga na lokisiana na Paseka gana na padalokiana na Taovia, nimui aqo kamu ida talu kamu paripapadaqira na mane sui tana valena aia. Mi muri ti aia ke gini ulagana na sanga na lokisiana na bongi tabu ia vaga nogo igira na bobotsana ni Israel.

⁴⁹ Me kesa moa atsa na ketsa e kalegira sui igira na bobotsa ni Israel, migira goto na tinoni ni veratavosi igira ara tototu i laomui.”

⁵⁰ Migira sui na tinoni ni Israel ara rongomangana, mara naua na omea na Taovia e ketsaliginikaira a Moses ma Aaron.

⁵¹ Mi tana dani nogo ia, ma na Taovia e adirutsumigira na tinoni ni Israel tania na Ejipt taoninogoa niqira puku.

13

Na Sauaqira na Baka Mane Botsaida Vania God

¹ Na Taovia e tsarivania a Moses,

² “Ko saugira vaniau inau igira sui na baka mane botsaida, rongona pipi sui na baka mane botsaida i laoqira na tinoni ni Israel, me pipi sui goto na omea tuavati mane botsaida ara tamaniqu sui inau.”

³ Ma Moses e tsarivanigira na tinoni, “Kamu padatugutugua na dani iani na dani i tana igamu amu mololea i Ejipt, aia na vera i tana igamu amu totu tseka. Iani nogo na dani i tana na Taovia e adirutsumigamu tana susuligana loki. Kamu laka goto na ganiana sa breidi ara aqosiginia na isti.

⁴ Mi dani eni, tana kesanina vula, na vulana Abib igamu sauba kamu mololea i Ejipt.

⁵ Mi kalina na Taovia ke adibagamu tana niqira kao lakatana me vuaga dou igira na Kanaan, ma na Het, ma na Amor, ma na Hivi, ma na Jebus, aia nogo na kao e gini vatsa vanigira na mumuamui i sau laka ke sau vanigamu, ma nimui aqo kamu lokisia na bongi tabu iani tana kesanina vula pipi tana ngalitupa.

⁶ I laona ke vitu na dani nimui aqo kamu gania moa na breidi e tagara isti konina, mi tana vitunina dani kamu aqosia na mutsa gana na padalokiana na Taovia.

⁷ Mi laona ke vitu na dani nimui aqo kamu tau gania na breidi ara aqosiginia na isti; me pipi nauna i laona na veramui ke laka goto na totu sa isti se sa breidi ara molo isti konina.

⁸ Mi kalina ke tuturiga na bongi tabu, migamu kamu votarongona vanigira na dalemui laka amu naua na omea sui girani tana rongona na omea e nauvanigamu na Taovia kalina amu mololea i Ejipt.

⁹ Na lokisiana pipi ngalitupa na dani tabu iani sauba ke molopapada vanigamu, vaga moa ti kesa na itai amu sori bâ tana limamui se tana lovamui; aia sauba ke molopapada vanigamu gana

kamu padaginia ma kamu gini gogoko sailagi nina Ketsa na Taovia, rongona na Taovia nogo e adirutsumigamu tania na Ejipt tana susuligana loki.

¹⁰ Kamu lokisia na bongi tabu iani tana taguna segeni nogo i laona pipi na ngalitupa.

¹¹ “Na Taovia sauba ke adivanogamu tana niqira kao igira na tinoni ni Kanaan, na kao aia e vekenogoa ke sauvanigamu igamu migira goto na mumuamui. Mi kalina aia ke saunogoa na kao ia vanigamu,

¹² migamu nimui aqo kamu sauvania na Taovia pipi sui na dalemui mane botsaida. Pipi sui goto na daleqira mane botsaida nimui omea tuavati e tamanina goto na Taovia,

¹³ ma nimui aqo kamu volivisua kesa na dalena asi mane botsaida tana savoriana kesa na dalena sipi na tuguna; me ti vaga kamu tau ngaoa na volivisuana na asi, ma nimui aqo kamu birukutsia na liona. Ma nimui aqo kamu volivisugotoa pipi na dalemui mane botsaida.

¹⁴ Mi tana tagu ke mai i muri, kalina igira na dalemui kara veisuagamu tana rongona na dani tabu iani, migamu kamu tsarivanigira vaga iani, ‘Na Taovia nogo e gini aqo na susuligana loki me adirutsumigita i sau tania na Ejipt, na vera i tana igita a totutseka.

¹⁵ Mi kalina na taovia tsapakae ni Ejipt e tsat-sarae sosongo me tau tamivanigita ka vano, ma na Taovia e labumatesigira pipi sui na daleqira mane botsaida na tinoni ma na omea tuavati tana kao ni Ejipt. Aia nogoria na rongona ti igita a gini savori-kodoputsa vania na Taovia pipi sui

na dalena mane botsa ida i laoqira nida omea tuavati, ma gini volivisugira na daleda mane botsaida.

¹⁶ Na nau tugutuguana na aqona na dani tabu ia sauba ke ngiti papadana vanigita, vaga kesa na itai a soria tana limada se tana lovada; aia sauba ke molopapada vanigita laka na Taovia e adirutsumigita tania na Ejipt tana susuligana loki.' "

Na Taovia e Idagana Sautu Vanigira Tana Parako ma na Lake

¹⁷ Mi kalina na taovia tsapakae ni Ejipt e tamivanigira na tinoni kara vano, maia God e tau adigira tana sautu e liu bâ liligina na tasi tana veraqira na Pilistia, atsa moa ti aia na sautu e varangi bâ. Ma God e padâ vaganana i tobana, "Au tau ngaoa na tinoni girani kara padasavi ma kara ngaoa na visutugua i Ejipt kalina kara morosia laka e kilia kara vailabu."

¹⁸ Ti aia e adigira tana sautu e ao me liu bâ tana kaomate kalea na Tasi Tsitsi. Migira na Israel ara tangoli manogatinogoa niqira sagore na vailabu.

¹⁹ Ma Moses e adigira na sulina a Josep, vaga nogo na a Josep e raiginigira na Israel kara vekevania laka kara naua kalina aia e tsaria vanigira, "Sauba God ke laumaurisigamu manana, mi tana dani ia ma nimui aqo kamu adigira goto na suliqu inau tania na vera iani."

²⁰ Migira na Israel ara mololea i Sukot mara ba vaturikaegira niqira valepolo i Etam tana voyotana na kaomate.

²¹ Mi laona na dani, maia na Taovia e idavani-gira tana parako gana ke sausautu vanigira, mi

tana bongi aia e idavanigira tana ketsuma na lake iruiru gana ke mararasigira, rongona kara gini tangomana na vano na bongi ma na dani.

²² Na parako e ida sailagi vanigira na tinoni tana dani, ma na ketsuma na lake iruiru tana bongi.

14

Na Savu Tana Tasi Tsitsi

¹ Mi muri, ma na Taovia e tsarivania a Moses,

² “Ko tsarivanigira na tinoni ni Israel kara pilovisutugua ma kara ba vaturikaegira niqira valepolo i matana Pi Hahiro, ka gaqira levuga i Migdol ma na Tasi Tsitsi, varangisia i Baal Sepon.

³ Me sauba ti na taovia tsapakae ke padâ laka igira na tinoni ni Israel ara sarevo bamai moa tana butona kao ia me utukapusigira na kaomate.

⁴ Minau sauba kau naua maia ke momosa loki tugua me sauba ke takuvi tsarigamu. Mi tana nogo ti igira niqinonni kara tsonikaeginiau inau kalina kara reia laka au tangomana na tuliusia gaqira taovia tsapakae ma nina alaala na mane vaumate. Mi tana goto ti igira na Ejipt kara donaginia laka inau nogo na Taovia.” Migira na Israel ara naua na omea vaga e tsarivanigira a Moses, mara ba tototu liligina na Tasi Tsitsi.

⁵ Mi kalina na taovia tsapakae ni Ejipt e rongomia laka ara tsogo sui nogo igira na tinoni ni Israel, maia migira nina mane sasanga e pilotugua na tobaqira mara tsaria, “?Nagua vaga a naua igita? !A tamivanigira na tinoni ni Israel mara vano sui tania na aqotseka vaniada!”

⁶ Mi tana, ma na taovia tsapakae e tû, me vangaraugira nina terê na vailabu, me vano kolugira nina mane vaumate.

⁷ Maia e adigira ono sangatu nina terê dou bâ migira sui goto na terê tavosi tana Ejipt, me mologira nina mane sasanga kara tagaovigira.

⁸ Na Taovia e naua me gini momosa loki tugua na taovia tsapakae, me takuvi tsarigira na tinoni ni Israel, igira ara liu magemage tana nina reitutugu na Taovia.

⁹ Migira na mane vaumate ni Ejipt kolugira sui niqira ose, niqira terê ma na tinoni ara tagaovigira, ara takuvi tsarigira na Israel mara ba tsauligira i tana ara tototu i liligina na Tasi Tsitsi varangisia i Pi Hahirof mi Baal Sepon.

¹⁰ Mi kalina igira na Israel ara reia na taovia tsapakae migira nina mane vaumate ara ala-maiginigira migira ara viri matagu loki sosongo, mara ngangaidato vania na Taovia ke sangagira.

¹¹ Mara tsarivania a Moses, “?Laka e tagara sa qiluqilu tana kao ni Ejipt te o gini adiligigami mai ieni gana moa kami mate i laona na kaomate? ! Ko reia na omea igoe o naua kalina o adirutsum-igami tania Ejipt!

¹² ?Laka ami tau nogo tsarivanigo idavia kalina igita a mololea i Ejipt, laka sauba ke laba na omea vaga iani? Igami ami tsarivanigo nogo ko mololegami, ma kami totu tseka babâ moa vanigira na Ejipt. E dou bâ ti kami aqo tseka babâ moa liusia na mai mate tana kaomate iani.”

¹³ Maia Moses e tuguvisua me tsaria, “!Kamu laka na matagu! Kamu tu kakai moa, me sauba kamu reia na omea ke naua na Taovia gana ke

maurisiginigamu i dani eni; igamu sauba e utu kamu reigira tugua na Ejipt girani sa dani.

¹⁴ Na Taovia sauba ke vailabu tugumui, me tau goto kilia igamu kamu naua sa omea.”

¹⁵ Na Taovia e tsarivania a Moses, “?Egua te o ngangaidato vaniau sagata vaga ia? Ko tû mo ko ketsaligira na tinoni kara aligiri ma kara vano.

¹⁶ Migoe ko saukaea gamu itoro mo ko tangolia i kelana na tasi. Me sauba ke tavongani tavota lê na tasi, migira na toga ni Israel sauba kara tangomana na liusavu tana kao mamatsa i levugana na mao.

¹⁷ Minau sauba kau momosalia na tobaqira na tinoni ni Ejipt, ma kara gini ngaoa na ulotsari ma na takuviamui, mi tana nogo ti sauba igira na tinoni kara tsonikaeginiau kalina kara reia laka au tangomana na tuliusiana gaqira taovia tsapakae na Ejipt, kolua nina alaala na malagai, nina terê, migira sui goto na mane ara sage tana ose.

¹⁸ Mi kalina inau kau tuliusigira, mi tana ti igira na tinoni ni Ejipt kara donaginia laka inau nogo na Taovia.”

¹⁹ Ma nina angelo God, aia e idagana sautu vanigira na tinoni ni Israel, e tû me oli na sasana me ba totu i muri tsotsodo. Ma na parako goto e pilo me ba

²⁰ totukapu ka levugaqira igira na Ejipt ma na Israel. Ma na parako e rodosigira na Ejipt, me mararasigira na Israel, mara gini tau tangomana na vaivarangisigi tana bongi popono igira na alaala ruka tabana.

²¹ Mi kalina igira na Israel ara mai tsau tana liligina na tasi, ma Moses e tû me sauvotu bâ na limana, ma na Taovia e moloa na guguri votu mai tana bongi popono, me uvivotâ na tasi me gini laba na kao mamatsa. Ma na tasi e tavota ruka,

²² me totu kakai lê ruka tabana vaga moa ti na ponoponona na vale, migira na toga ni Israel ara liusavu mamatsa i levugana na tasi.

²³ Migira na Ejipt ara takuvi tsarigira i laona na tasi kolugira pipi sui niqira ose, ma niqira terê, migira goto na mane ara sage tana ose.

²⁴ Mi tana matsaraka rovorovo, ma na Taovia aia e totu tana parako mi laona na ketsuma na lake iruiru, e morotsuna bâ i koniqira na alaala na malagai ni Ejipt, me gini kaso na tobaqira mara viri tsogo saranga bamai.

²⁵ Me naua me gini lupi tana boko na uilina niqira terê, me gini utu na tagaovidouaqira. Mi tana, migira na mane vaumate ni Ejipt ara tsaria, “!Are gamuna! !Ida ma ka tsogovisu! !Na Taovia nogo aia e vailabu tuguqira na Israel me tukapusigita igita!”

²⁶ Ma na Taovia e goko me tsarivanitugua a Moses, “Ko sauvotutugua na limamu i kelana na tasi, ma na tasi sauba ke saivisutugua me ke gini tsavugira na mane vaumate ni Ejipt, kolugira niqira terê ma niqira mane sage tana ose.”

²⁷ Mi tana, ma Moses e sauvotutugua na limana i kelana na tasi, mi tana dani male ma na tasi e saivisu me mao tugua. Migira na malagai ni Ejipt ara tovoa laka kara tsogovisu, me utugana vanigira rongona na Taovia e surukeligira bâ i

laona na tasi.

²⁸ Na tasi e saivisutugua me koko ponotigira na terê, ma na mane sage tana ose, migira sui lakalaka na malagai ni Ejipt igira ara takuvi tsarigira na Israel i laona na tasi, mara viri lulumi sui; me tagara lelê goto sa vidaqira ke pipidi.

²⁹ Migira segeni moa na toga ni Israel ara liusavu tana kao mamatsa i levugana na mao, tana nauna i tana na tasi e totu kakai lê ruka tabana vaga moa ti na ponoponona na vale.

³⁰ Maia nogo tana dani ia ma na Taovia e laumaurisigira na tinoni ni Israel tania na limaqira na mane vaumate ni Ejipt, migira ara reia na kubuqira na mane ni Ejipt ara viri tsaro na mateqira i liligina na tasi.

³¹ Mi kalina igira na Israel ara reivulagia na susuligana loki na Taovia e gini tangomana na tuliusiaqira na mane vaumate ni Ejipt, mi tana nogo ti igira ara gini kukuni loki tania na Taovia; mara gini tutunina kakai na Taovia mara norua a Moses nina maneaqo.

15

Nina Linge a Moses

¹ Mi tana ma Moses migira sui na toga ni Israel ara teâ kesa na linge vania na Taovia mara tsaria: “Inau sauba kau linge vania na Taovia, rongona aia e mana sosongo gana; me tsoni luvusigira i laona na tasi igira sui na ose migira ara sage i koniqira.

² Na Taovia aia nogo e isutuguqu; aia segenina nogo e laumaurisiau.

Aia nogo niqû God, minau sauba kau tsonikaea,
aia nina God na tamaqu, ma kau linge tana
rongona gana loki tsapakae.

³ Na Taovia aia e malagai sosongo;
ma na Taovia nogo na asana.

⁴ “Aia e tsonitsunagira i laona na tasi na alaala
popono na malagai ni Ejipt kolua niqira
terê;
ma gaqira taovia susuliga bâ ara viri lulumi sui
i laona na Tasi Tsitsi.

⁵ Ma na tatarina na obo e poropoigira sui;
mara viri pukaluvu i laona na maorodo vaga
moa na vatukulu.

⁶ “Taovia, na limamu madoa e susuliga tsapakae;
maia nogo o tairutuginigira gamu gala.

⁷ Tana susuligamu loki tsapakae igoe o tsoni
pukaliginigira gamu gala;
ma na koremu e botsadato me iruwigira vaga
moa na buruburu makede.

⁸ Igoe o uvia moa na tasi, ma na tasi e tsupudato
ruka tabana;
me tudato vaga moa ti na ponoponona na vale;
mi tana e mao liuliu bâ na tasi, i tana nogo e
mamatsa me kakai vaga na watu.

⁹ Ma na gala e tsaria, ‘Inau sauba kau takuwigira
ma kau tangoligira; ma kau langâ niqû isi
ma kau labumatesiginigira;
me sauba kau tuvarigira niqira omea tatamani,
ma kau aditamaniqu igira na omea sui au
ngaoa.’

10 Migoe Taovia o uvigira moa, migira na malagai ni Ejipt ara viri lulumi sui; mara pukaluvu vaga moa na vatukulu tana tasi loki.

11 “!Taovia, asei i laoqira na god ke atsakolugo igoe?
?Asei ke vaga igoe, o susuliga tsapakae mo tabu loki?
?Asei tangomana ke aqosigira na valatsatsa ma na omea ganataga loki sosongo vaga o naua igoe?

12 Igoe o tatakatsinia na limamu madoa, ma na barangengo e konomi poponogira gamami gala.

13 Igoe o manalia nimu veke, mo idagana sautu vanigira na tinoni igoe o laumaurisigira; mi tana susuligamu loki o tudumigira bâ tana nimu kao tabu.

14 Migira sui na puku na tinoni tavosi ara rorongo, mara gini gagariri tana matagu; migira sui goto na Pilstia e gadovigira na matagu loki.

15 Igira na ida tana Edom ara viri matagu mate; migira na mane malagai susuliga bâ tana Moab ara gagariri; me puka lê gaqira malagai igira na tinoni sui tana Kanaan.

16 Ma na matagu loki sosongo e tsavu poponogira. Ara reilakana na susuligamu igoe Taovia, mara totu babangataga tana matagu poi tsau igira nimu toga ara liu putsu, igira nogo na tinoni igoe o maurisigira tania na totu tseka.

17 Migoe o livugira tana nimu vungavunga tabu, i tana igoe Taovia o vilinogoa ke lia na valemu, tana Vale Tabu igoe segenimu nogo o logoa.

18 Migoe nogo Taovia, sauba ko taovia tsapakae na dani ma na dani.”

Nina Linge ko Miriam

19 Migira na toga ni Israel ara liusavu tana kao mamatsa i levugana na tasi. Mi kalina niqira terê ma niqira ose migira na mane ni Ejipt ara sage i koniqira ara tsuna i laona na tasi, maia na Taovia e adivisutugua na tasi, me koko ponotigira.

20 Maia ko Miriam na propete, na tasina daki a Aaron, e adia nina tsetsê, migira sui na daki ara tsarimurina ara rerekesigotoa niqira tsetsê mara gagavai.

21 Ma ko Miriam e lilinge vanigira me tsaria: “Linge vania na Taovia, rongona aia e mana sosongo gana; aia e tsoni luvusigira i laona na tasi igira sui na ose migira ara sage i koniqira.”

Na Ko Vavai

22 Mi muri, ma Moses e adigira na tinoni ni Israel tania na Tasi Tsitsi mara liu vano tana kaomate ni Sur. Mi laona e tolu na dani popono ara savu tana kaomate ia, mara tau goto tsodoa sa kô.

23 Mi muri, mara mailaba kesa tana nauna ara soaginia i Mara, ma na kô i tana e vavai sosongo me tau tangomana na inuviana. Aia nogo na rongona te ara soaginia tana nauna ia Mara.*

* 15:23 15:23 Na rongona na soa ‘Mara’ tana goko Hibru ‘vavai.’

²⁴ Migira na tinoni ara goko korekore vania a Moses mara veisuâ, “?Ma nagua sauba ka inuvia?”

²⁵ Ma Moses e nonginongi kakai vania na Taovia, ma na Taovia e tusuvania kesa na takutina na gai, maia e adia me tsonitsunâ i laona na kô, ma na kô ia e mami, me dou vania na inuviana.

Mi tana nauna nogo ia na Taovia e tusuvanigira visana na vali gana kara maurimuria, mi tana goto na Taovia e tovolegira.

²⁶ Maia e tsaria, “Ti vaga igamu kamu rongo-mangaqu saikesa inau ma kamu naua na omea inau au pada e goto, ma kamu muridougira sui niqu ketsa, me sauba e utu kau kedeginigamu goto sa vatana lobogu vaga au rotasiginigira nogo na Ejipt. Rongona inau nogo na Taovia au tali maurisigamu.”

²⁷ Mi muri mara balaba i Elim, i tana ara totu sangavulu ruka na vuravura, mara vitu sangavulu na gai na koirou, mi tana ara vaturikaegira niqira valepolo i ligisana na kô.

16

Na Mana ma na Manubau

¹ Igira na toga popono ni Israel ara mololea i Elim tana sangavulu tsegenina dani i laona na rukanina vula murina kalina ara mololea i Ejipt, mara mai tsau tana kaomate ni Sin, aia ka gaqira levuga na Elim ma na Sinai.

² Mi laona na kaomate ia, igira ara goko korekore vanikaira tugua a Moses ma Aaron

³ mara tsarivanikaira, “Ke dou bâ ti vaga na Taovia ke matesigami nogo tana kao ni Ejipt, rongona i tana igami ami tamanina gamami velesina sabo ma gamami mutsa dangadanga vaga e tugugami na ganiana. Mi kagamu amu ka adimaigami ieni i laona na kaomate gana igami sui kami gini mate moa na vitoa.”

⁴ Ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Kalina ia inau sauba kau moloa na brede ke tumutsuna mai vanigamu sui talu i gotu. Ma niqira aqo na tinoni kara ba tsakoa pipi dani na dangana vaga e tugugira na ganiana tana dani ia. Sauba kau nauvaganana ia rongona kau gini tovolegira ma kau tsodovulagia laka ti igira kara dona na muriana niqo goko se tagara.

⁵ Mi tana ononina dani niqira aqo kara tsakoa ke ruka kalina na dangana vaga ara tsakoa pipi dani ma kara molomanogatia.”

⁶ Mi kaira a Moses ma Aaron ara ka tû mara ka tsarivanigira na toga popono ni Israel, “Tana ngulavi ieni nogo sauba igamu kamu donaginia laka aia nogo na Taovia e adirutsumigamu tania na Ejipt.

⁷ Me ke matsaraka sauba kamu morosia na mararana angaanga na Taovia. Aia e rongomino-goa nimui goko korekore amu nauvania. Eo, aia nogo amu goko korekore vania me tau i kagami, rongona i kagami ami ka naua moa na omea aia e ketsaliginikagami.”

⁸ Mi muri ma Moses e tsaria, “Aia nogo na Taovia sauba ke sauvanigamu na velesina sabo gana na mutsa tana ngulavi, mi tana matsaraka sauba ke sauvanigamu goto na dangana na brede

vaga amu kilia, rongona aia e rongominogoa nimui goko korekore amu nauvania. Eo, kalina igamu amu goko korekore vanikagami, migamu amu goko korekore vanimananâ na Taovia.”

⁹ Mi muri, ma Moses e tsarivania a Aaron, “Ko tsarivanigira na toga popono kara labamai ieni ma kara tû i matana na Taovia, rongona aia e rongominogoa niqira goko korekore.”

¹⁰ Mi kalina a Aaron e gogoko vanigira moa na toga popono, migira ara pilo bâ tana kaomate, mara reia bâ na mararana angaanga na Taovia e tavongani laba tana parako i gotu.

¹¹ Ma na Taovia e tsarivania a Moses,

¹² “Inau au rongominogoa niqira goko korekore ara naua igira na toga ni Israel. Migoe ko bâ mo ko tsarivanigira laka tana ngulavi rovo sauba kara gania gaqira velesina sabo, mi tana matsaraka sauba kara tamanina gaqira bredi, ke danga vaga e tugugira na gania. Mi tana nogo ti igira sauba kara donaginiau laka inau nogo na Taovia niqira God.”

¹³ Mi tana ngulavi nogo ia, mara danga na manubau ara viri lovo mai, mara lovo tsuna tana nauna popono tana ara tototu, mi tana matsaraka dani ngana ma na kolobu e tsavu poponoa na kao polia na nauna tana ara tototu.

¹⁴ Mi kalina e nanga lê na kolobu me totu moa na omea madeve tatape me sere ara dangali poponoa na kao.

¹⁵ Mi kalina igira na tinoni ni Israel ara reivaganana ia, mara vaiveisuagi mara tsaria, “? Nagua vaga ia?”

Ma Moses e tsarivanigira, “Iani nogoria gamui breidi e tusuvanigamu na Taovia kamu gania.

¹⁶ Ma na Taovia e ketsaligamu laka pipi vidamui ke tsakoa ke danga vaga e tugua ke gania. Ke tsakoa ke ruka lita vania pipi tinoni i laona na valena.”

¹⁷ Migira na tinoni ni Israel ara nauvaganana ia, mara visana vidaqira ara tsakoa danga bâ, mara visana ara tsakoa e tsaurae lê moa.

¹⁸ Mi kalina ara tovoa na dangaqira migira ara ba reia laka igira ara tsakogira danga, ara tau tamanina ke danga bâ, migira ara tsakoa e tsaurae lê moa ara tau goto noga sa omea. Pipi tinoni e tsakoa moa na dangana vaga e tugua ke gania.

¹⁹ Ma Moses e tsarivanigira, “Ke laka goto ke kesa na mololakaana sa turina gana ke matsaraka.”

²⁰ Mara visana vidaqira ara petsakoe mangana a Moses, mara mololakâ na turina. Mi tana matsaraka dani ngana, me danga dato moa na meri i laona mara sigini mabulu, ma Moses e gini kore vanigira.

²¹ Me pipi tana matsaraka pipi vidaqira e tsakoa na dangana vaga e tugua ke gania; mi kalina e tuturiga na papara na aso, migira ara tsidavisu tana kao ara viri rono sui.

²² Mi tana ononina dani migira ara tsakogira ruka kalina na dangana vaga ara tsakoa pipi dani, e vati lita vania pipi tinoni. Mi kalina igira sui na ida tana saikolu ara mai mara gini goko vania a Moses tana rongona ia,

²³ maia Moses e tsarivanigira, “Na Taovia e

moloketsana laka ke dani na dani na mango, me ngaoa igita ka balovania. Kamu bitinogoa i dani eni na omea amu ngaoa na bitiana, ma kamu kukia na omea amu ngaoa na kukiana. Ma na tsarana kamu mololakâ gana ke dani.”

²⁴ Mara nauvaganana e ketsaligira a Moses, mara mololakâ na tsarana gana na dani vaolu; me tau goto mabulu se ke meriga.

²⁵ Ma Moses e tsaria, “Kamu ganinogoa girani i dani eni, rongona i dani eni na dani na Sabat, na dani na mango igita a balovania na Taovia, me utu goto kamu ba tsodoa sa mutsa i tano i dani eni.

²⁶ Nimui aqo kamu tsakoa gamui mutsa i laona e ono na dani, mi tana vitunina dani, aia na dani na mango, sauba kamu tau goto tsodoa sa mutsa.”

²⁷ Mi tana vitunina dani mara visana vidaqira ara vano laka kara tsako mutsa, mara tau reia sa mutsa.

²⁸ Mi tana ma na Taovia e tsarivania a Moses, “?Ke oka koegua sagata igamu kamu sove na muriaqira niqo ketsa ma niqo vali?

²⁹ Kamu padatugua laka inau nogo na Taovia au molovanigamu na dani na mango, maia nogo-ria na rongona ti pipi tana ononina dani, sauba inau kau tusuvanigamu na mutsa ke tugugamu gana ke ruka dani. Me pipi tinoni nina aqo ke totu moa i valena tana vitunina dani, me ke tau goto rutsuligi tania na valena.”

³⁰ Me vaga ia, migira na tinoni ara tau goto pelea sa aqo tana vitunina dani.

³¹ Igira na tinoni ni Israel ara soaginia na

mutsa ia na mana.* Aia e vaga na vatuna gai sere tetelo, me gani vaga na biskete ara aqosikoluginia na bulumitsua.

³² Ma Moses e tsaria, “Na Taovia e ketsaligita ka mololakagira kara visana na mana kara totu vanigira na kukuada, rongona igira kara morosiginia na mutsa aia e sauvanigita ka gania i laona na kaomate kalina aia e adirutsumigita tania na Ejipt.”

³³ Ma Moses e tsarivania a Aaron, “Ko adia kesa na popovatu, mo ko molosagea i laona ke ruka na lita na mana, mo ko ba mololakâ i matana na Taovia ke totu vanigira na kukuada.”

³⁴ Me vaga nogo na omea na Taovia e ketsaliginia a Moses, aia a Aaron e ba moloa na popovatu ia i matana na Bokisi na Taso rongona ke gini totu dou.

³⁵ Migira na tinoni ni Israel ara gania na mana ia i laona e vati sangavulu na ngalitupa, poi ara ba tsau tana kao ni Kanaan i tana ara ba totu kalavata.

³⁶ Ma na popovatu ara gini totovo tana tagu ia, e tugua ke rukapatu na lita ke sage i laona.

17

Na Kô e Vuradato tana Maragova (Tsoko Tinoni 20:1-13)

¹ Migira na toga popono ni Israel ara mololea na kaomate i Sin, mara tû kesa tana nauna mara bâ kesa tana nauna segeni vaga nogo e ketsaliginigira na Taovia. Mara ba vaturikaegira

* **16:31 16:31** Na goko ‘na mana’ tana goko Hibru e tatangi vaga ‘?Nagua vaga ia?’ (reia tana buto 15).

niqira valepolo i Repidim, me tagara sa kô na inu ke totu i tana.

² Migira na toga ara goko korekore vanitugua a Moses mara tsaria, “Ko sauvanigami na kô na inu.”

Ma Moses e tuguvisua me tsaria, “?Rongona gua ti amu goko korekore vaga ia? ?Me rongona gua ti amu tovole sailaginia moa na Taovia?”

³ Migira na tinoni ara marou mate te ara gini tau kuti na goko korekore vaniana a Moses. Mara tsari vaganana, “?Rongona gua ti igoe o adirutsumigami tania na kao ni Ejipt? ?Rongona ngatsu o ngaoa igami, migira goto na dalemami, ma nimami omea tuavati, kami gini mate sui na marou?”

⁴ Maia Moses e nonginongi kakai sosongo vania na Taovia me tsaria, “?Taovia, nagua sagata sauba kau nauvanigira na toga girani? Reia, e varangi nogo kara taimatesiau.”

⁵ Ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko soagira kara visana na ida tana Israel ma kara dulikolugo, migamu kamu ida vano vanigira na toga. Migoe ko adiadi nimu itoro aia igoe o labugininogoa na Kô Nile me gini lia na gabu.

⁶ Minau sauba kau tutû i matamui tana maragova tana Vungavunga Sinai. Migoe ko touginia nimu itoro na maragova ia, me sauba ko reia ke bubusu tsuna mai na kô vanigira na tinoni gana kara inu.” Ma Moses e nauvaganana ia i mataqira sui igira na ida tana Israel.

⁷ Mara soaginia tana nauna ia i Masa mi

Meriba,* rongona i tana nogo igira na Israel ara goko korekore mara tovolea na Taovia kalina ara veisuâ, “?Laka e totu kolugita manana na Taovia se tagara?”

Na Vailabu Koluaqira na Amalek

⁸ Migira na Amalek ara maiginigira na tinoni ni Israel i Repidim.

⁹ Ma Moses e tsarivania a Josua, “Ko viligira visana na mane kara dulikolugo ma kamu vano na vailabu koluaqira na Amalek ke dani. Minau sauba kau totu i kelana na tetena ma kau tangolia i limaqu na itoro aia God e tsarivaniau kau adia.”

¹⁰ Ma Josua e nauvaganana na omea e ket-saliginia a Moses, me bâ na vailabu koluaqira na Amalek, tana tagu tugira a Moses ma Aaron ma Hur ara tu dato i kelana na tetena.

¹¹ Mi kalina a Moses e saukaea na limana, me gini managaqira igira na Israel, me ti vaga a Moses ke molotsunâ na limana, me tuturiga na managaqira igira na Amalek.

¹² Mi kalina e pulo na limana a Moses, mi kaira a Aaron ma Hur ara ka tsebamaï vania kesa na vatu gana ke totukae i konina, mi kaira ara ka tutû ligisana ruka tabana, mara ka tabekae vania na limana, mara ka tangoli vaganana ia poi e sũ na aso.

¹³ Mi tana nauvaganana nogo ia, te e gini tangomana a Josua na labumatesiaqira sui lakalaka na Amalek.

* **17:7 17:7** Na rongona na goko Masa tana goko Hibru ‘tovolea’, ma na rongona na soa Meriba ‘goko korekore.’

¹⁴ Mi muri ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko maretsunâ na turupatuna na tangomana tana vailabu ia, rongona igira na tinoni kara tau padalea. Mo ko tsarivanigotoa a Josua laka inau sauba kau toroutsani saikesaligira na Amalek.”

¹⁵ Ma Moses e logoa kesa na belatabu i tana me soaginia “Na Taovia aia nogo niqû pulaqe!”

¹⁶ Maia e tsaria, “!Tangolikaea nina pulaqe na Taovia! Na Taovia sauba ke vailabu sailagi babâ moa kolugira na Amalek na dani ma na dani!”

18

A Jetro e Ba Tsigovia a Moses

¹ Aia a Jetro na manetabu ni Midian ma na tamana na tauna a Moses, e rongomia pipi na omea sui aia God e nauvania a Moses migira na tinoni ni Israel kalina aia e adirutsumigira tania na Ejipt.

² Mi tana, maia Jetro e tû me mai na tsigoviana a Moses, me dulikolugotoa ko Sipora na tauna a Moses, aia e molovisunogoa i votangana konina tamana,

³ kolukaira goto na dalena mane kaira a Gersom ma Elieser. Kalina e botsa na kesanina dalena aia Moses e soaginia a Gersom* rongona e tsaria “Inau na tinoni labavô tana vera tavosi.”

⁴ Ma na rukanina dalena mane e soaginia a Elieser† rongona e tsaria, “Nina God na tamaqu e sangaau inau me laumaurisiau tania nina isi na taovia tsapakae ni Ejipt.”

* **18:3 18:3** Na soa ‘a Gersom’ tana goko Hibru e tatangi vaga ‘tinoni ni veratavosi.’ † **18:4 18:4** Na soa ‘a Elieser’ tana goko Hibru e tatangi vaga ‘God e sangaau inau.’

⁵ Ma Jetro e mai kolua na tauna a Moses mi kaira na dalena mane tana kaomate i tana a Moses e vaturikaea nina valepolo tana vungavunga tabu.

⁶ Maia e mologoko ida bâ vania a Moses laka tugira ara tu maimai nogo na tsigoviana,

⁷ me tû a Moses me ba valaletugira i sautu, me tsuporu tsuna i matana a Jetro me domia. Mara tu vaiveisuagi ti vaga kara tu mauri dou sui, mi muri mara tu ba sage tana nina valepolo a Moses.

⁸ Ma Moses e turupatuna vania a Jetro pipi sui na omea aia na Taovia e nauvania na taovia tsapakae migira na tinoni ni Ejipt gana ke laumaurisiginigira na tinoni ni Israel. Maia e katevanigotoa na rota sui e gadovigira na tinoni kalina ara maimai i sautu, me koegua kalina na Taovia e maurisigira.

⁹ Mi kalina a Jetro e rongomia na omea sui girani maia e gini mage

¹⁰ me tsaria, “!Tsonikaea na Taovia, aia e laumaurisigamu tania na limana na taovia tsapakae ni Ejipt migira nina tinoni! !Tsonikaea na Taovia, aia e maurisigira nina tinoni segeni tania na totu tseka!

¹¹ Mi kalina ia, inau au donaginia laka na Taovia God e loki tsapakae liusigira na god sui, rongona aia e nauvanigira na omea iani kalina igira na Ejipt ara tsogori tsunaligira sosongo na tinoni ni Israel.”

¹² Mi muri, ma Jetro e adimaia kesa na sausau gana na savori-kodokodo, me visana goto na sausau gana na savori vaniana God; ma Aaron migira sui na ida tana Israel ara vanokolua a

Jetro na ganiana na mutsa tabu vaga kesa na aqona na samasama vaniana God.

*Ara Viligira Visana na Tinoni Pedé
(Na Vaolusi Ketsa 1:9-18)*

¹³ Mi tana dani ngana, ma Moses e totu matengana moa na tineteana niqira vaiganigi na tinoni, me tau goto mango tû tana matsaraka me poi i bongi.

¹⁴ Mi kalina a Jetro e reigira na omea sui vaga gira e naua a Moses vanigira na tinoni, maia e tû me veisuâ a Moses, “?Na gua sagata o nanau vanigira na tinoni igoe? ?Rongona gua ti o nau seginimu moa igoe na aqo popono na pedeaqira na tinoni, migira sui ara tupolipoligo tû tana matsaraka me poi i bongi?”

¹⁵ Ma Moses e tuguvisua me tsaria, “Ma niqû aqo nogo inau kau naua na omea iani, rongona igira na toga girani ara mai i koniqu, minau au laveana na omea e kilia God.

¹⁶ Mi kalina ti vaga ara ka ruka ara ka vaiganigi, mi kaira ara ka mai i koniqu, minau au votagoko vanikaira, mau vuresi vanikaira nina ketsa ma nina vali God.”

¹⁷ Mi tana ma Jetro e tsarivania, “Na omea ia o naua igoe e tau goto sosongo.

¹⁸ Na aqo iani e loki sosongo me tau tugugo igoe ko nau segenia, me sauba ko gini kolae sosongo migira goto na tinoni girani.

¹⁹ Mi kalina ia e dou ti ko tamivaniau inau kau tsarivanigo ke visana niqû papada, ma God aia sauba ke totu kolugo. Eo e mana, e goto sosongo vanigo ko tugugira na tinoni i matana God, mo ko adi bâ vania aia niqira vaiganigi.

²⁰ Ma nimu aqo loki goto igoe ko sasaniginigira na toga nina ketsa ma nina vali God, mo ko tsaritugutugu vanigira ke koegua na vavanona niqira mauri, ma nagua niqira aqo kara naua.

²¹ Ma na kamagana ia, e dou ti ko viligira kara visana na mane dou, igira ara kukuni tania God mara tinoni nonoru, mara tau dona na adiqolona na sanga pede kesa tabana, mo ko mologira kara ida vanigira na tinoni: visana kara ida vanigira na toga, visana vanigira na sangatu, ma na tsege sangavulu ma na sangavulu.

²² Ko molo vanigira kara aqo kalavata tana tinete omea vanigira na tinoni. E dou moa ti kara adimai vanigo moa igoe pipi na omea loki, migira segeni nogo kara tinetea na vaiganigi tetelo. Mi tana nauvaganana ia, ti igira kara sangago tana gamu kalagai, me ke gini malamala vanigo igoe.

²³ Me ti vaga igoe ko nauvaganana ia tana omea God e ketsaliginigo, me sauba e utu ko gini kolae sosongo, ma na tinoni sui girani sauba ke dou na tobaqira ma kara visu i valeqira tana rago.”

²⁴ Ma Moses e tabea nina goko a Jetro,

²⁵ me bâ me viligira visana na mane dou igira e goto niqira sasaga i laoqira popono na tinoni ni Israel, me mologira kara idavanigira na toga, na sangatu, na tsege sangavulu ma na sangavulu.

²⁶ Migira nogo ara aqo kalavata tana tinete omea vanigira na tinoni, ma na omea loki sosongo moa ti ara adimai vania a Moses, ma na vaiganigi tetelo igira segeniqira nogo ara tinetea.

²⁷ Mi muri, ma Moses e vailivua a Jetro, ma Jetro e visutugua i verana.

19

Igira na Tinoni ni Israel I Tuana na Vungavunga Sinai

¹⁻² Migira na tinoni ni Israel ara mololea i Repidim, mi tana kesanina dani tana tolunina vula murina kalina ara mololea i Ejipt migira ara mai tsau tana kaomate ni Sinai. Mi tana i tuana nogo na Vungavunga Sinai ara vaturikaegira niqira valepolo,

³ ma Moses e dato tana vungavunga ke ba goko kolua God.

Ma na Taovia e tû i kelana na vungavunga me soâ a Moses, me ketsalia ke tsaria na omea iani vanigira na toga ni Israel, igira nogo na kukuana a Jakob,

⁴ "Igamu segenimui nogo amu reilakana na omea loki inau na Taovia au nauvanigira na tinoni ni Ejipt, me koegua kalina inau au tsebakaegamu igamu vaga na manuloki kalina e tsebakea na dalena tetelo i gotuna na rapona, mau adimaigamu ieni i mataqu inau.

⁵ Mi kalina ia, ti vaga igamu kamu rongomangaqu dou, ma kamu manalia gamui tabana na vaitasogi au naunogoa kolugamu, me sauba igamu kamu lia niqû tinoni segeni inau. Na barangengo popono niqû tamani segeni nogo inau, migamu sauba kamu lia niqû tinoni vivili,

⁶ na puku manetabu ma na mamatana tinoni tabu."

⁷ Mi tana ma Moses e tsunatugua i lao, me soasaigira gaqira ida na tinoni me turupatuna vanigira pipi sui na omea na Taovia e ketsalia ke tsarivanigira.

⁸ Migira sui na tinoni ara gokovisu kesa moa kalina mara tsaria, “Sauba kami nau mananâ pipi sui na omea aia na Taovia e tsaria.” Mi tana e tû a Moses me visu bâ i konina na Taovia me tsarivulagi vania niqira goko na toga.

⁹ Ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Inau sauba kau tsunamai i konimu igoe i laona na parako matolu rongona igira na toga kara gini rongomiau inau kalina kau goko kolugo, ma kara gini tutunimu igoe.”

Ma Moses e tsarivulagi vania na Taovia na omea vaga igira na tinoni ara tsarivisua,

¹⁰ ma na Taovia e tsaria, “E dou, mi kalina ia igoe ko visutsuna tugua i koniqira na toga, mo ko tsarivanigira kara malesi segeniqira i dani eni me ke dani, ma kara tsagia na poloqira,

¹¹ ma kara totu vangarau vania na maiaqu ke danina, rongona tana dani ia inau sauba kau tsunamai tana Vungavunga Sinai i tana igira sui na tinoni tangomana kara morosiau inau.

¹² Ko moloa na votavota polia na tuana na vungavunga, i tana niqira aqo na tinoni kara tau liusia, mo ko tsarivanigira kara laka goto na datomai tana vungavunga, se na mai varangisiana goto. Me ti vaga ke kesa ke molo tuana i konina, aia kamu matesia;

¹³ nimui aqo nomoa kamu taimatesia, se kamu vanasiginia na pipili, me ke laka goto ke kesa na peleana. Na ketsa iani e kalegira sui na tinoni ma na omea tuavati; niqira aqo kara mate. Mi kalina kamu rongomia ke tangi tatavata na tavuli, mi tana ti igira na toga kara mai tana tuana na vungavunga.”

14 Mi muri, ma Moses e tsunamaitugua tania na vungavunga, me tsarivanigira na toga kara vangarau segeniqira vania na samasama. Me vaga ia, migira sui ara tsagia na poloqira,

15 ma Moses e tsarivanigira, “Kamu vangarau segenimui vania ke danina, ma kamu laka na maturu sai koluqaqira na taumui tana tagu iani.”

Na Taovia e Tsunamai Tana Vungavunga Sinai

16 Mi tana matsaraka na tolunina dani, e poda loki na vivisa me kirapi na angaanga, me kesa na parako matolu e laba i kelana na vungavunga, mara rongomia kesa na tavuli e tangi loki sosongo. Me pipi sui na tinoni ara totu i tana ara viri gariri tana matagu.

17 Ma Moses e idavanigira, mara mololea tana nauna i tana ara vaturikaegira niqira valepolo, mara mai tutû i matana God tana tuana na vungavunga.

18 Ma na pungu loki e tsavu poponoa na Vungavunga Sinai, rongona na Taovia e tsunamai i kelana tana rereina na lake. Ma na pungu ia e vulosudato vaga moa na punguna kesa na biti loki, me kakasisi na vungavunga popono.

19 Me tangi loki goto bâ na tavuli, ma Moses e goko, ma God e tuguvisua i laona na quluqulu.

20 Na Taovia e tsunamai i kelana na Vungavunga Sinai me soâ a Moses ke dato bâ i konina. Ma Moses e dato

21 ma na Taovia e tsarivania, “Ko tsunabatugua mo ko parovativigira na tinoni kara laka saikesa na liusiana na votavota ma na mai na morosiaqu inau; me ti vaga kara naua, me sauba kara danga na vidaqira kara mate.

²² Me atsa goto moa ti igira na manetabu igira ara dona na mai varangisiaqu inau, ma niqira aqo goto igira kara malesi segeniqira talu, me ti tagara minau sauba kau kedegira.”

²³ Ma Moses e tsarivania na Taovia, “Igira na toga e utu kara dato mai ieni, rongona igoe nogo o ketsaliginigami igami kami balovanigo na Vungavunga Sinai ma kami moloa na votavota polipolia.”

²⁴ Ma na Taovia e tsarivania, “Ko tsuna tugua mo ko dulikolu datomaia a Aaron. Migira moa na manetabu ma na toga niqira aqo kara laka saikesa na liusiana na votavota ma na datomai i koniqa inau, me ti vaga kara naua minau sauba kau kedegira.”

²⁵ Mi muri, ma Moses e visutugua i koniqa na toga, me ba turupatu vanigira na omea na Taovia e tsaria.

20

Igira na Sangavulu Ketsa (Na Vaolusi Ketsa 5:1-21)

¹ Ma God e goko, migirani nogo nina tsaqina goko aia e tsaria:

² “Inau na Taovia nimui God minau nogo au adirutsumigamu tania na Ejipt i tana igamu amu totu tseka.

³ “Kamu laka goto na samasama vaniana sa god tavosi. Inau segeni moa kamu samasama vaniau.

⁴ “Kamu laka goto na aqosiana sa nununa sa god peropero se sa omea i baragata se tana barangengo, se tana kô i vavana na barangengo.

⁵ Kamu laka na tsuporu tsuna vaniana se na samasama vaniana na titinonina sa god peropero, rongona inau nogo na Taovia nimui God me utu goto kau tamivanigamu kamu tamanina sa god tavosi. Inau sauba kau kedegira igira ara reisaviau inau me ke tsau bâ tana tolunina ma na vatinina vatavata na kukuqira.

⁶ Ma kau sauvulagia niq galuve vanigira na toga na vatavata igira ara padalokiau inau mara muridougira niq ketsa.

⁷ “Kamu laka na soasekoliana na asaqu, rongona inau na Taovia nimui God me sauba kau kede asei ti ke soasekolia na asaqu.

⁸ “Kamu muridoua na ketsa na mango tana Dani na Sabat, ma kamu laka na aqo tana.

⁹ Ara ono na dani i tana tangomana igamu kamu naua nimui aqo,

¹⁰ ma na vitunina dani, aia na dani na mango, inau au balonogoa vaniau. Tana dani ia ke laka goto na aqo ke kesa, atsa moa ti igamu, se igira na dalemui, se nimui tseka, se nimui omea tuavati, se igira goto na tinoni ni veratavosi ara mauri i laona na veramui.

¹¹ I laona e ono na dani, inau na Taovia au aqosia na barangengo, na masaoka, na tasi, me pipi sui na omea i laoqira, mi tana vitunina dani au mango. Maia nogoria na rongona ti inau na Taovia au baloa na dani na Sabat mau tabua.

¹² “Kamu kukuni tanikaira na tamamui ma na tinamui, ti kamu gini mauri oka tana kao inau na Taovia nimui God au tusuvanigamu.

¹³ “Kamu laka na labumatesi tinoni.

¹⁴ “Kamu laka na kiboga.

¹⁵ “Kamu laka na komi.

16 “Kamu laka na keli seko vaniana na kulamui.

17 “Kamu laka na ngaoana na valena kulamui; ma kamu laka goto na ngaoana na tauna kulamui, se nina tinoni aqo, na mane se na daki, se nina buluka ma nina asi, se sa nina omea koegua moa aia e tamanina.”

*Ara Matagu na Toga
(Na Vaolusi Ketsa 5:22-33)*

18 Mi kalina igira na toga ara rongomia e poda na vivisa, me tangi loki na tavuli, mara reia na kirapina na angaanga, ma na pungu e vulosudato tana vungavunga, migira ara viri matagu loki mara gagariri mara tutû ao moa.

19 Mara tsarivania a Moses, “Ti vaga igoe segenimu nogo ko goko vanigami, migami sauba kami rorongo; mo ko laka moa na tamivaniana God ke goko vanigami kami tau mate.”

20 Ma Moses e tsarivanigira, “Kamu laka na matagu; God e mai ke tovolegamu moa, me ke naua ma kamu gini tau kuti na kukuni tania, ma kamu gini tau puka tana sisi.”

21 Migira na toga ara tutû ao babâ moa, ma Moses segeni moa e ba varangisia na parako matolu i tana e totu God.

Na Ketsa e Kalegira na Belatabu

22 Na Taovia e ketsalia a Moses ke tsarivaniana iani vanigira na toga ni Israel, “Igamu amu morosinogoa e koegua kalina inau na Taovia au goko vanigamu tû i gotu i baragata.

23 Kamu laka na aqosivaniamui segeni na titinonina sa god peropero ginia na siliva se na

qolumila gana na kamagaginiana na samasama vaniaqu inau.

²⁴ Kamu aqosiginia na kao na belatabu vaniau inau, mi kelana nogo ia kamu savorigira nimui sipi ma nimui buluka vaga na savori-kodokodo ma na sausau tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina. Me pipi sui tana nauna inau kau vilivanigamu i tana kamu samasama vaniau minau sauba kau mai totu i konimui i tana ma kau tabugamu.

²⁵ Me ti vaga kamu ngaoa na aqosivaniaqu kesa na belatabu vatu, ma kamu laka na aqosiginiana na vatu kakatsu, rongona ti kamu gini aqo na gau na katsuvatu tana aqosiana na belatabu ia, maia sauba ke tau ulagana na gini samasama vaniaqu inau.

²⁶ Kamu laka goto na logoana na belatabu ke tamani sasana na tsotsodato i konina; rongona ti vaga kamu nauvaganana ia me sauba ke laba lê na tutukemui kalina kamu tsotsodato i konina.

21

Na Ketsa e Kalegira na Tseka (Na Vaolusi Ketsa 15:12-18)

¹ “Igirani nogo na ketsa ko tusuvanigira na toga ni Israel:

² Ti vaga igoe ko volia ke kesa na Hibru ke lia nimu tseka, ma nina aqo aia ke aqo vanigo i laona ke ono moa na ngalitupa. Mi tana vitunina ngalitupa nimu aqo igoe ko nusiligilea me tau goto kilia ke tsonia sa qolo.

³ Me ti vaga aia e tau vati tauga kalina o volia, me ke laka goto na adiana sa tauna kolua kalina

aia ke vanoligi; me ti vaga aia e tauga nogo kalina e lia nimu tseka, maia tangomana ke adia na tauna kalina ke vano.

⁴ Me ti vaga gana taovia ke tusuvania sa tauna maia e vasuvania ke visana na dalena mane se na dalena daki, ma na daki ia migira goto na dalena e tamanigira sui gana taovia, mi kalina ti ke sui nina tagu na aqo vaniana gana taovia na mane tseka ia, maia nina aqo ke vanoligi segenina.

⁵ Me ti vaga na mane tseka ia e tsaria laka e padaloki sosongolia gana taovia, ma na tauna, migira goto na dalena, me tau ngaoa na totu tanusi,

⁶ ma nina aqo gana taovia ke adivanoa tana nauna gana na samasama, mi tana aia ke molo-vania ke tu vataragi ligisana na matsapa, se tana gaitudato tana matsapa, me ke ovativanja na kulina. Mi muri, maia ke lia nina tseka tana maurina popono.

⁷ “Me ti vaga kesa mane ke tsoni tsekâ sa dalena daki, ma na baka daki ia e utu goto kara nusilea vaga ara nauvanigira na tseka mane.

⁸ Me ti vaga na baka daki ia kara tsabirivania sa mane e ngaoa na taugaana, mi muri ma na mane ia e tau tugua ngaoa na taugaana, mi tana ma nina aqo ke tsabiri visutugua na baka daki ia vania na tamana; me tabu vanigotoa gana taovia ke tsabirivania sa tinoni ni veratavosi, rongona aia e tau nogo mana vania.

⁹ Me ti vaga kesa mane ke volivania na dalena mane sa daki tseka, ma nina aqo na mane ia ke nauvania vaga ti na dalena daki segeni nogo ia.

¹⁰ Me ti vaga ke kesa mane ke adigotoa na rukanina tauna, ma nina aqo ke sau babâ vania moa na kesanina tauna na dangana na mutsa ma na polo ma gana susuliga i laona na vale, ke atsa vaga moa na omea e sauvaninogoa tana idana.

¹¹ Me ti vaga na mane ia ke tau nautovusi vania na aqo girani, ma nina aqo aia ke nusilea moa me ke tau goto nongi qolona.

Na Ketsa e Kalegira na Tangopeke Seko

¹² “Masei moa ti vaga ke labua sa tinoni me ke mate, nimui aqo kamu labumatesigotoa aia.

¹³ Me ti vaga ke tau padâ na matesiana me tavongani matesia moa, maia tangomana moa ke tsogo me ke ba toturavi kesa tana nauna i tana inau sauba kau vilivanigamu gana na mani tsogoravi.

¹⁴ Mi kalina ti vaga kesa tinoni ke kore me ke pada mananâ i tobana na labumatesiana kesa tinoni, nimui aqo kamu labumatesigotoa aia, atsa moa ti aia ke tsogovano tana niqû belatabu gana ke gini toturavi.

¹⁵ “Masei moa ti vaga ke labua na tamana se na tinana, ma nimui aqo kamu labumatesia aia.

¹⁶ “Masei moa ti vaga ke adikomia sa tinoni, me atsa moa ti kara tsodoa ke tototu moa i konina se ke tsabirinogoa ma nimui aqo kamu labumatesia aia.

¹⁷ “Masei moa ti vaga ke vealaginia na tamana se na tinana, ma nimui aqo kamu labumatesia aia.

¹⁸⁻¹⁹ “Me ti vaga ke laba kesa na vailabugi, me ke tû kesa me ke taiginia na vatu sa tinoni tavosi se ke labuginia na kapurukuna limana, me tau

moa matesia, maia e tau kilia kamu kedea. Me ti vaga na mane aia e labua ke boka loki me tugua ke tsaro i nigena, mi muri me tangomana ke tû tugua me ke gini vanovano bamai na itoro i tano, maia na mane e nauvania ia nina aqo nomoa ke volia na maurina me ke reitutugua poi tsau ke dou visutugua.

²⁰ “Me ti vaga kesa tinoni ke labuginia na gai nina tseka, atsa moa na mane se na daki, ma na tseka ia ke mate saviliu, ma na mane ia nimui aqo kamu kedea.

²¹ Me ti vaga na tseka ia ke tau mate saviliu, mi murina kesa se ruka dani ti ke mate, ma nimui aqo kamu tau kedea gana taovia; rongona na nangaliana nina omea tatamani e tugunogoa ngiti gana kede.

²² “Me ti vaga visana kara vailabugi ma kara ba kidâ kesa daki titiana, me ke gini vasubutoa na dalena ma na daki ia e tau moa boka, maia e kidâ na daki ia nina aqo ke tasolu matena, me ke tsonia na dangana na qolo vaga ke ngaoa na savana, taonia niqira pede na manepede.

²³ Me ti vaga na daki segeni goto nogo ke boka, ma na kedena ia sauba ke vaga iani: ti vaga ke mate na daki ia me sauba kamu matesigotoa na mane ia,

²⁴ me ti vaga ke putsulia na matana, ma kamu putsuli vanigotoa na matana ia, me ti vaga ke lumuvutia na livona, ma kamu lumuvutigotoa na livona na mane ia, me ti vaga ke kutsia na limana, ma kamu kutsi vanigotoa na limana na mane ia, me ti vaga ke kutsia na tuana, ma kamu kutsivanigotoa na tuana na mane ia,

²⁵ me ti vaga ke gâ na daki ia, ma kamu kodogotoa na mane ia, me ti vaga ke boka, ma kamu bokaligotoa na mane ia, me ti vaga ke tsomo, ma nimui aqo kamu naua me ke tsomo goto na mane ia.

²⁶ “Me ti vaga kesa tinoni ke labua na matana nina mane tseka se nina daki tseka me gini nanga na matana, aia nina aqo ke moloa nina tseka ke totu tanusi vaga na vovolina na matana.

²⁷ Me ti vaga ke labukutsia kesa livona, aia nina aqo ke moloa nina tseka ke totu tanusi vaga na vovolina na livona.

Gaqira Aqo Igira Ara Tamani Omea

²⁸ “Me ti vaga kesa na buluka mane ke labuginia kesa tinoni na kakatsana me ke mate, ma nimui aqo kamu taimatesia na buluka ia, ma na velesina kamu tau gania; ma kamu tau goto kedea na tamanina na buluka.

²⁹ Me ti vaga na buluka mane ia na vanga kore nogo me dona na takuvi tinoni, mara parovatavinogoa na tamanina, maia e tau molosagea i laona na bara, me ke tû na buluka mane ia, me ke labuginia kesa tinoni na kakatsana me ke mate, ma kamu taimatesia na buluka ia, ma kamu labumatesigotoa na tamanina.

³⁰ Me ti vaga kamu tamivanja na tamanina ke tsonia na qolo na keke ke gini mauri, ma nina aqo ke tsonia na matena popono ara tsarivanja.

³¹ Me ti vaga na buluka mane ke matesia kesa sa baka mane se sa baka daki, me ke kesa atsa moa na ketsa kamu gini aqo.

³² Me ti vaga na buluka mane ke matesia sa mane se sa daki tseka, ma na tamanina na

buluka ia ke tsonia ke tolu sangavulu na tavina siliva na matena vania na tamanina na tseka ia, ma kamu taimatesia na buluka ia.

³³ “Me ti vaga ke kesa ke adiligia na tsatsavuna kesa na qilu, se ke tsaia kesa na qilu me ke tau tsavudoua, me ke mai kesa na buluka mane se na asi me ke puka sage i laona,

³⁴ ma nina aqo na mane ia ke tsonimatena na omea tuavati ia vania na tamanina, me dou moa ti ke tangolivisia na omea tuavati e mate.

³⁵ Me ti vaga nina buluka mane kesa tinoni ke matesia nina buluka mane kesa tinoni tavosi, mi kaira sui ruka na tamanina buluka kara tsabiria na buluka mamauri ia, ma kara ka vaivotagi na qolona; ma kara ka vaivotagi goto na velesina na buluka e mate.

³⁶ Me ti vaga ara dona nogo laka na buluka mane ia nina lavu nogo na nauvaganana ia, ma na tamanina e tau moa molosagea i laona na bara, ma nina aqo ia ke tugua na buluka mane e mate ginia kesa na buluka mamauri, me dou moa ti ke tangolivisia aia e mate.

22

Na Ketsa e Kalea na Tuguvisu Omea

¹ “Me ti vaga kesa na mane ke komia kesa na buluka daki se kesa na sipi me ke matesia se ke tsabiria, ma nina aqo ke tuguvisuginia ke tsege na buluka daki na tuguna kesa na buluka daki me ke vati na sipi na tuguna kesa na sipi.

²⁻⁴ Nina aqo na mane e komi ke tsonia na matena popono na omea aia e komia. Me ti vaga aia ke tau tamani sa omea, ma na mane

ia sauba kara tsabiria vaga na tseka gana ke gini mategâ na omea e kominogoa. Me ti vaga na omea tuavati aia e komia, atsa moa ti na buluka, se na asi, se na sipi, kara reia ke totu mamauri moa i konina, me sauba nina aqo na mane ia e komi ke mategainia ruka na tuguna kesa.

“Me ti vaga kesa na mane komi ara tangolia kalina e kokomi i laona kesa vale tana bongi ma kara matesia, aia e matesia na mane ia e tau kutsia na ketsa na labumate. Me ti vaga na omea iani ke laba tana dani male, maia e sogo tana ketsa na labumate.

⁵ “Me ti vaga kesa mane ke tsoni rutsumigira nina omea tuavati kara ba mutsa i laona kesa nina uta, se i konina kesa nina itai na uaeni, me tamivanigira moa kara vano i laona nina uta kesa tinoni tavosi ma kara ganisuiia pipi na omea tsukatsuka i laona, ma nina aqo na tamanina na omea tuavati gira ke tuguvisuginia nina omea tsukatsuka i laona nina uta segeni se nina itai na uaeni segeni.

⁶ “Me ti vaga kesa tinoni ke tungilake i laona nina uta, me ke iru bâ i laona na buruburu me ke ba tsau tana nina uta kesa tinoni tavosi, me ke ganisuiia na sila ara dadato i laona, se na sila ara ivogogira nogo mara tsupulaginigira, ma nina aqo aia e tungilake ke tsonimatena na omea ara seko.

⁷ “Me ti vaga kesa tinoni ke tami na reitutugu vaniana nina qolo kesa tinoni tavosi se ke visana nina omea loki matena, me ke kesa ke ba komigira i laona na valena, ma na mane komi ia ti vaga kara tsodoa, nina aqo ke tsonia na qolo ke pabo ruka kalina na dangana.

⁸ Me ti vaga kara tau tsodoa na mane e komi, ma kara adivanoa na mane reitutugu omea ia tana nauna gana na samasama, mi tana ti aia ke gini vatsa i matana God laka aia e tau manana komia nina omea tatamani aia e mololakâ omea i konina.

⁹ “Me pipi tana vaiganigi tana rongona na omea tatamani, atsa moa ti vaga ke kalegira na buluka, se na asi, se na sipi, se na polo, se sa omea tavosi goto e nanga, mi kaira ruka ara ka gini vailaugi tana rongona na omea tatamani ia, kara adivanokaira i matana God tana nauna gana na samasama, mi tana maia na mane God e tsaria laka e sasi nina aqo ke tsonia na qolo ke pabo ruka kalina vania na mane tavosi.

¹⁰ “Me ti vaga kesa ke tamia na reitutuguana nina asi, se nina buluka, se nina sipi, se ke kesa segeni goto na omea tuavati tavosi vania kesa tinoni, ma na omea tuavati ia ke mate, se ke boka, se kara laua tana vailabu, me ti vaga ke tagara ke kesa ke sanga na morosiana na omea e laba,

¹¹ ma nina aqo na mane ia ke vano tana nauna gana na samasama, me ke ba vatsa i matana God laka aia e tau komia nina omea tuavati na tinoni tavosi. Me ti vaga aia e tau komi mananâ na omea tuavati ia, maia na tamanina omea nina aqo ke tabea moa nina vatsa, ma na mane reitutugu omea e tau kilia ke tsoni matena;

¹² me ti vaga aia e komia na omea tuavati ia, ma nina aqo ke tusutuguna vania na tamanina.

¹³ Me ti vaga ke kesa na omea atsi ke gati matesia, ma nina aqo na mane reitutugu omea

ke adimaia na turina agana ke gini sauvulagia na manana; mi tana me tau kilia aia ke tsonimatena na omea tuavati ara gatimatesia na omea atsi.

¹⁴ “Me ti vaga kesa tinoni ke nongia ke gini aqo kesa nina omea tuavati kesa tinoni tavosi, ma na omea tuavati ia ke boka se ke mate kalina e tau totu na tamanina, ma nina aqo na mane ia ke tsonimatena vania na tamanina.

¹⁵ Me ti vaga na omea vaga ia ke laba kalina e totu moa na tamanina, ma na mane ia e tau kilia ke tsonimatena. Me ti vaga aia e tabanogoa na omea tuavati kalina e adia, ma na qolona na taba e tsavunogoa na matena na omea tuavati e mate.

Igira Na Ketsa Ara Kalea na Vovorona na Mauri ma na Lotu

¹⁶ “Me ti vaga kesa na mane e matura kolua kesa na baka daki vaolu e tau vaianegi kolua kesa, aia nina aqo ke tsonia na qolo na vuvuti me ke taugâ.

¹⁷ Me ti vaga na tamana e tau tamivania na mane ia ke taugâ na dalena, ma nina aqo na mane ia ke tsonivania na tamana na baka daki na qolo ke atsa kolua na qolo na vutiana kesa na baka daki vaolu.

¹⁸ “Kamu labumatesia na daki aia e basutidao.

¹⁹ “Kamu labumatesia na mane e sasi kolua kesa na omea tuavati.

²⁰ “Kamu pede matesia aia e savori-kodoputsa vania sa god tavosi me tau savori vaniau inau na Taovia.

²¹ “Kamu laka na rotasiaqira lê se na bingi sekoliaqira igira na tinoni ni veratavosi ara tsinogomai i veramui; kamu padatugua laka i

sau igamu goto amu rota na totu tsinogo tana vera ni Ejipt.

²² Kamu laka goto na molorota vaniana sa daki se sa baka tinamate.

²³ Rongona ti vaga igamu kamu nauvaganana ia, minau nogo na Taovia sauba kau isutuguqira kalina igira kara ngangaidato vaniau kau sangagira,

²⁴ me sauba kau kore loki ma kau labumate-siginigamu na isi tana vailabu. Mi tana ti igira na taumui segenimui nogo igamu kara totu tinamate lê, migira na dalemui kara tau goto tamani tamaqira.

²⁵ “Me ti vaga kamu tamivania kesa niqû tinoni aia e tau tamanina sa omea ke kaoni qolo i konimui, migamu kamu laka na nauvaniana vaga ara naua visana, igira ara dona na nongi papabona i koniqira na tinoni ara kaoni qolo i koniqira.

²⁶ Me ti vaga kamu adia na polona sagesage kesa tinoni e tau tamanina sa omea rongona aia e kaoni qolo nogo i konimui, ma nimui aqo kamu tusuvisu vaninogoa na polona ti ke sû na aso,

²⁷ rongona aia lelê moa ngiti polona sagesage aia e tamanina gana ke gini popolo me ke gini papara na konina. ?Rongona ti vaga kamu tau tusuvisu vania na polona, me sauba nagua goto aia ke gini tsatsavu kalina ke maturu? Mi kalina aia ke tû me ke ngangai dato vaniau inau kau sangâ, minau sauba nomoa kau rongomia nina nonginongi ma kau sangâ, rongona inau au dona sosongo na galuveaqira na tinoni.

²⁸ “Kamu laka na gokoseko vaniana God, ma

kamu laka goto na vealaginiana kesa niqira ida nimui tinoni.

²⁹ “Laka goto na kisa na sauvaniaqu inau na sausau e talu tana nimui uta na sila, nimui uaeni ma nimui oela na olive.

“Ma kamu sauvaniau na dalemui mane botsaida.

³⁰ Ma kamu saugotoa vaniau na daleqira botsaida nimui buluka ma nimui sipi. Kamu molotalua ke totu kolua na tinana ke vitu na dani, mi tana alunina dani ti kamu savori vaniau inau.

³¹ “Igamu niqiu tinoni inau, me vaga ia, ma nimui aqo kamu tau gania na velesina sa omea tuavati igira na omea atsi ara gati matesia, ma kamu sauvanigira moa nogo na pai kara gania.

23

Na Ketsa e Kalea na Pedegoto

¹ “Kamu laka na govula bamaiana na goko peropero ni sautu, ma kamu laka goto na sogogana na tinoni e tsutsukibo ma na isutuguna tana pede.

² Kamu laka na bulu bâ tabana koniqira ara danga kalina ara sasi, se kalina ara saugokona peropero me gini tau vano goto na pede.

³ Ma kamu laka goto na sanga tabana konina kesa e tau tamanina sa omea kalina aia e totu tana pede.

⁴ “Me ti vaga igoe ko reia nina buluka se nina asi gamu gala ke tova, ko adivisu vania moa.

⁵ Me ti vaga nina asi ke mamava gana lutsa me ke puka, ko sangâ na tatatuuana tugu. Ko laka na liuputsi lê tania.

⁶ “Kamu laka goto na tiatagaraana na pedegoto vania sa tinoni e tau tamanina sa omea kalina aia ke laba tana pede.

⁷ Kamu laka goto na keli peropero vaniana aseï, ma kamu laka goto na labumatesiana na tinoni tsalapo, rongona inau sauba kau kede asei aia e naua na omea seko vaga ia.

⁸ Kamu laka goto na adiqolona na sanga pede kesa tabana, rongona na sanga pede kesa tabana e naua me gini doko na matana tinoni, me gini tau morosigadovia na omea e goto me tukapusia na pede ke goto vania aia e tau tsukia na sasi.

⁹ “Kamu laka na rotasiaqira lê na tinoni ni veratavosi ara tsinogomai i veramui; igamu segenimui goto amu donagininogoa na vatana na vavatsangi vaga ia kalina amu totu tsinogo tana Ejipt i sau.

Na Vitunina Ngalitupa ma na Vitunina Dani

¹⁰ “Mi laona ke ono na ngalitupa igamu kamu tsuka mutsa tana nimui uta ma kamu tsurivia na lakana.

¹¹ Mi tana vitunina ngalitupa kamu moloa ke mango lê na kao, ma kamu laka goto na tsuriviana sa omea ke dato i laona. Molovanigira na tinoni ara tau tamanina sa omea kara gania na vangana ara dato tana nimui uta, ma na omea e kauvisu kamu molovanigira na omea tuavati atsi kara gania. Ma kamu nauvaganana goto ia tana nimui itai na uaeni ma nimui gai na olive.

¹² “Kamu aqo ke ono dani i laona kesa uiki, ma kamu laka na aqo tana vitunina dani, rongona kara gini mango igira nimui tseka, migira na

tinoni ni veratavosi ara aqo vanigamu, migira goto nimui omea tuavati.

¹³ “Kamu rongomi vatavidoua pipi sui na omea inau na Taovia au vasini tsarivanigamu. Kamu laka na nonginongi vaniaqira na god tavosi; ma kamu laka goto na soana na asaqira.

Tolu na Dani Tabu Loki

(Binaboli 34:18-26; Na Vaolusi Ketsa 16:1-17)

¹⁴ “I laona pipi na ngalitupa kamu lokisitugira tolu na dani tabu gana na mani padalokiginiaqu inau.

¹⁵ Tana vulana Abib, na vula vaga nogo igamu amu mololea i Ejipt, nimui aqo kamu lokisia na Dani Tabu na Bredi Tagara Isti Konina, nautao-nia na omea inau au ketsaliginigamu nogo. Mi laona ke vitu na dani kamu gania moa na brede e tagara isti i laona. Ma kamu laka goto tagara na adimaiana nimui sausau kalina kamu mai na samasama vaniaqu inau.

¹⁶ “Kamu lokisigotoa na Dani Tabu na Pipitsu kalina igamu amu tuturiga moa na tsuriviana gamui mutsa.

“Kamu lokisigotoa na Dani Tabu na Babale tana ka gaqira levuga na tagu na papara ma na tagu na bisii, i kalina igamu amu angunikolugira na vuana nimui itai na uaeni ma na vuana nimui gai mutsamutsa.

¹⁷ Me pipi ngalitupa tana taguna tugira tolu na bongi tabu tugirani igamu sui pipi na mane nimui aqo kamu mai na samasama vaniaqu inau na Taovia nimui GOD.

¹⁸ “Kamu laka na savoriana na brede e totu na isti konina kalina kamu savoria na gabuna na

omea tuavati vaniau inau. Ma na seregana na omea tuavati amu savori vaniau tana dani tabu tugirani ke laka goto na totuvisu ma na tsauliana na matsaraka na dani ngana.

¹⁹ “Pipi ngalitupa kamu adimaia tana valena na Taovia nimui God na kesanina pipitsu na sila amu pitsugira.

“Kamu laka na kukiana na dalena sipi se na naniqoti tana kô na tsutsuna tinana.

Na Veke ma na Parovata Gana na Sage Bâ Tana Kao ni Kanaan

²⁰ “Inau sauba kau moloa kesa na angelo ke idagana sautu vanigamu, me ke reitutugugamu kalina igamu kamu vavano, me ke adivanogamu tana vera inau au vangaraunogoa vanigamu.

²¹ Kamu gini boe nina goko aia ma kamu rongomangana. Kamu laka na sove taniana, rongona inau nogo au molo bâ vanigamu, maia sauba e utu ke padalea nimui petsakoe.

²² Me ti vaga igamu kamu rongomangana aia ma kamu naua pipi sui na omea inau au ketsaliginigamu, minau sauba kau vailabu kolugira pipi sui gamui gala.

²³ Ma niqû angelo sauba ke idagana sautu vanigamu, me ke adivanogamu tana niqira kao na Amor, ma na Het, ma na Peres, ma na Kanaan, ma na Hivi, ma na Jebus, minau sauba kau toroutsanigira sui na tinoni girani.

²⁴ Kamu laka goto na tsuporu tsuna tana samasama vaniaqira niqira god peropero, ma na nautaoniana niqira aqo na lotu. Kamu toroutsanigira na titinonina niqira god peropero, ma kamu vuipukaligira niqira tuguru tabu.

25 Ti vaga kamu samasama vaniau inau na Taovia nimui God, minau sauba kau vangalaka vanigamu ginia na mutsa ma na kô, ma kau maurisigamu tanigira sui gamui lobogu.

26 Mi laona nimui kao popono sauba ke tagara goto sa daki ke reobaka, se ke tagara sa dalena. Me sauba goto kau molovanigamu kamu mauri oka.

27 “Minau sauba kau naua migira na tinoni ara maiginigamu kara mataguniau inau; me ke gini ponopala na tobaqira ma kara viritsoغو tanigamu.

28 Inau sauba kau sarangasigira gamui gala; ma kau tsialigigira na Hivi, ma na Kanaan, ma na Het, kalina igamu amu maimai moa i sautu.

29 Minau sauba e utu moa kau tsialigigira sui saikesa i laona kesa moa na ngalitupa; me ti vaga kau nauvaganana ia, ma na kao popono ke lia na kaomate; migira na omea tuavati atsi sauba kara danga sosongo vanigamu.

30 Eo, inau sauba kau kiki rago moa kau tsialigigira, poi tsau ke tugugamu igamu kamu aditanimui niqira kao.

31 Inau sauba kau ratsua na vovotana nimui kao ke tû tana Mangalonga ni Aqaba, me ke votu bâ tsau tana Tasi Mediteranean, me ke tû tana kaomate me ke tsau bâ tana Kô Euprates. Inau sauba kau sauvanigamu na susuliga gana na tuliusiaqira na tamanina na kao ia, me sauba kamu tsialigigira kalina kamu maimai moa i sautu.

32 Kamu laka na nauana sa vekesai koluaqira, se kolugira niqira god peropero.

³³ Kamu laka na tamivaniaqira na tinoni girani kara totu i laona na veramui; me ti vaga kamu tamivanigira, me sauba kara naua ma kamu sasi i mataqu inau. Me ti vaga kamu samasama vanigira niqira god peropero igira, me sauba ke lia vaga ti gamui taviti loki gana kamu sogo i laona.”

24

Igira na Tinoni Ara Tabea na Vaitasogi God e Naua Kolugira

¹ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko datomai tana vungavunga i koniqu inau, igoe mi tugira a Aaron, ma Nadab, ma Abihu ma kara vitu sangavulu goto na ida tana Israel; mi kalina kamu maimai ao moa, ma kamu tsuporu tsuna tana samasama.

² Migoe segeni moa a Moses ko mai varangisiau inau, migira sui na tautosina kara laka. Migira na toga sui kara laka goto na mai varangi tana vungavunga.”

³ Maia Moses e vano me tsarivulagia vanigira na toga nina ketsa na Taovia me pipi sui goto nina vali, migira na toga sui ara gokodato kesa moa kalina mara tsaria, “Igami sui sauba kami muridougira pipi sui na ketsa na Taovia e vaturi vanigami.”

⁴ Ma Moses e maretsunagira pipi sui nina ketsa na Taovia. Mi tana matsaraka bongibongi na dani ngana, maia Moses e aqosia kesa na belatabu i tuana na vungavunga, me turuvagini-gira sangavulu ruka na vatu, papadana ara sangavulu ruka na duli tana Israel.

⁵ Mi muri maia e mologira visana na mane vaolu kara vano na savori-kodokodo vaniana na Taovia, ma kara savorigotoa na kodoputsa tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina.

⁶ Ma Moses e adia na turina na gabuqira na omea tuavati ara savorigira, me molotsavua i laoqira visana na popo; ma na turina e tsirik-agini bâ tana belatabu.

⁷ Mi muri, ma Moses e adia na papi na taso i tana e maretsunâ nina ketsa ma nina vali na Taovia, me tsokovulagia i mataqira na toga sui. Migira ara tabea mara tsaria, "Igami sauba kami rongomangana na Taovia, ma kami muridougira pipi sui nina ketsa aia e vaturi vanigami."

⁸ Mi muri, ma Moses e adia na gabu e totu tana popo me tsirikagini bâ i koniqira na toga me tsaria, "Iani nogo na gabu e manalia na taso aia na Taovia e naupatâ kolugamu kalina e vaturigira vanigamu na ketsa sui girani."

⁹ Mi tugira a Moses, ma Aaron, ma Nadab, ma Abihu, migira na vitu sangavulu na ida tana Israel ara dato bâ tana vungavunga,

¹⁰ mara reilakana niqira God na Israel. Mi vavana na tuana aia e totu kesa na omea e rerei vaga na pakoka ara aqosiginia na vatu angaanga sapaia me bora vaga na masaoka.

¹¹ Ma God e tau moa matesigira igira na ida tana Israel; ara reilakana God, mi muri mara mutsa mara inu sai.

A Moses Tana Vungavunga Sinai

¹² Ma na Taovia e tsarivanja a Moses, "Ko datomai tana vungavunga i koniqu inau, mi kalina igoe ko totu ieni minau sauba kau

sauvanigo ke ruka na pavavatu i tana au maregira na ketsa sui na mani sasaniginiaqira na tinoni.”

¹³ Mi kaira a Moses ma Josua gana sasanga ara ka aligiri, maia Moses e tuturiga na dato bâ tana vungavunga tabu.

¹⁴ Ma Moses e tsarivanigira na ida, “Kamu pitukagami ieni poi kami ka visumai. Kaira a Aaron ma Hur ara ka totuvisu ieni kolugamu; me ti vaga kesa na vaiganigi ke labadato i laomui, me tangomana kamu ba ka koniqira kaira ma kara ka gotosia vanigamu.”

¹⁵ Mi kalina a Moses e dato bâ tana Vungavunga Sinai ma na parako e tsavu poponoa na vungavunga.

¹⁶⁻¹⁷ Ma na mararana angaanga na Taovia e tsunamai tana vungavunga. Migira na Israel ara reia na marara ia me vaga moa ti na lake e iruiru i kelana na vungavunga. Ma na parako ia e tsavu poponoa na vungavunga i laona e ono na dani, mi tana vitunina dani ma na Taovia e totu i laona na parako e soâ a Moses.

¹⁸ Ma Moses e dato bâ tana vungavunga me sage i laona na parako. Mi tana aia e totu vati sangavulu na dani me vati sangavulu na bongi.

25

Na Sausau Vania na Valepolo (Binaboli 35:4-9)

¹ Na Taovia e tsarivania a Moses,

² “Ko tsarivanigira na Israel kara adimai vaniau niqira sausau. Ma na omea gua moa kesa

tinoni e padangaoa na sauana migoe nogo ko adituguqu inau.

³ Migirani nogo na sausau nimu aqo ko adia i koniqira: na qolumila, ma na siliva, ma na tapalamila;

⁴ ma na polo vovosi laka; ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi; ma na polo ara vosiginia na ivuna na naniqoti;

⁵ na kokorana na sipi mane ara somua me tsitsi; na kokorana na naniqoti; na gaina na akasia;

⁶ na oela gana na bulu iruiru; na papasa sisigini dou gana na oela na nina omea, ma na bulunagai uruuru;

⁷ na vatu angaanga tsitsi, migira goto visana na vatana na vatu angaanga tavosi loki matena, gana na moloana tana nina epod* ma na todo tetelo† tana aseasena na Mane Tabu Loki.

⁸ Niqira aqo na tinoni kara vaturi vaniau kesa na valepolo tabu, rongona inau kau gini totu i levugaqira.

⁹ Kamu aqosia na valepolo ia me pipi sui na vangana taonia na omea inau sauba kau sauanigo.

*Na Bokisi na Taso
(Binaboli 37:1-9)*

* 25:7 25:7 “na epod” Aia kesa na vatana na polo e sagelia na manetabu, mi tana todona ara ka totu ruka na vatu ara soaginikaira na ‘Urim’ ma na ‘Tumim’. † 25:7 25:7 “na todo tetelo” Aia e kesa na todo tetelo e tsautsuna tana aseasena na Mane Tabu Loki i tana ara molo bâ 12 na vatu angaanga loki matena, na papadana na 12 puku tana Israel.

10 “Ko aqosiginia na gai na akasia kesa na bokisi, ke tinaqe tsege na katsina, me ke tinaqe tolu na damana, me ke tinaqe tolu na datona.

11 Ko tsavu poponoginia na qolumila laka i laona mi taba, mo ko mologotoa na qolumila polia na liligina i gotu.

12 Mo ko aqosiginigotoa na qolumila ke vati na ringi mo ko bulu bâ tugira vati tana tuana, ke ruka na ringi kesa tabana, me ke ruka kesa tabana.

13 Ko aqosiginia na gai na akasia ke ruka na gai na kalagai mo ko lesoviginikaira na qolumila,

14 mo ko tsukulaginikaira bâ tana ringi ara totu ruka tabana na bokisi.

15 Ma na gai na kalagai kaira kara ka totu kalavata tana ringi, ma kamu laka goto na loqoligiana.

16 Mi muri, migoe ko molosagea i laona na bokisi ia kaira ruka na pavavatu inau sauba kau tusuvanigo mi tana au maregira niqû ketsa.

17 “Ma na vovongona ko aqosiginia na qolumila laka, ke tinaqe tsege na katsina me ke tinaqe tolu na damana.

18 Ma na qolumila ara tai tapetapea ko aqosiginikaira ke ruka na nununa na angelo,

19 mo ko molokaira kara ka totu ruka tabana na isuisuna na vovongona na bokisi ia. Mo ko aqosisaikaira kolunogoa na vovongona na bokisi ia.

20 Mi kaira na nununa na angelo kara ka vaiarovigi ma ka rapoqira kara tatakatsi ma kara tsavu poponoo na vovongona na bokisi.

21 Mo ko molosagekaira ruka na pavavatu i

laona na bokisi mo ko molo bâ na vovongona i kelana.

²² Minau sauba kau tsodogo igoe i tana, mi kelana na vovongona i ka levugaqira na nununa na angelo kaira, i tana nogo inau sauba kau tusuvanigo niqû ketsa sui vanigira na tinoni ni Israel.

*Na Bela na Molo Bredi Gana na Savori
(Binaboli 37:10-16)*

²³ “Ko aqosiginigotoa na gai na akasia ke kesa na bela, me ke tinaqe vati na katsina, me ke tinaqe ruka na damana me ke tinaqe tolu na datona.

²⁴ Ko lesovi poponoginia na qolumila laka mo ko moloa na qolumila polia na liligina i gotu.

²⁵ Ko aqosia na titibana ke labuvati na damana polipolia na bela mo ko moloa na qolumila polia na liligina na titibana.

²⁶ Ko aqosivanigotoa ke vati na ringi qolumila, mo ko bulubagira vati tana tsutsukena i tana ara totu na tuana.

²⁷ Mi tugira na ringi gana na tangoliginiaqira kaira na gai na mani kalagaiana na bela ko molotugira kara tu totu varangisia na titibana.

²⁸ Ko aqosiginia na gai na akasia ke ruka na gai na kalagai, mo ko lesoviginikaira na qolumila.

²⁹ Ko aqosigotoa na peleti, na bilo, na popovatu, ma na popo laka gana na gini aqo tana savori uaeni. Igira sui lakalaka ko aqosiginigira na qolumila laka.

³⁰ Ma na bela ia, ko moloa ke totu i matana na Bokisi na Taso, mi kelana nogo na bela ia ke totu sailagi na bredi tabu kamu savori vaniau inau.

*Na Gai na Mani Molodato Bilona Bulu Iruiru
(Binaboli 37:17-24)*

³¹ “Ko aqosiginigotoa na qolumila laka kesa na gai na mani molodato bilona bulu iruiru. Kaira na tuana ma na gai gotona ko aqosiginia na qolumila ara tai tapetapea. Ma na inilauna na nununa na tsitsi oqo ma na tsitsi tavuresi ko aqosisai kolunogoa na gaina.

³² Kara tu ono na arana kara tu varaga bâ tana gaigotona, tolu kesa tabana me tolu kesa tabana.

³³ Pipi tugira ono na arana kara tamanina tolu na nununa tsitsi i konina kara rerei vaga na latsena na gatsoga kolu oqona ma na tavuresina.

³⁴ Ma na gaigotona ke totu goto ke vati na nununa tsitsi i konina, ma kara rerei vaga na latsena na gatsoga kolu oqona ma na tavuresina.

³⁵ Nina aqo ke kesa na oqona ke totu i vavana i tana ara ka varagasai pipi ruka na arana.

³⁶ Igira na nununa na tsitsi oqo, ma na arana, kara aqosisaigira kolunogoa na gaigotona ginia na qolumila laka ara tai tapetapea.

³⁷ Ko aqosigira ke vitu na bilo gana na mani molodatoana bâ tana arana, ma kamu mologira kara mararamai i nago.

³⁸ Igira na kapi ma na omea agana na kala-gaiginiqira na bilona bulu, ko aqosiginigira na qolumila laka.

³⁹ Ke tolu sangavulu tsege na kilo na qolumila laka ko gini aqo tana na aqosiginiana na gai na mani molodato bilona bulu iruiru ma na vangana sui girani.

⁴⁰ Ko parovata dou mo ko muritaonia na aqona na omea vaga inau au sauvulaginogoa vanigo

tana vungavunga.

26

Na Valepolo Tabu (Binaboli 36:8-38)

¹ “Ko aqosia na laona na Valepolo Tabu, aia na Valepolo i tana kau totu inau, ginia sangavulu na turina na polo vovosi laka ara vosiginia na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi. Mo ko tula mamaregasigira taonia na nunuqira na angelo.

² Me ke atsa moa na katsina ma na damana pipi turina, ke sangava ono na katsina me ke sangava kesa na damana.

³ Ko tulasagira tsege turina, mo ko nauvaganana goto tugira tsege na turina tavosi.

⁴ Ma na polo bora ko aqosiginia na kakauna tana ka isuisuqira kaira na turina loki.

⁵ Ko mologira ke tsege sangavulu na kakauna tana liligina na kesanina turina loki, me ke tsege sangavulu na kakauna ke kale bâ tana liligina na turina loki tavosi.

⁶ Ko aqosigira kara tsege sangavulu na salili qolumila gana kara raqasaikaira ruka na turina loki ma kara ka gini lia kesa moa na polo popono.

⁷ “Ko aqosiginia na ivuna na naniqoti ke sangavulu kesa na turina na polo gana na tsatsavuna na Valepolo.

⁸ Ko aqosigira kara atsa moa na katsiqira ma na damaqira, ke sangava ono tabailima na katsiqira me ke sangava kesa na damaqira.

⁹ Ko tulasagira tsege turina kara lia kesa moa turina loki, mo ko nauvaganana goto tugira ono

na turina tavosi. Ko buniruka na ononina turina i matana na Valepolo.

¹⁰ Ko mologira kara tsege sangavulu na kakauna tana liligina na kesanina turina loki, me ke tsege sangavulu goto na kakauna tana liligina na rukanina turina loki.

¹¹ Ko aqosigira kara tsege sangavulu na salili tapalamila, mo ko mologira bâ tana kakauna gana kara gini raqasaikaira na turina loki ma kara ka gini lia kesa moa na tsatsavu.

¹² Ko moloa na turina e tsara ke tsavua na murina na Valepolo.

¹³ Na tsatsavuna na Valepolo ke tinaqe ruka buto kakau ke tsatsau gana ke gini tsavuginikaira ruka tabana na buriti.

¹⁴ “Ko aqosia ke ruka goto na tsatsavuna, kesa ko aqosiginia na kokorana na sipi mane mo ko somua ke tsitsi, me kesa ko aqosiginia na kokorana na naniqoti, aia gana ke pala i taba.

¹⁵ “Ko adia na gai na akasia mo ko aqosi manogatigira na pava damadama agana na mani vaturikaeana na Valepolo.

¹⁶ Me pipi na pava damadama ke sangava ruka na katsina, me ke tinaqe tolu na damana.

¹⁷ Me pipi tana isuisuna na pava damadama ko kavisasana rongona kara gini tangomana na tugutasai. Pipi sui na pava damadama ko kavisasaqira manoga vaga ia.

¹⁸ Ko vangaraugira ke rukapatu na pava damadama gana tabana i ata,

¹⁹ me ke vati sangavulu na tototo siliva gana na tuaqira na pava damadama gira, ke ruka na

tototo i tuana kesa na pava damadama, gana ke gado bâ tana nauna ara kavisasana.

²⁰ Ko vangaraugira goto ke rukapatu na pava damadama gana tabana i vava na Valepolo,

²¹ me ke vati sangavulu na tototo siliva, ruka tototo i tuana kesa na pava damadama.

²² Gana i murina na Valepolo tabana i tasi ko vangarau manogatigira ke ono na pava damadama.

²³ me ke ruka na pava damadama gana tana tsuruna.

²⁴ Ma na pava damadama karani kara ka sai tû i lao me tsau bâ i gotu. Mi kaira na pava damadama gana ruka tana tsuruna ko nauvaganana nogo iani.

²⁵ Me vaga ia me kilia kara alu na pava damadama kolua ke sangavulu ono na tototo siliva, ruka tototo i tuana kesa na pava damadama.

²⁶ “Ko vangaraugotoa ke sangavulu tsege na qaroqaro ginia na gai na akasia, tsege na qaroqaro gana na pava damadama kesa tabana na Valepolo,

²⁷ me ke tsege gana kesa tabana, me ke tsege goto gana i murina tabana i tasi.

²⁸ Ma na qaroqaro ke liu i levugaqira na pava damadama ke vano saviliu tû kesa tabana na Valepolo me ke tsau bâ tabana.

²⁹ Ma pava damadama gira ko lesoviginigira na qolumila, mo ko molo bâ na ringi qolumila i koniqira gana kara tangoli ginigira na qaroqaro, ma na qaroqaro goto ko lesoviginigira na qolumila.

³⁰ Ko vaturikaea na Valepolo muritaonia na omea vaga inau au sauvulagi vanigo nogo tana vungavunga.

³¹ “Me ke kesa na polo katsi ko vosiginia na terete laka ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi. Mo ko tula mamaregasia taonia na nununa na angelo i konina.

³² Maia ko tsauringinia bâ i tu koniqira vati na tuguru na gai na akasia ara lesoviginitugira na qolumila, mara molo salili i tu koniqira, mara turuvaginitugira i tu kelaqira vati na tototo siliva.

³³ Mo ko kauraginikaira na polokatsi ia tana salili me ke tsautsau, mi murina na polokatsi ia ko moloa na Bokisi na Taso ara ka totu ruka na pavavatu i laona. Ma na polokatsi ia ke votakaira na Nauna Tabu ma na Nauna Tabu Loki Sosongo.

³⁴ Mi muri mo ko molo bâ na vovongona na Bokisi na Taso.

³⁵ Mi tabana i tano na Nauna Tabu Loki Sosongo ko moloa na bela na molo breði gana na savori ke totu tabana i vava na Valepolo, ma na gai na molodato bilona bulu iruiru ke totu tabana i ata.

³⁶ “Ma gana na matsapana na Valepolo ko vosia kesa na polokatsi ginia na terete laka ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, mo ko tula mamaregasia na inilauna.

³⁷ Ma gana na mani tsauringiniana na polokatsi ia, ko vangaraua ke tsege na tuguru na gai na akasia mo ko lesoviginitugira na qolumila, mo ko tsukulagini bâ na salili i tu koniqira; mo ko

aqosigotoa ke tsege na tototo tapalamila gana tana kara tukae.

27

Na Belatabu (Binaboli 38:1-7)

¹ “Ko aqosiginia na gai na akasia ke kesa na belatabu. Me ke atsa saikesa na katsina ma na damana, ke sangava kesa tinaqe kesa na katsina me ke sangava kesa tinaqe kesa na damana, me ke tinaqe tsege labu tsege na datona.

² Ko moloa ke vati na gai kara katsadato vati tana tsukena. Mo ko aqosisaitugira kolunogoa na belatabu, ma na belatabu popono ko lesoviginia na tapalamila.

³ Ko aqosigira kara visana na tapala tapetape gana na mani karo tsavuana na tora i laona, mo ko aqosigira goto ke visana na savolo, na popo, na poka ma na bilo tapala na mani kodoana na bulunagai uruuru i laona. Ma na omea sui girani ko aqosiginigira na tapalamila.

⁴ Ko aqosiginia na tapalamila kesa na didilana lake me ke viri ovaova, mo ko molo bâ ke vati na ringi tapalamila vati tana tsukena gana na kalagaiginiana.

⁵ Mo ko moloa na didilana lake iani ke tû i lao, me ke dato tsau bâ gana ngongo na levugana na belatabu.

⁶ Ko aqosiginigotoa na gai na akasia ke ruka na gai na kalagai, mo ko lesoviginikaira na tapalamila,

⁷ mo ko tsukulagini sagekaira tana ringi tabana mi tabana na belatabu kalina kamu tû na kalagaiana.

⁸ Ma na belatabu ko aqosiginia na pava damadama mi kelana ke ova tsapatugu, vaga nogo na omea inau au sauvulaginogoa vanigo tana vungavunga.

Na Bara Ara Barapoliginia na Pakokana Na Valepolo Tabu

(Binaboli 38:9-20)

⁹ “Ko barapoliginia na polokatsi vovosi laka na pakokana na Valepolo. Mi tabana i ata nina aqo ke sangava rukapatu ruka na katsina na polo,

¹⁰ me ke rukapatu na tuguru tapalamila me ke rukapatu goto na tototo tapalamila gana na tuaqira na tuguru, kolugira goto na salili ma na qala ara aqosiginia na siliva gana na mani tsauragini polo.

¹¹ Ke kesa moa atsa na omea ko naua tabana i vava na bara ia.

¹² Mi tabana i tasi na polokatsi nina aqo ke sangava sangavulu kesa na katsina, kolugira sangavulu na tuguru me sangavulu na tototoqira.

¹³ Mi tabana i longa, tana e totu na matsapa, nina aqo goto na bara ke sangava sangavulu kesa na damana.

¹⁴⁻¹⁵ Me ruka tabana na matsapa, nina aqo ke sangava tolu tinaqe tolu na polona katsi, kolutugira tolu na tuguru me tolu tu tototoqira.

¹⁶ Mi tana matsapana na bara, nina aqo ke sangava vati tabailima na katsina na polokatsi ara vosiginia na terete laka ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna

sipi, ma kara inilauginia na tula mamarega. Me ke vati na tuguruna me ke vati na tototoqira.

¹⁷ Pipi sui na tuguru polipolia na bara niqira aqo kara tamanina na qala ma na salili ara aqosiginigira na siliva, kolu tototoqira tapalamila.

¹⁸ Na bara popono ia nina aqo ke sangava rukapatu ruka na katsina, me ke sangava sangavulu kesa na damana, me ke sangava kesa tinaqe kesa na datona. Ma na polokatsi gira nimu aqo ko vosiginigira na terete laka, ma na tototoqira ko aqosiginigira na tapalamila.

¹⁹ Me pipi na vangana sui gana na gini aqo tana Valepolo, me pipi sui na gai gana na mani soriginiaqira na itaina na Valepolo, ma na gai gana na mani soribaaqira na itaina na polokatsi tana bara, igira sui nimu aqo ko aqosiginigira na tapalamila.

*Na Reitutuguana na Bulu Iruiru
(Aqo Manetabu 24:1-4)*

²⁰ “Ko ketsaligira na tinoni ni Israel kara adimai vanigo na oela na olive dou liuliu bâ gana na bulu iruiru, rongona kara gini tungigira pipi tana ngulavi.

²¹ Niqira aqo nogo tugira a Aaron migira na dalena kara turuvaginigira na gaina na bilona na bulu iruiru i laona na Valepolo i tabana i tano na polokatsi e tsautsau i matana na Bokisi na Taso. Mi tana kara reitutugugira kara iru sailagi i mataqu inau tû tana ngulavi me ke tsau bâ tana matsaraka. Ma na ketsa iani niqira aqo nogo

igira na tinoni ni Israel ma na kukuaqira kara muri sailaginia.

28

Na Poloqira na Manetabu (Binaboli 39:1-7)

¹ “I laoqira na toga popono na Israel, ko soamaia a Aaron na kulamu, mi tugira na dalena, tugira nogo a Nadab, ma Abihu, ma Eleasar, ma Itamar, rongona kara tu gini aqo vaniau inau vaga na manetabu.

² Ko vosi polo tabu vania a Aaron na kulamu, gana ke gini rerei ulagana ma kara gini padalokia.

³ Ko soasaigira pipi sui na tinoni ara dona dou na aqosi omea levolevo, igira inau nogo au sauvanigira na sasagana, mo ko tsarivanigira kara vosi polona a Aaron, gana ke sagelia tana dani ara tabua, rongona nina aqo aia ke aqo vaniau inau vaga na manetabu.

⁴ Ko tsarivanigira kara aqosia kesa na todo tetelo gana na aseasena, kesa na epod, kesa na polo sagesage katsi, kesa na sote ara tula mamaregasia, kesa na kepi, me kesa na itai na sorianana i levugana. Niqira aqo kara vosigira na polotabu girani vania a Aaron na kulamu mitugira goto na dalena, rongona kara tu gini aqo vaniau inau vaga na manetabu.

⁵ Migira na mane girani kara aqosigira na omea girani, kara gini aqo na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, ma na terete qolumila ma na terete laka.

⁶ “Niqira aqo kara vosiginigotoa na epod na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi ma na terete qolumila, ma na terete laka, ma kara inilauginia na tula mamarega.

⁷ Ma nina aqo na epod ke tamanina ke ruka na itai gana na sorisaiana tana kokovena na manetabu ruka tabana.

⁸ Me ke kesa na itaina polo gana na sosori i levuga kara vosi lakâ ma kara tulasai kolunogoa na epod, ma kara aqosiginia kesa moa atsa na polo vovosi laka.

⁹ Ko adia ke ruka na vatu angaanga tsitsi loki matena, mo ko kiria i ka koniqira tu soaqira tugira na sangavulu ruka na dalena mane a Jakob

¹⁰ muritaonia tu niqira botsa, kara tu ono na soa konina kesa vatu, ma kara tu ono konina kesa.

¹¹ Ko lavea ke kesa na tinoni e dona dou sosongo na gini aqo na vatu angaanga loki matena ke kiria tu soaqira tugira na dalena a Jakob tana vatu kaira, me ke molosagekaira i laona ruka na omea momolilo qolumila.

¹² Mo ko molokaira tana itai na kokove ruka tabana tana epod, na papadana tugira sangavulu ruka na puku tana Israel. Mi tana nauvaganana ia, maia Aaron sauba ke kalagaia tana kokovena tu soaqira, rongona inau na Taovia kau gini pada sailaginigira niqun tinoni.

¹³ Ko aqosia ke ruka na omea momolilo qolumila,

¹⁴ me ke ruka na tseni qolumila laka ko milivaganana na itai, mo ko sori bâ kaira tana

omea momolilo qolumila.

*Na Todo Tetelo tana Aseasena na Mane Tabu
Loki*
(Binaboli 39:8-21)

¹⁵ “Ko aqosia ke kesa na todo tetelo gana ke tsautsau tana aseasena na Mane Tabu Loki agana aia ke gini aqo na mani tsodovulagiana nina kili God. Ma na todo ia ko aqosiginigotoa ke kesa moa atsa na polo vovosi laka vaga o aqosiginia na epod, me ke atsa goto na tula mamarega i konina.

¹⁶ Nina aqo ke atsa na katsina ma na damana mo ko bunirukâ. Ke tinaqe kesa na katsina me ke tinaqe kesa na damana.

¹⁷⁻²⁰ Ko adigira ke sangavulu ruka na vatana tavosi babâ na vatu angaanga loki matena, mo ko molosagetugira tana omea momolilo qolumila. Mi muri, ko molotugira i konina na todo tetelo ia, ke vati na palatete, me ke tolu na vatu tavosi i kelana pipi na palatete.

²¹ Mi konina pipi tu vidaqira na sangavulu ruka na vatu tugirani, nimu aqo ko kiria na soana kesa tu vidaqira na dalena mane a Jakob i konina, vaga na papadana tugira sangavulu ruka na puku tana Israel.

²² Ma gana na todo tetelo tana aseasena, ko aqosivania na tseni qolumila laka ara mili vaganana na itai.

²³ Ko aqosia ke ruka na ringi qolumila mo ko sorikaira tana ruka tsutsukena i gotu na todo tetelo ia,

²⁴ mo ko sorikakai bâ kaira ruka na tseni qolumila ka koniqira kaira ruka na ringi qolumila karani.

²⁵ Ko soribâ kaira goto ruka na isuisuna na tseni kaira, ka koniqira kaira ruka na omea momolilo qolumila, me vaga ia ko sori bâ i nago tana itai na kokove na epod.

²⁶ Mi muri, mo ko aqosigotoa ke ruka na ringi qolumila mo ko soribakaira ruka tana isuisuna i lao na todo tetelo tabana i laona varangisia na epod.

²⁷ Ko aqosia ke ruka goto na ringi qolumila, mo ko molokaira bâ i nago tana ruka na isuisuna na itaina kokove na epod, varangisia tana sasaina i kelana na itaina polo vovosi laka gana na sosori i levuga.

²⁸ Ma na na itai bora ko soriginia na ringina na todo tetelo tana ringina na epod, rongona na todo tetelo ia ke gini totu kakai dou i kelana na itai na sosori i levuga me ke gini tau tatatsora lê.

²⁹ “Me pipi kalina ti vaga a Aaron ke sage bâ tana Nauna Tabu ma nina aqo ke moloa tana aseasena na todo tetelo iani i tana ara kiria tu soaqira na sangavulu ruka puku tana Israel, rongona inau na Taovia kau gini padasailagini-gira niqo tinoni.

³⁰ Ko molosagea na Urim ma na Tumim* i laona na todo tetelo ia, rongona kara ka gini totu varangisia na kosuna a Aaron pipi kalina

* **28:30 28:30** “na Urim ma na Tumim” Na Urim ma na Tumim na soaqira kaira ruka na vatu aia na manetabu e gini aqo na mani tsodovulagiana na omea God e kilia. Migita i dani eni a tau moa donaginia laka ara gini aqo koegua.

aia ke mai i mataqu inau. Mi tana tagu vaga ia, ma nina aqo ke molo sailaginia na todo tetelo ia tana aseasena, rongona ke gini tangomana na tsodovulagiana niqu kili inau vanigira na tinoni ni Israel.

*Gira goto Visana na Poloqira na Manetabu
(Binaboli 39:22-31)*

³¹ “Na polo sagesage katsi e pala i vavana na epod ko vosigini saikesalia moa na terete bora ara aqosiginia na ivuna sipi.

³² Nina aqo ke tamanina na ovaova gana na lova, mi tana liligina na ovaova ia ko tula matolusidoua gana ke gini tau taratsi tsaku.

³³⁻³⁴ Ko aqosiginia na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, visana na nununa na vuanagai momolilo, mo ko tula polipoligira tana tuana na polokatsi ia, ma kara tsautsau na belo qolumila i levugaqira.

³⁵ Nina aqo a Aaron ke sagelia na polo sagesage katsi iani kalina ke naua nina aqo manetabu. Me pipi kalina aia ke sagemai i mataqu inau tana Nauna Tabu, mi kalina goto aia ke rutsu, me sauba kara tatangi na belo girani, me ke gini tau mate.

³⁶ “Ko aqosiginia na qolumila laka kesa na inilau mo ko kiria i konina na goko iani, ‘BALO-VANINOGOA NA TAOVIA.’

³⁷ Mo ko soriginia na itai bora i nagona nina kepi.

³⁸ Ma nina aqo a Aaron ke moloa i lovana rongona inau na Taovia kau gini tabea pipi sui na sausau igira na Israel kara sauvaniau, atsa moa

ti igira na tinoni kara nau sasilia sa omea kalina ara saugira.

³⁹ “Ko vosiginigotoa na terete laka gana sote ma gana kepi a Aaron, mo ko vosigotoa kesa na itaina polo gana na sosori i levuga, mo ko inilauginia na tula mamarega.

⁴⁰ “Ko vosivanitugira goto na dalena mane a Aaron na sote, na itaina polo gana na sosori i levuga ma na kepi, gana ke gini rerei tu ulagaqira ma kara gini padalokitugira.

⁴¹ Ko sagelivania a Aaron mi tugira na dalena na polo girani. Mi muri ti ko ninaginitugira na oela na olive, mo ko tabutugira rongona kara tu gini totu kalavata tana aqo vaniau inau vaga na manetabu.

⁴² Mo ko vosivanitugira goto na polo ni laona kara tu sagelia i vavana na polo katsi ke tû tana bunguqira me ke tsau bâ tana kakabaqira rongona kara tu gini tau sauvulagi segeniqira.

⁴³ ma nina aqo a Aaron mi tugira na dalena kara tu sageli sailaginigira na polo ni laona girani pipi kalina kara tu sagemai i mataqu inau tana Valepolo, se kara tu mai varangisia na belatabu na nauana tu niqira aqo manetabu tana Nauna Tabu, rongona kara tu gini tau sauvulagi segeniqira ma kara tu mate. Na ketsa iani e totu kalavata vania a Aaron migira sui na kukuana.

29

*Na Aqona Gana na Tabuana a Aaron Mitugira
na Dalena Vaga na Manetabu
(Aqo Manetabu 8:1-36)*

¹ “Iani na omea nimu aqo ko nauvania a Aaron mi tugira na dalena mane, gana ko tabutugira ma kara tu lia na manetabu tana aqo vaniaqu inau. Ko adia ke kesa na buluka mane vaolu me ke ruka na sipi mane, me ke tau goto seko sa tabana tu koniqira.

² Mo ko adigotoa na uiti dou bâ, mo ko laka na moloana na isti i laona, mo ko aqosia ke visana na breidi kolua na oela na olive, me ke visana ke tagara na uela i koniqira, me ke visana kara vaga na biskete ara saluvaginigira na uela.

³ Ko molosagegira i laona kesa na kei mo ko savorigira vaniau inau kalina ko gini savori-kodokodo na buluka mane mi kaira na sipi mane.

⁴ “Ko adimaia a Aaron mitugira na dalena i matana na Valepolo i tana au totu inau, mo ko tsarivanitugira kara tu lesomale dou.

⁵ Mi muri, mo ko sagelivania a Aaron na polona manetabu: na sote, na polo sagesage katsi i vavana na epod, na epod, ma na todo tetelo tana aseasena, ma na itaina na soripolo.

⁶ Ko molo bâ na kepi i lovana, mo ko sori bâ na kikiri tabu tana e totu na goko vaga iani, ‘BALOVANINOGO NA TAOVIA.’

⁷ Mi muri mo ko adia na oela tabu, mo ko qetu bâ i lovana, mo ko ninaginia.

⁸ “Ko adimaitugira goto na dalena mane mo ko sagelivanitugira na polo sagesage;

⁹ ko molo bâ na itai na soripolo polia tu bunguqira ma na kepi i tu lovaqira. Nimu aqo nogo igoe ko nauvaganana iani kalina ko tabua a Aaron mitugira na dalena. Tugira, migira goto na

kukuaqira, niqira aqo kara aqo manetabu sailagi vaniau inau.

¹⁰ “Ko adimaia na buluka mane i matana na Valepolo i tana au totu inau, mo ko tsarivania a Aaron mitugira na dalena kara tu moloa tu limaqira tana lovana.

¹¹ Mo ko matesia na buluka mane ia i mataqu inau i matsapana na Valepolo.

¹² Ko adia na turina na gabuna mo ko lumia na kakaumu i laona, mo ko molo bâ tana gai ara katsadato tana tsukena na belatabu. Mo ko adia na turina na gabu e totuvisu mo ko qetu bâ tana tuana na belatabu.

¹³ Mi muri mai, mo ko adia na seregana sui ara tsavua na vangalevona, ma na turina dou bâ na atena, mi kaira ruka na piuna ni laona kolua na seregana i konina, mo ko kodogira sui tana belatabu vaga na sausau vaniau inau.

¹⁴ Mo ko adia na velesina kolu kokorana ma na tinaena, mo ko ba kodogira tabana i tano tania na vera. Iani na sausau gana na adiligiana niqira sasi na manetabu.

¹⁵ “Ko adia kesa ka vidaqira na sipi mane mo ko tsarivania a Aaron mitugira na dalena kara tu moloa tu limaqira tana lovana.

¹⁶ Mi muri mo ko labumatesia na sipi ia, mo ko adia na gabuna mo ko tsoni bâ tana vati liligina na belatabu.

¹⁷ Ko pari kotsokotsoa, mo ko malesia na vangalevona ma na aranimuri, mo ko mologira i kelana na lovana migira na paparina tavosi.

¹⁸ Ko kodoa na sipi popono i kelana na belatabu vaga na savori-kodokodo. Na vuruna na vatana na sausau vaga ia au sigini ngaoa inau.

19 “Mo ko adigotoa na rukanina sipi mane mo ko tsarivania a Aaron mitugira na dalena kara tu mologotoa tu limaqira tana lovana.

20 Mi muri mo ko labumatesigotoa, mo ko adia na turina na gabuna, mo ko molo bâ tana rarauna kulina madoa a Aaron mitugira na dalena, mi tana kakauqira loki tu limaqira madoa mi tana kakauqira loki tu tuaqira madoa. Mo ko tsoni bâ na turina na gabu tana vati liligina na belatabu.

21 Ko adia na turina na gabu e totu tana belatabu ma na oela tabu, mo ko tsirikagini bâ konina a Aaron ma na polona, mi tu koniqira goto tugira na dalena ma tu poloqira. Mi tana nauvaganana ia, ti ko gini balovaniau a Aaron, mitugira na dalena, kolua tu poloqira.

22 “Ko pariligia na seregana na sipi mane, ma na kalina serega, ma na seregana e tsavua na vangalevona, ma na turina dou bâ na atena, mi kaira ruka na piuna ni laona kolua na seregana, ma na arana madoa ni muri.

23 Mi laona na kei na bredi e tagara isti i konina aia o saunogoa vaniau inau, ko adia: ke kesa na sivona tana bredi ara aqosiginia na oela na olive, me ke kesa ara tau aqosiginia na oela, me ke kesa na biskete.

24 Mo ko mologira sui i limana a Aaron mitugira na dalena na mutsa girani mo ko tsarivanitugira kara tu saugira vaniau inau vaga kesa na sausau laka.

25 Mi muri, migoe ko adiligia na mutsa girani tanitugira, mo ko bâ kodogira tana belatabu i kelana na savori-kodokodo vaga na sausau na

mutsa vaniau. Ma na vuruna na sausau vaga ia au sigini ngaoa inau.

²⁶ “Ko adia na arona na sipi mane ia, mo ko sauvaniau inau vaga kesa na sausau laka. Ma na turina iani gamu tuva nogo igoe.

²⁷ “Me pipi kalina ti vaga kara tû na tabuana kesa na manetabu, ma na arona ma na aranimuri na sipi mane ara gini aqo tana tabuana na manetabu ia, kara sauvaniau inau vaga na sausau laka mi muri ma kamu mololigivanigira na manetabu.

²⁸ Iani nogo na omea au pedea ke totu kalavata: laka kalina igira niqû tinoni kara savoria niqira sausau tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina, ma na arona kolua na aranimuri na omea tuavati ara savoria ke lia gaqira tuva na manetabu. Iani nogo niqira vangalaka na tinoni vaniau inau na Taovia.

²⁹ “Mi kalina ke mate a Aaron, ma nina polo na manetabu kara tangolidatogira igira na kukuana i muri, gana kara sageligira kalina kara tabugira.

³⁰ Ma na dalena a Aaron aia e tugua tamana tana aqo manetabu, aia nina aqo ke sageligira na polo girani i laona ke vitu na dani, kalina aia ke vano tana Valepolo i tana au totu inau gana ke naua nina aqo tana Nauna Tabu.

³¹ “Ko adia na velesina na sipi mane o gini aqo tana tabuana a Aaron mitugira na dalena, mo ko kukia kesa tana nauna tabu.

³² Mi tana matsapana na Valepolo i tana au totu inau, a Aaron mitugira na dalena kara tu ganikolua na breidi ara tsaravisu i laona na kei.

³³ Kara tu gania na vangana na omea o gini aqo tana sausau gana na veoligiana tu niqira sasi tana tagu o tabutugira. Migira moa na manetabu tangomana kara gania na mutsa iani rongona na mutsa ia e lia nogo na omea tabu.

³⁴ Me ti vaga kara visana na velesi na sipi se visana na breidi ara tau ganisuigira ma kara totu tsau bâ tana matsaraka, ma nimui aqo kamu kodogira; kamu laka na ganiaqira rongona ara lia nogo na mutsa tabu.

³⁵ “Ko naua na vovorona na tabuana a Aaron migira na dalena i laona ke vitu laka na dani, vaga saikesa nogo au ketsaliginigo inau.

³⁶ Me pipi dani nimu aqo ko gini savori-kodoputsa kesa na buluka mane ngiti sesemateqira na sasi. Mi tana nauvaganana ia ti o pungua na belatabu. Mi muri mo ko ninaginia na belatabu na oela na olive gana ke gini tabu.

³⁷ Ko naua na omea iani pipi dani i laona ke vitu na dani. Mi tana ti na belatabu ke tabu saikesa, ma na omea gua moa ti vaga ke pelea na belatabu ia, maia sauba ke lia goto na omea tabu.

Na Sausau ni Pipi Dani

(Tsoko Tinoni 28:1-8)

³⁸ “Me pipi dani tana tagu popono ke mai, nimui aqo kamu gini savori-kodoputsa tana belatabu ke ruka na dalena sipi ke kesa moa ka ngalitupaqira.

³⁹ Kamu gini savori-kodokodo kesa ka vidaqira tana matsaraka, ma na rukanina tana ngulavi.

⁴⁰ Kamu savorikolua na kesanina dalena sipi ke kesa kilo na pulaoa dou bâ ke lalo kolua kesa

lita na oela na olive laka. Ma kamu qetu ba gotoa ke kesa lita na uaeni gana na inu.

⁴¹ Kamu savoria na rukanina dalena sipi tana ngulavi, ma kamu savorikolua ke kesa moa atsa na dangana na pulaoa, ma na oela na olive, ma na uaeni, vaga nogo tana matsaraka. Girani na sausau na mutsa vaniau na Taovia, ma na vuruna ia au sigini ngaoo inau.

⁴² Mi tana tagu sui ke mai, ma nimui aqo kamu savoria na savori-kodokodo vaga girani tana matsapana na Valepolo i tana au totu inau. Mi tana nogo inau sauba kau mai tsodogo igoe ma kau goko kolugo.

⁴³ Mi tana goto nogo sauba kau mai tsodogira na tinoni ni Israel, ma na marara angaanga i tana au totu inau sauba ke naua na nauna ia me ke tabu.

⁴⁴ Inau sauba kau tabua na Valepolo ma na belatabu, ma kau balogotoa a Aaron mitugira na dalena gana kara tu aqo manetabu vaniau inau.

⁴⁵ Inau sauba kau totu i laoqira na tinoni ni Israel, ma kau lia niqira God.

⁴⁶ Migira sauba kara donaginia laka inau na Taovia niqira God au adirutsumigira tania na Ejipt rongona kau gini mauri i laoqira. Inau nogo na Taovia niqira God.

30

*Na Belatabu Agana na Kodo Bulunagai Uruuru
(Binaboli 37:25-28)*

¹ “Ko aqosiginia na gai na akasia ke kesa na belatabu gana na kodo bulunagai uruuru.

² Nina aqo ke atsa na katsina ma na damana, ke tinaqe ruka labu kesa na katsina, me ke tinaqe ruka labu kesa na damana, me ke tinaqe vati labu ruka na datona. Ma na gai ara katsadato tana vati tsutsukena kara aqosisai kolunogoa na belatabu ia.

³ Ko lesoviginia na qolumila laka na kelana, mi tugira sui vati na tabana, migira na gai ara katsadato tana tsukena, mo ko mologotoa na qolumila polipolia na liligina.

⁴ Mi vavana na liligina tabana mi tabana ko bulu bâ ke ruka na ringi qolumila gana na tsukulaginiana na gai na kalagai.

⁵ Ko aqosiginia na gai na akasia kaira na gai na kalagai mo ko lesoviginikaira na qolumila.

⁶ Ko moloa na belatabu ia i nagona na polokatsi e tsautsau i matana na Bokisi na Taso. Mi tana na nauna nogo ia inau sauba kau ba tsodogo.

⁷ Pipi matsaraka kalina a Aaron ke mai na aragoaqira na bulu iruiru, ma nina aqo ke kodoa na bulunagai uruuru i kelana na belatabu ia.

⁸ Me ke nauvaganana goto ia kalina ke tungigira na bulu iruiru tana ngulavi, rongona ke gini dato sailagi na punguna na bulunagai uruuru ia i mataqu inau tana tagu sui ke mai.

⁹ Mi kelana na belatabu iani ko laka na savoriana sa bulunagai e tau ulagana, mo ko laka goto na savoriana sa omea tuavati, se sa sausau na uiti, ma na qetu baana sa savori na uaeni i konina.

¹⁰ Me ke kesa moa kalina i laona pipi ngalitupa a Aaron ke aqosia na vovorona gana na punguana na belatabu, tana moloana tana

vati kakatsana na belatabu na gabuna na omea tuavati ara savoria gana na sese mateqira na sasi. Ma na omea vaga iani nimui aqo kamu naua pipi ngalitupa tana tagu sui ke mai. Na belatabu iani nina aqo ke tabu saikesa, ma kamu baloa vaniau inau na Taovia.”

Na Takesi Vania na Valepolo Tabu

¹¹ Na Taovia e tsarivania a Moses,

¹² “Kalina igoe ko naua na aqo na tsokoaqira na tinoni ni Israel, ma nina aqo pipi sui na mane ke soli vaniau inau na matena na maurina, rongona ke gini tau gadovia sa omea seko kalina igoe ko aqosia na tsoko tinoni.

¹³ Pipi tinoni ara marea na soaqira tana tsoko tinoni ia nina aqo ke sau na dangana na qolo vaga ara pedea, taonia na tovomamava ara gini aqo tana tagu ia. Niqira aqo pipi tinoni kara tsonia na qolo iani vaga na sausau vaniau inau.

¹⁴ Pipi sui lakalaka na tinoni ara tsokogira tana tsoko tinoni iani, igira sui na mane ara tsaulinogoa rukapatu na ngalitupaqira se liusia, niqira aqo kara tsonivaniau inau na qolo iani.

¹⁵ Mi kalina na tinoni kara tû na tsoniana na qolo iani na matena na mauriqira, migira ara tamani danga kara tau tsonia ke danga bâ, migira ara tau tamani kara tau tsonia ke tetelo lê.

¹⁶ Ko adia na qolo iani i koniqira na tinoni ni Israel, gana na aragoana na Valepolo Tabu. Ma na takesi iani agana nogo na suilovaqira, me sauba inau kau gini padâ na reitutuguaqira.”

Na Popo Tapalamila

17 Na Taovia e tsarivania a Moses,

18 “Ko aqosia kesa na popo tapalamila kolua na tototona tapalamila. Ko moloa i ka levugaqira na Valepolo ma na belatabu, mo ko moloa na kô i laona.

19 Ma Aaron mitugira na dalena tu niqira aqo kara tu vulia tu lima qira ma tu tua qira tana kô ia,

20 idavia kara tu sage bâ i laona na Valepolo se kara tu bâ tana belatabu na savori-kodoputsa. Mi tana nauvaganana ia ti kara tu gini tau mate.

21 Tu niqira aqo nomoa kara tu vulimalea tu lima qira ma tu tua qira, rongona kara tu gini tau mate. Iani nogo e kesa na vovorona kara tu nautaoni sailaginia tugira migira goto na kukuaqira.”

Na Oela Tabu

22 Na Taovia e tsarivania a Moses,

23 “Ko adigira na papasa sisigini dou bâ girani: ke ono kilo na busina na gai vavai, ke tolu kilo na gotso sisigini dou, me ke tolu kilo na tovu sisigini dou,

24 me ke ono kilo na kokorana na kasia, ma na mamavaqira na omea sui girani ke taonia na tovomamava ara gini aqo tana tagu ia. Mo ko lalo kolugotoa ke vati lita na oela na olive,

25 mo ko aqosinia na oela tabu gana na nina omea ko lalo vaganana nogo ara naua igira niqira aqo na aqosi kô sisigini dou.

26 Ko gini aqo nogo na oela tabu ia na ninagini-ana na Valepolo i tana au totu inau, ma na Bokisi na Taso,

²⁷ ma na bela na molo breidi me pipi sui na vangana, ma na gai na molokae bilona bulu iruiru me pipi sui na vangana, ma na belatabu gana na kodo bulunagai uruuru,

²⁸ ma na belatabu gana na savori-kodoputsa kolugira pipi sui na vangana, ma na popo na vulivuli kolua na tototona.

²⁹ Ko balogira na omea sui girani tana nauvananana ia, me sauba igira sui kara tabu manana, ma na omea gua moa ti ke pelegira na omea girani, maia sauba ke lia goto na omea tabu.

³⁰ Mi muri migoe ko ninaginia a Aaron mitugira na dalena, mo ko tabutugira vaga na manetabu tana aqo vaniaqu inau.

³¹ Ko tsarivanigira na tinoni ni Israel, 'Tani na oela tabu gana na nina omea kara gini aqo moa tana aqo vaniaqu inau tana tagu sui ke mai.

³² Nimui aqo kamu tau qetua i konina sa tinoni lê moa, ma kamu laka goto na aqosi taoniana sa nimui oela segeni vaga iani. Rongona na oela iani na oela tabu ma nimui aqo kamu kukuni tania vaga na omea e tabu.

³³ Masei moa ke nautaonia sa oela vaga ia, se ke gini aqo na ninaginiana kesa e tau na manetabu, maia sauba kau tsidavaginia tanigira niqu tinoni."

Na Bulunagai Uruuru

³⁴ Na Taovia e tsarivania a Moses, "Ko adia ke kesa moa atsa na dangana vati tavosi na papasa sisigini dou.

³⁵ Mo ko gini aqo girani gana na aqosiginiana na bulunagai uruuru, vaga ara naua igira ara

aqosi kô sisigini dou. Mo ko molo bâ na solo i konina gana ke gini totu male me ke tabu.

³⁶ Ko rutua na turina me ke lia na papasa maripu dou, mo ko adi bâ i laona na Valepolo Tabu, mo ko moloa i matana na Bokisi na Taso. Ma na bulunagai uruuru iani ko nauvani vaganana na omea tabu manana.

³⁷ Ke laka goto ke kesa na aqosi taoniana sa nina bulunagai uruuru segeni ke atsa kolua iani. Ko nauvani vaganana saikesa moa na omea tabu ara balovaniau inau.

³⁸ Me ti vaga ke kesa ke aqositaonia sa omea vaga ia gana ke gini lia nina kô sisigini, minau sauba kau tsidavaginia tanigira niqû tinoni.”

31

Na Tinoni Sasaga Tana Aqosi Omea Levolevo Vania na Valepolo

(Binaboli 35:30–36:1)

¹ Na Taovia e tsarivania a Moses,

² “Inau au vilinogoa a Besalel, na dalena a Uri ma na kukuana a Hur, tana puku konina a Juda,

³ mau dangaliginia na susuligaqu. Mau sauva-
nia na sasaga loki ma na na padagado, ma na donadou tana aqosiana pipi sui vatana na omea mamarega,

⁴ ma na botsangiana pipi vata na mamare mamarega ma na aqosiginiaqira na qolumila, ma na siliva ma na tapalamila;

⁵ ma na lasiaqira na vatu angaanga gana na baruaqira na omea levolevo; ma na katsu gai; me pipi sui goto na vatana na aqosi omea mamarega tavosi.

⁶ Mau viligotoa a Oholiab na dalena a Ahisamak, tana puku konina a Dan, ke aqo kolua. Minau au sauvanigira sui goto igira na tinoni sasaga tana aqosi omea levolevo na sasaga loki rongona kara gini tangomana na aqosiaqira pipi sui na omea inau au ketsaliginigamu kamu naua:

⁷ igira nogo na Valepolo Tabu, ma na Bokisi na Taso ma na vovongona, me pipi sui na vangana na Valepolo,

⁸ ma na bela na molo bredi me pipi sui na vangana, na gai na molodato bilona bulu iruiru qolumila laka me pipi sui na vangana, ma na belatabu gana na kodoana na buluna gai uruuru,

⁹ ma na belatabu gana na savori-kodoputsa me pipi sui na vangana, na popo na vulivuli ma na tototona,

¹⁰ na polo manetabu rereidou sosongo vania a Aaron mitugira na dalena gana kara tu sagelia kalina kara tu naua tu niqira aqo manetabu,

¹¹ na oela tabu ma na bulunagai uruuru dou sosongo gana na Nauna Tabu. Mi tana aqosiaqira na omea sui girani, niqira aqo kara nautaoni saikesalia vaga nogo au ketsaliginigo inau.”

Na Sabat Aia na Dani na Mango

¹² Na Taovia e ketsalia a Moses,

¹³ “Ko tsarivanigira na tinoni ni Israel na goko iani, ‘Kamu padalokia na Sabat aia niqiu dani na mango inau, rongona aia nogo na papadana na vaitasogi i levugada igita tana tagu popono ke mai, ma kamu donaginia laka inau na Taovia au naua migamu amu gini lia niqiu tinoni segeni.

¹⁴ Nimui aqo kamu padalokia na dani na mango, rongona na dani ia na dani tabu. Masei moa ke tau padalokia me ke aqo tana dani ia, ma nimui aqo kamu labumatesia.

¹⁵ Igamu amu tamanina ono na dani i tana kamu naua nimui aqo, ma na vitunina dani aia na dani na mango kamu balovaniau inau. Masei moa ke naua sa aqo tana dani ia nimui aqo kamu labumatesia.

¹⁶ Igira na tinoni ni Israel niqira aqo kara padalokia na dani iani vaga na papadana niqivaitasogi kolugira.

¹⁷ Sauba ke lia sailagi na papadana i levugaqira na tinoni ni Israel minau, rongona inau na Taovia au aqosia na baragata ma na barangengo i laona e ono na dani, mi tana vitunina dani inau au mango rago.”

¹⁸ Mi kalina God e goko sui vania a Moses tana Vungavunga Sinai, maia e sauvania ruka na pavavatu i tana aia segenina nogo e maretsunagira na ketsa.

32

Na Nununa na Buluka Qolumila (Na Vaolusi Ketsa 9:6-29)

¹ Mi kalina igira na toga ara reia laka a Moses e tau vati tsunamai tania na vungavunga, me tototu oka sosongo i gotu, migira ara saimai polia a Aaron mara tsarivania, “Igami ami tau dona nagua e laba vania a Moses aia na mane e adirutsumigami tania i Ejipt. Me vaga ia me dou ti igoe ko aqosivanigami sa god gana ke idagana sautu vanigami.”

² Ma Aaron e tsarivanigira, “Kamu adiligigira sui na tsaukuli qolumila tana kuliqira na taumui ma na dalemui ma kamu adigira mai vaniau inau.”

³ Mi tana, migira sui na tinoni ara adiligigira gaqira tsaukuli qolumila, mara adigira mai vania a Aaron.

⁴ Maia e adigira na tsaukuli girani, me mologira tana lake mara rono, me qetu bâ tana omea ara aqositaonia na nununa na buluka mane ara vangarau manogatinogoa, me gini laba kesa na nununa na buluka mane qolumila.

Migira na toga ara tsaria, “!Israel, iani nogo nida god igita, aia e adirutsumigita tania i Ejipt!”

⁵ Mi kalina a Aaron e reivaganana ia, maia e tû me logoa kesa na belatabu i matana na buluka mane qolumila ia, me tsaria, “Ke dani nogo sauba ke laba na dani tabu gana na padalokiana na Taovia.”

⁶ Mi tana matsaraka bongibongi na dani ngana igira ara adimaigira visana na omea tuavati gana na savori-kodokodo, me visana gana na sausau tangomana na tinoni kara ganipatâ na turina. Migira na toga ara totupuka i lao tana mutsa, mara totu matengana na inu bule ma na sinagi bubulega.

⁷ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko tsaku mo ko visutsuna i lao, rongona igira nimu toga, igira igoe o adirutsumigira tania i Ejipt, ara sasi mara piloligi taniau inau.

⁸ Ara mololenogoa na sautu inau au ketsaligira kara muria; mara tû mara aqosi segeniqira kesa na dalena buluka mane qolumila, mara

samasama i matana mara kodoputsa vania. Mara tsaria laka aia nogoria niqira god e adirut-sumigira tania i Ejipt.

⁹ Au donagininogoa laka ara tsatsarae sosongo na tinoni girani.

¹⁰ Mi kalina ia migoe ko laka na tovoana na utusiaqu. E dato sosongo na kore i tobaqu vanigira, mau padâ nomoa kau labumatesigira. Mi muri bâ ti inau sauba kau naua migoe migira na kukuamu kamu lia kesa na puku loki.”

¹¹ Mi tana, ma Moses e ngangai savosavo bâ konina na Taovia nina God me tsaria, “?Lao kiki Taovia, egua te o kore loki sosongo vaga sagata ia vanigira nimu tinoni, igoe nogo o laumaurisigira tania na Ejipt ginia na susuligamu loki?

¹² ?Rongona gua ti igira na Ejipt kara tangomana na tsariana laka kalina igoe o adirut-sumigira nogo nimu toga tania i Ejipt, mo padâ moa na matesiaqira tana vungavunga, ma kara nangaligi saikesa? Ko laka na kore sosongo vaga ia; ko olia nimu papada mo ko laka na molomaiana na omea seko loki iani vanigira nimu tinoni.

¹³ Ko padavisutugira nimu maneaqo a Abraham, ma Isaak, ma Jakob. Mo ko padatugua nimu veke o nauvanitugira laka ko tusuvanitugira ke danga tu kukuaqira, ma kara danga vaga na veitugu i gotu tana masaoka, me laka sauba ko tusuvanigira tu kukuaqira kara tamanina na kao igoe o vekenogoa vanigira kara tamanina sailagi.”

¹⁴ Mi tana, maia na Taovia e olitugua nina papada, me tau tugua naua na omea seko aia e

padâ laka ke nauvanigira nina tinoni.

¹⁵ Ma Moses e tsunatugua tania na vungavunga, me tabelekaira na pavavatu tana e totu na mamarena na ketsa ruka sui tabana.

¹⁶ God segenina nogo e aqosikaira na pavavatu kaira, me kirigira nina ketsa ka koniqira.

¹⁷ Ma Josua e rongomigira na tinoni ara gugû me tsarivania a Moses, “Inau au rongomia na leleo vaga moa ti ara vailabu i vera.”

¹⁸ Ma Moses e tsaria, “Aia e tau rorongo vaga na gû na tangomana tana vailabu, se ke vaga na ngangai kalina ara tau tangomana; aia e rorongo vaga moa na linge.”

¹⁹ Mi kalina a Moses e mai varangisia na vera maia e reia na nununa na buluka mane ara aqosia, migira na tinoni ara gagavai, me gini momosa loki na tobana. Mi tana, i tuana nogo na vungavunga, aia e tsonitsunakaira na pavavatu aia e tabelekaira mara ka takotso sui.

²⁰ Maia e adia na nununa na buluka mane ia me tsonisagea i laona na lake, me tairutua me lia na papasa me laloginia na kô, mi muri maia e turuginigira na toga ni Israel kara inuvia.

²¹ Maia e tsarivania a Aaron, “?Nagua sagata ara nauavanigo igoe na tinoni girani, te o tami-vanigira mara gini naua na sasi loki vaga sagata ia?”

²² Ma Aaron e tuguvisua me tsaria, “Ko laka na kore vaniaqu inau. Igoe o dona nogo laka na tinoni girani ara padakuti matena moa na nausasi.

²³ Igira ara tsarivaniau inau, ‘Igami ami tau dona nagua e laba vania a Moses, aia na mane e adirutsumigami tania i Ejipt; me vaga ia me dou

ti igoe ko aqosivanigami sa god gana ke idagana sautu vanigami.'

²⁴ Minau au nongigira kara adimai vaniau niqira inilau qolumila, migira ara tamani visana ara adiligigira mara saugira vaniau inau. !Minau au tsonisagegira na inilau girani i laona na lake me tavongani laba kesa na nununa na buluka mane qolumila!"

²⁵ A Moses e reigadovia laka a Aaron nogo e tamivanigira na tinoni kara muria niqira papada segeni te ara naua na sasi vaga ia, mara gini paluvangamaqira segeni i mataqira gaqira gala.

²⁶ Me vaga ia, ma Moses e vano me ba tû i matana na nauna tana ara tototu, me gû me tsaria, "!Pipi sui igira ara totu tabana konina na Taovia kara mai tutû ieni!" Me vaga ia, migira sui na Levi ara mai mara tupolia,

²⁷ maia e tsarivanigira, "Na Taovia God ni Israel e ketsalia pipi vidamui igamu ke moloa nina isi i bunguna, me ke liu i laona na nauna popono i tana igita a vaturikaegira nida valepolo, ke tû ieni, me ke tsau bâ i tabana, me ke matesigira na tasina, ma gana sai dou, ma gana verakolu."

²⁸ Migira na Levi ara rongomangana a Moses, mara ba matesigira ara gana ngongo tolu toga na mane tana dani ia.

²⁹ Ma Moses e tsarivanigira na Levi, "I dani eni nogo igamu amu sausegenimui vania na Taovia tana aqo manetabu, rongona amu labumatesigira na dalemui mane ma na kulamui, me vaga ia ma na Taovia e tabugamu i dani eni."

³⁰ Mi tana dani ngana ma Moses e tsarivanigira

na tinoni, “Igamu amu naua kesa na sasi loki sosongo. Mi kalina ia inau sauba kau dato ba tugua konina na Taovia tana vungavunga; me tau utu ti kau tangomana na sese matena nimui sasi ma na Taovia ke padale vanigamu.”

³¹ Mi muri, ma Moses e visubatugua i konina na Taovia me tsaria, “!Alao Taovia igira na tinoni girani ara naua kesa na sasi loki sosongo! Ara aqosia kesa na god qolumila mara samasama vania.

³² Kiki ko padale vanigira moa niqira sasi; me ti ke tagara, mo ko adiligia na soaqu inau tania na papi i tana igoe o maretsunagira na soaqira nimu tinoni.”

³³ Ma na Taovia e tsarivania, “Tagara, igira moa ara naua na sasi iani sauba kau adiligia na soaqira tania niqu papi.

³⁴ Mi kalina ia, migoe ko visutsuna bâ, mo ko idagana sautu vanigira niqu tinoni na vano i tana inau au tsarivanigo nogo. Ko padatugua laka niqu angelo sauba ke mataligamu, me maimai varangi nogo na tagu i tana inau sauba kau kedegira na tinoni girani tana rongona niqira sasi.”

³⁵ Me vaga ia, ma na Taovia e molomai vanigira na tinoni kesa na lobogu seko, rongona igira ara turua a Aaron ke aqosivanigira na nununa na buluka mane qolumila ia.

33

Na Taovia e Ketsaligira na Israel Kara Mololea na Vungavunga Sinai

¹ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko mololea na nauna iani, igoe migira na tinoni o adirut-sumigira tania na Ejipt, ma kamu vano tana kao inau au vekevanitugira nogo a Abraham, ma Isaak, ma Jakob ma tu kukuaqira.

² Inau sauba kau moloa kesa niq̄u angelo ke mataligamu, ma kau tsialigigira na Kanaan, ma na Amor, ma na Het, ma na Peres, ma na Hivi, ma na Jebus.

³ Kamu vano igamu tana kao lakatana me vuaga dou ia, minau segeniq̄u moa e utu kau dulikolugamu, rongona igamu na tinoni tsatsarae sosongo, me tau utu kau ba matesigamu lê i sautu.”

⁴ Mi kalina na tinoni ara rongomia na goko vaga ia, migira ara padasavi sosongo mara ngan-gai, mara tau goto sagelia niq̄ira inilau angaanga.

⁵ Rongona na Taovia e ketsalinogoa a Moses ke tsarivanigira, “Igamu na tinoni tsatsarae sosongo. Me ti vaga inau kau dulikolugamu atsa moa kesa tana tagu tetelo, me sauba e utu ke tagara kau matesiligigamu sui saikesa. Mi kalina ia kamu adiligigira sui nimui inilau angaanga, minau kau pedea na omea gua sauba kau nauvanigamu.”

⁶ Mi murina, kalina igira na tinoni ni Israel ara mololea na Vungavunga Sinai, mara tau nogo sagelia niq̄ira inilau angaanga.

Na Valepolo Tabu

⁷ Pipi kalina igira na tinoni ni Israel ara vaturikaegira niq̄ira valepolo segeni, mi tana ma Moses ke adia na Valepolo Tabu me ke

vaturikaea ao tetelo tania na nauna ia. Mara soaginia na Valepolo ia na Valepolo i tana e totu na Taovia, me ti vaga aseï ke ngaoa na lavegoko i konina na Taovia ma nina aqo ke vano i tana.

⁸ Me pipi kalina ke vano a Moses i tana, migira na tinoni kara tutû moa tana matsapana niqira valepolo, ma kara matania a Moses poi kalina aia ke ba sage.

⁹ Mi muri kalina ke ba sage nogo a Moses, ma na parako ke tsunamai me ke totu tana matsapana na Valepolo, ma na Taovia ke goko vania a Moses talu i laona na parako.

¹⁰ Mi kalina tsotsodo igira na tinoni kara morosia na parako ia tana matsapana na Valepolo, migira sui kara tsuporu tsuna.

¹¹ Mi tana ma na Taovia ke goko kolua a Moses, vaga moa kalina kesa tinoni e goko kolua kesa gana sai dou. Mi muri ma Moses ke visubatugua tana ara totu igira na tinoni. Maia moa a Josua na mane vaolu, aia na dalena a Nun, ma gana sasanga a Moses, ke totuvisu i laona na Valepolo Tabu.

Na Taovia e Vekea Ke Totu Kolugira Tugua Nina Tinoni

¹² Ma Moses e tsarivania na Taovia, “E mana igoe o tsarinogoa vaniau kau idagana sautu vanigira na tinoni girani na vano tana kao ia, mea moa igoe o tau tsarivaniau inau laka aseï sauba ke dulikoluau. Mo tsarigotoa laka o donadouginau inau mo reingaoau.

¹³ Mi kalina ia, ti vaga igoe o reingaoau manana, mau nongigo ko tsarivulagi vaniau nimu papada, rongona kau gini tangomana na

aqo dou vaniamu, ma kau gini naudou babâ moa i matamu igoe. Ko padatugugotoa laka igoe segenimu nogo o vilia na puku na tinoni girani kara lia nimu tinoni segeni.”

¹⁴ Ma na Taovia e tsaria, “Inau sauba kau vano kolugamu, ma kau sangagamu ma kamu gini tangomana.”

¹⁵ Ma Moses e gokovisu me tsaria, “Me ti vaga igoe ko tau dulikolugami, mo ko laka goto na raiamami kami mololea na nauna iani.

¹⁶ ?Ke koegua ti na tinoni kara donaginia laka igoe o reingaoau inau migira goto nimu tinoni, ti vaga igoe ko tau dulikolugami? Ma nimu totu kolugami nogo igoe sauba ke sauvulagia laka igami ami gini tavosi tanigira na tinoni tavosi sui tana barangengo.”

¹⁷ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Inau sauba kau nau saikesalia moa na omea o nongiau igoe, rongona inau au donadouginingo igoe mau reingaogo.”

¹⁸ Mi muri ma Moses e nongigotoa, “Kiki Taovia ko tamivaniau ma kau reilakana na mararamu angaanga.”

¹⁹ Ma na Taovia e tuguvisua me tsaria, “Inau sauba kau naua ma niqû doulaka popono ke liuputsi tanigo, mi matamu nogo igoe inau sauba kau tsarivulagia na soaqu tabu. Inau nogo na Taovia, minau au vangalaka vaniasei moa au ngaoa kau vangalaka vania, mau galuvea aseï moa au ngaoa kau galuvea.

²⁰ Minau e utu kau tamivanigo ko morosilakana na mataqu, rongona e tau tangomana ke kesa ke reilakana na mataqu me ke mauri.

²¹ Mieni i ligisaqu nogo inau, e totu kesa nauna i tana igoe tangomana ko tû i kelana na vatu.

²² Mi kalina na mararaqu angaanga ke liuputsi, minau sauba kau molosagego tana mangamangana na vatu ma kau tsavupoiginigo na limaqu poi kalina kau vanoputsi tanigo.

²³ Mi muri, minau sauba kau adiligia na limaqu, migoe sauba tangomana ko reia moa na gotuqu me utu moa vanigo ko reilakana na mataqu.”

34

Ruka na Pavavatu Vaolu (Na Vaolusi Ketsa 10:1-5)

¹ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko katsukaira tugua ke ruka na pavavatu vaga nogo kaira o katsukaira tana idana, minau sauba kau maretugua i ka koniqira na goko vaga au marenogoa ka koniqira ruka na pavavatu igoe o kotsokaira tana idana.

² Me ke matsaraka ke dani ko datomaitugua i kelana na Vungavunga Sinai na tsodoaqu inau.

³ Ke laka goto na datomai koluamu ke kesa; ma kau tau goto reia sa tinoni ke totu sa tabana goto na vungavunga; ke tagara goto sa sipi se sa buluka ke mutsamutsa bamai i tuana na vungavunga.”

⁴ Mi tana, ma Moses e katsukaira tugua ruka na pavavatu, mi tana matsaraka bongibongi na dani ngana, maia e kalagaidato kaira i kelana na Vungavunga Sinai, vaga nogo na Taovia e ketsaliginia ke naua.

⁵ Maia na Taovia e tsunamai i laona na parako, me tutû kolua a Moses i tana, me katevulagi vania na asana tabu, laka na soana aia Taovia.

⁶ Mi muri ma na Taovia e liuputsimai i matana a Moses me gokodato me tsaria, “Inau na Taovia inau nogo na God na galuve ma na tobalaka, mau tau dona na kore tsaku, mau dona moa na galuve sosongoliaqira na tinoni, mau totu kalavata i koniqira.

⁷ Au manalia niqû veke vanigira na toga na vatavata, mau padalea na omea seko ara naua ma niqira sasi; me sauba nomoa e utu kau terevia na kedeaqira na dalemui ma na kukuamui tsau bâ tana tolunina ma na vatinina vatavata kara botsamai i muri tana rongona niqira sasi na tamaqira.”

⁸ Ma Moses e tsaku sosongo e tsuporu tsuna tana kao me samasama vania God.

⁹ Me tsaria, “Taovia, ti vaga igoe o reingaoau manana inau, mau nongigo ko dulikolugami mo ko reitutugugami i sautu. Eo, e manana nomoa laka na tinoni girani ara tsatsarae sosongo, me atsa moa e vaga Taovia, migoe ko padalegira moa na omea seko ami naua, ma nimami sasi, mo ko tabegami moa vaga nogo nimu tinoni segeni.”

Na Vaolusituguana na Vaitasogi

(Binaboli 23:14-19; Na Vaolusi Ketsa 7:1-5; 16:1-17)

¹⁰ Na Taovia e tsarivania a Moses, “Kalina ia inau sauba kau naua kesa na vaitasogi kolu-gira na tinoni ni Israel. Mi mataqira igira inau sauba kau naugira na omea loki sosongo, vaga au tau saikesa vati naua sa nauna tana

barangengo mi laona goto sa puku na tinoni tavosi. Pipi sui na tinoni sauba kara reigira na omea loki sosongo inau na Taovia au tangomana na nauana, rongona inau sauba kau naua kesa na omea mamataguniga loki vanigamu.

¹¹ Migamu nimui aqo kamu muridougira na ketsa ma na vali inau au sauvanigamu i dani eni. Minau sauba kau tsialigigira na Amor, ma na Kanaan, ma na Het, ma na Peres, ma na Hivi, ma na Jebus, kalina igamu kamu maimai moa i sautu.

¹² Kamu laka goto na nauana sa vokesai kolu-aqira na tinonina na vera i tana igamu amu vanokalea, rongona ti vaga kamu nauvaganana ia, me tau utu ti ke lia vaga na taviti seko vanigamu.

¹³ Ma nimui aqo kamu vui pukaligira niqira belatabu, ma kamu toroutsanigira niqira tuguru tabu, ma kamu kavi pukaligira na nununa niqira god daki ko Asera.

¹⁴ “Kamu laka goto na samasama vaniana sa god tavosi, rongona inau nogo na Taovia nimui God me utu goto kau tamivanigamu kamu tamanina sa god tavosi.

¹⁵ Kamu laka goto na nauana sa vokesai kolu-aqira na tinonina na vera ia, rongona kalina igira kara vano na samasama vaniaqira niqira god ponotoba ma na savori-kodoputsa vaniaqira, me sauba kara soagamu kamu ba sangagira, mi tana migamu sauba kamu ngaoa na ba sanga na ganiana na mutsa igira ara savori vanigira niqira god ponotoba.

¹⁶ Me tau utu ti igira na dalemui mane kara

taugagira na daki ni veratavosi girani, migira sauba kara raqa sasiligira na dalemui ma kara tau totu kakai i koniqu inau, ma kara ba sanga na samasama vaniaqira niqira god ponotoba.

17 “Kamu laka goto na aqosiginiaqira na tapala na nunuqira na god peropero ma na samasama vaniaqira.

18 “Kamu lokisia na Dani Tabu na Bredi Tagara Isti Konina. Me vaga nogo na omea inau au ketsaliginigamu, kamu gania moa na bredi e tagara isti konina i laona ke vitu na dani tana vulana Abib, rongona tana vula vaga nogo ia igamu amu mololea i Ejipt.

19 “Pipi sui na baka mane botsaida, ma na idana na daleqira mane nimui omea tuavati papala ara tamaniqu sui inau,

20 migamu nimui aqo kamu volivisua kesa na dalena asi mane botsaida tana savoriana kesa na dalena sipi na tuguna. Me ti vaga kamu tau ngaoa na volivisuana na asi ia, ma kamu birukutsia moa na liona. Ma nimui aqo kamu volivisua pipi sui na dalemui mane botsaida.

“Me ke laka goto ke kesa na mai laba i mataqu inau, ti ke tagara nina sausau.

21 “Igamu amu tamanina nogo e ono na dani i tana kamu naua nimui aqo, mi tana vitunina dani igamu kamu tau goto naua sa aqo, atsa moa ti ke gado tana tagu na tsutsuka se na pipitsu.

22 “Kamu lokisia na Dani Tabu na Pipitsu kalina igamu amu tuturiga moa na pitsuana na kesanina pipitsu nimui uiti, ma kamu lokisigotoa na Dani Tabu na Babale tana ka gaqira levuga na tagu na papara ma na tagu na bisi kalina

igamu amu angunikolugira nimui vuana gai mutsamutsa.

²³ “Ke tolu na tagu i laona kesa na ngalitupa niqira aqo pipi sui nimui mane kara mai na samasama vaniaqu inau na Taovia na God ni Israel.

²⁴ Mi muri kalina kau tsialigigira na puku sui na tinoni tavosi i matamui igamu, ma kau rat-suvanigamu nogo nimui butona kao, me sauba ke tagara goto ke kesa ke tovoa na sugutiana na veramui tana tolu na dani tabu tugirani.

²⁵ “Kamu laka na savoriana na breidi na isti i konina kalina kamu gini savori-kodokodo vaniau kesa na omea tuavati. Kamu laka goto na moloana ke totu tsaulina na matsaraka na dani ngana sa turina na omea tuavati amu matesia tana Dani Tabu na Paseka.

²⁶ “Pipi ngalitupa kamu adimaia tana valena na Taovia na kesanina pipitsu tana nimui uta.

“Ma kamu laka na kukiana sa dalena naniqoti tana kona na tsutsuna tinana.”

²⁷ Mi muri ma na Taovia e tsarivania a Moses, “Ko maretsunagira na goko girani, rongona tana tsaqina goko nogo girani e pukuga na vaitasogi au naukologo igoe kalina eni me kolugira na tinoni ni Israel.”

²⁸ Ma Moses e totu i tana kolua na Taovia e vati sangavulu na dani me vati sangavulu na bongi, me tau goto gania me ke inuvia sa omea. Mi tana pavavatu kaira aia e maretsunâ na gokona na taso, igira nogo na Sangavulu Ketsa.

A Moses e Visumaitugua Tania na Vungavunga Sinai

²⁹ Mi kalina a Moses e visumaitugua tania na Vungavunga Sinai kolukaira ruka na pavavatu i tana e maregira na Sangavulu Ketsa, maia e tau moa dona laka e angaanga na ngorana tana rongona aia e talu na goko koluana na Taovia.

³⁰ Mi kalina a Aaron migira sui na toga ara reia e angaanga na ngorana a Moses, migira ara matagu na ba varangisiana.

³¹ Maia Moses e soamaigira, ma Aaron migira sui na ida tana saikolu ara bâ i konina, ma Moses e goko vanigira.

³² Mi murina ia, migira sui na tinoni ni Israel ara saimai i konina, ma Moses e tsarivulagi vanigira pipi sui na ketsa aia na Taovia e sauvaninogoa tana Vungavunga Sinai.

³³ Mi kalina a Moses e sui na goko vaniaqira, maia e tsavupoiginia na polo na lovana.

³⁴ Me pipi kalina a Moses ke vano i laona na Valepolo Tabu na goko koluana na Taovia, maia ke adiligia na polo ia tania na lovana. Mi kalina aia ke rutsumaitugua, maia ke ba tsarivanigira na tinoni ni Israel pipi sui na omea na Taovia e raiginia ke tsarivanigira,

³⁵ migira kara morosia na ngorana ke angaanga. Mi muri ti aia ke tsavupoigini tugua na polo na lovana, poi ke tsau kalina aia ke vanotugua na goko koluana na Taovia.

35

Na Ketsa e Kalea na Sabat

¹ Ma Moses e soasaigira na saikolu popono na tinoni ni Israel me tsarivanigira, "Iani nogo e

vaga na omea e ketsaliginigamu na Taovia kamu naua:

² Igamu amu tamanina nogo e ono na dani i tana kamu naua nimui aqo, ma na vitunina dani aia ke lia nimui dani tabu, na dani na mango amu baloa vaniau inau na Taovia. Me ti vaga aseï ke naua na aqo tana dani ia, ma nimui aqo kamu labumatesia.

³ Kamu laka goto na soqoi lake i laona na valemui tana Dani na Sabat.”

*Na Sausau Vania na Valepolo Tabu
(Binaboli 25:1-9)*

⁴ Ma Moses e tsarivanigira sui na tinoni ni Israel na goko vaga iani, “Iani nogo na omea e ketsaliginigamu na Taovia:

⁵ Kamu adia i laoqira nimui omea tatamani na vangana na sausau vania na Taovia. Me ti vaga aseï ke ngaoa na nauana ma nina aqo ke adimaia na sausau na qolumila, ma na siliva, ma na tapalamila;

⁶ ma na polo ara vosiginia na terete laka; ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi; na polo ara vosiginia na ivuna na naniqoti;

⁷ na kokorana na sipi mane ara somua me tsitsi; na kokorana goto na naniqoti; na gai na na akasia;

⁸ na oela gana na bulu iruiru; na papasa sisigini dou gana na oela na nina omea, ma na buluna gai uruuru sisigini dou;

⁹ na vatu angaanga tsitsi, migira goto visana na vatana na vatu angaanga loki matena tavosi

gana na moloana tana nina epod ma na todo tetelo tana aseasena na Mane Tabu Loki.

*Na Vangana na Valepolo Tabu
(Binaboli 39:32-43)*

¹⁰ “Igira sui na mane i laomui igira ara sasaga tana aqosi omea levolevo kara mai ma kara aqosigira na omea sui e ketsaligamu na Taovia kamu naua;

¹¹ na Valepolo, ma na tsatsavuna i laona mi taba, na salilina ma na pava damadama, na qarogaro, na tuguruna, ma na tototona;

¹² na Bokisi na Taso, ma na gai na mani kalagaiginiana, na vovongona, ma na polokatsi gana na tsauraginiana i matana;

¹³ na bela gana na molo bredi, ma na gai na mani kalagaiginiana, me pipi sui na vangana; ma na bredi gana na sauvianiana God;

¹⁴ na gai na molodato bilona bulu iruiru migira na vangana; na bilo kolugira na bulu;

¹⁵ na belatabu gana na kodo buluna gai uruuru ma na gai na mani kalagaiginiana; na oela tabu gana na nina omea; na bulunagai uruuru sisigini dou; na polokatsi gana na tsauraginiana tana matsapana na Valepolo;

¹⁶ na belatabu gana na savori-kodoputsa, kolua na didilana lake tapalamila, ma na gai na mani kalagaiginiana, migira sui na vangana; na popo na vulivuli ma na tototona;

¹⁷ na polokatsi gana na bara poliana na pakokana, na tuguruna ma na tototoqira; ma na polokatsi gana na matsapana na bara;

¹⁸ na itai na kakaisiginiana na Valepolo ma na polona na bara, ma na gai tetelo gana na sori itai;

19 ma na poloqira tabu rereidou sosongo a Aaron mitugira na dalena gana kara tu sagelia kalina kara tu ba naua niqira aqo i laona na Nauna Tabu.”

Na Tinoni Ara Adimaia Niqira Sausau

20 Mi murina e goko sui a Moses, migira sui na tinoni ni Israel ara tavota mara vano,

21 migira sui ara padangaoa na nauana ara tû, mara adimaia niqira sausau vania na Taovia gana na aqosiginiana na Valepolo i tana ke totu aia. Mara adimaia pipi sui na omea e kilia gana na gini aqo tana samasama ma gana na aqosiginiana na poloqira na manetabu.

22 Igira sui na mane ma na daki ara padangaoa na nauana, ara adimaigira na pini na inilau, na tsaukuli, na ringi, na liolio, me lelevoga na vatana na inilau qolumila, mara saugira sui vania na Taovia.

23 Migira sui ara tamanina na terete laka; ma na terete bora, tsitsibora, se tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi; ma na polo ara vosiginia na ivuna naniqoti; ma na kokorana sipi mane ara somua me tsitsi; se na kokorana na naniqoti, ara adimaigira vania na Taovia.

24 Migira sui ara tangomana kara sau na siliva se na tapalamila ara adimaia niqira sausau vania na Taovia, migira sui goto ara tamanina na gai na akasia e ulagana kara gini aqo tana pipi vatana na aqo, ara adimaigira goto.

25 Igira sui na daki ara dona dou sosongo na vosipolo ara adimaia na terete laka, ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka ara aqosiginia na ivuna sipi, igira segeni nogo ara vosia.

²⁶ Ara aqosigotoa na terete ginia na ivuna na naniqoti.

²⁷ Migira na ida ara adimaigira na vatu angaanga tsitsi, migira goto visana na vatana na vatu angaanga tavosi loki matena, gana kara mologira bâ tana epod ma na todo tetelo gana na aseasena na Mane Tabu Loki,

²⁸ na papasa sisigini dou ma na bulu gana na bilo, na oela gana na nina omea, ma gana goto na bulunagai sisigini dou.

²⁹ Migira sui na tinoni ni Israel ara padangaoa na nauana ara tû mara adimaigira niqira sausau vania na Taovia gana na aqosiginiaqira na omea aia na Taovia e ketsaliginia a Moses ke naua.

*Na Tinoni Sasaga Tana Aqosi Omea Levolevo Vania na Valepolo Tabu
(Binaboli 31:1-11)*

³⁰ Ma Moses e tsarivanigira na tinoni ni Israel, “Na Taovia e vilinogoa a Besalel na dalena a Uri ma na kukuana a Hur tana puku konina a Juda.

³¹ Ma God e dangaliginia na susuligana, me sauvaninogoa na sasaga loki, ma na padagado, ma na donalevo tana aqosiana pipi sui vatana na omea mamarega,

³² ma na botsangiana pipi vatana na mamare mamarega, ma na aqosiginiaqira na qolumila, ma na siliva, ma na tapalamila;

³³ ma na lasiaqira na vatu angaanga gana na baruaqira na omea levolevo; ma na katsu gai; me pipi sui goto vatana na aqosi omea mamarega tavosi.

³⁴ Na Taovia e sauvanikaira nogo a Besalel ma Oholiab aia na dalena a Ahisamak tana puku

konina a Dan, na sasaga gana na taraiaqira na tinoni tavosi tana aqosi omea levolevo vaga ara ka dona kaira.

³⁵ Maia e sauvanikaira na sasaga loki gana na donadouginiiana pipi vatana na aqo vaga ara naua igira ara dona sosongo na aqosiana na kikiri tana omea levolevo, se na botsangiana pipi vatana na mamare mamarega, se na gini vosipolo na terete laka; ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi; me visana goto vatana na polo tavosi. Kaira ara ka tangomana sosongo na nauana pipi sui na vatana na aqo, mara ka dona dou sosongo goto na botsangiana na omea vaolu.

36

¹ “Kaira a Besalel ma Oholiab, migira sui tavosi goto na mane sasaga aia na Taovia e sauvanigira nogo na padagado ma na donalevo mara donadouginiiana na aqosiana pipi na omea sui ara kilia gana na logoana na Valepolo Tabu, igira nogo niqira aqo kara aqosigira pipi sui na omea girani taoninogoa na omea e ketsaliginigira na Taovia.”

Na Tinoni Ara Adimaigira Danga Sosongo Niqira Vangalaka

² Ma Moses e soamaikaira a Besalel, ma Oholiab, migira sui goto na mane sasaga tavosi aia na Taovia e sauvanigira nogo na sasaga gana na aqosi omea levolevo, mara pandangaoa na sasanga, ma Moses e tsarivanigira kara tuturiga na aqo.

³ Ma Moses e tusuvanigira pipi sui na sausau igira na tinoni ni Israel ara adimaia gana na aqosiana na Valepolo Tabu. Migira na tinoni ni Israel ara tau kuti na adimai vaniana a Moses niqira sausau pipi matsaraka.

⁴ Migira na mane sasaga ara naua na aqo ia, ara vano

⁵ mara ba tsarivania a Moses, “Igira na tinoni ara adiadi mai moa danga sosongo na omea, liusia na omea igita a kilia gana na aqosiaqira na omea sui na Taovia e ketsaliginigita ka naua.”

⁶ Me vaga ia ma Moses e mologoko i laona na vera popono me tsarivanigira kara laka goto na sauana babâ niqira vangalaka gana na aqosiana na Valepolo Tabu ma na vangana sui; mi tana migira na tinoni ara tau goto adimaia sa niqira vangalaka.

⁷ Igira na omea ara adimainogoa e danga liusinogoa na omea e tugua na aqosiginiqira pipi sui na aqo.

Na Aqosiana na Valepolo Tana Ke Totu na Taovia

(Binaboli 26:1-37)

⁸ Igira ara sasaga sosongo bâ i laoqira na tinoni aqo, ara aqosia na Valepolo tana ke totu na Taovia. Ara aqosiginia sangavulu turina na polo vovosi laka ara vosiginia na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, mara tula mamaregasigira taonia na nunuqira na angelo.

⁹ Me pipi na turina e kesa moa atsa na katsina ma na damana, ara sangava ono na katsina me sangava kesa na damana.

¹⁰ Ara tulasagira tsege na turina, mara nauvanana goto ia tugira tsege na turina tavosi.

¹¹ Mara aqosiginia na polo bora na kakauna tana ka isuisugira kaira na turina loki.

¹² Mara mologira ara tsege sangavulu na kakauna tana liligina na kesanina turina loki, me tsege sangavulu goto na kakauna kale bâ tana liligina na rukanina turina loki.

¹³ Mara aqosigira goto tsege sangavulu na salili qolumila gana kara raqasaiginikaira ruka na turina loki ma kara ka gini lia kesa moa na polo popono.

¹⁴ Mi muri, mara aqosiginia na ivuna na naniqoti ara sangavulu kesa na turina na polo gana na tsatsavuna na Valepolo.

¹⁵ Mara aqosigira ara kesa moa atsa na katiqira ma na damaqira, ara sangava ono tabailima na katiqira me sangava kesa na damaqira.

¹⁶ Ara tulasagira tsege na turina me gini lia kesa turina loki, mara tulasai vaganana goto tugira ono na turina tavosi.

¹⁷ Ara mologira tsege sangavulu na kakauna tana liligina na kesanina turina loki, me tsege sangavulu goto na kakauna tana liligina na rukanina turina loki.

¹⁸ Ara mologotoa tsege sangavulu na salili tapalamila gana ke raqasaikaira na turina kaira rongona kara ka gini lia kesa moa na tsatsavu.

¹⁹ Mara aqosikaira goto ruka goto na tsatsavuna, kesa ara aqosiginia na kokorana na sipi mane ara somua me tsitsi, me kesa ara aqosiginia na kokorana na naniqoti, aia gana ke pala i taba.

²⁰ Migira na pava damadama gana na mani vaturikaeana na Valepolo ara aqosiginia na gai na akasia.

²¹ Me pipi na pava damadama e sangava ruka na katsina, me tinaqe tolu na damana,

²² mara kavisasana ruka na isuisuna pipi na pava damadama rongona kara gini tangomana na tugutasai dou. Me pipi sui na pava damadama ara kavisasaqira manoga vaga ia.

²³ Mara aqosi manogatigira ara rukapatu na pava damadama gana tabana i ata,

²⁴ me vati sangavulu na tototo siliva gana na tuaqira na pava damadama gira, ruka tototo i tuana kesa na pava damadama gana ke gado bâ tana nauna ara kavisasana.

²⁵ Mara aqosigira goto rukapatu na pava damadama gana tabana i vava na Valepolo,

²⁶ me vati sangavulu na tototo siliva, ruka tototo i tuana pipi na pava damadama.

²⁷ Gana i murina na Valepolo tabana i tasi ara aqosigira goto ono na pava damadama,

²⁸ me ruka na pava damadama gana tana tsuruna.

²⁹ Ma na pava damadama tana tsuruna ara ka sai tû i lao me tsau bâ i gotu. Mara aqosivaganana ia na pava damadama ruka tana tsuruna.

³⁰ Me vaga ia mara alu na pava damadama kolugira sangavulu ono na tototo siliva, ruka tototo i tuana kesa na pava damadama.

³¹ Mara aqosigira goto sangavulu tsege na qaroqaro ginia na gai na akasia, tsege na qaroqaro gana na pava damadama kesa tabana na Valepolo,

³² me tsege gana kesa tabana, me tsege goto gana i murina tabana i tasi.

³³ Ma na qaroqaro e liu i levugaqira na pava damadama e vano saviliu tuturiga kesa tabana na Valepolo me tsau bâ i tabana.

³⁴ Ma na pava damadama gira ara lesovigini-gira popono na qolumila, mara molo bâ na ringi qolumila i koniqira gana kara tangoliginigira na qaroqaro, ma na qaroqaro goto ara lesovigini-gira na qolumila.

³⁵ Ma na polokatsi ara vosiginia na terete laka, ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, mara tula mamaregasia taonia na nununa na angelo i konina.

³⁶ Mara aqositugira goto vati na tuguru ginia na gai na akasia gana na tsauringiniana na polokatsi ia, mara lesoviginitugira na qolumila, mara molo bâ na salili tu koniqira. Mi muri, mara aqositugira vati na tototo siliva gana kara tangoli kakaigira na tuguru tugira.

³⁷ Mara vosigotoa kesa na polokatsi gana tana matsapana na Valepolo ginia na terete laka, ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, mara inilauginia na tula mamarega levolevo.

³⁸ Ma gana na mani tsauringiniana na polokatsi iani ara aqositugira tsege na tuguru mara tsukulagini bâ na salili tu koniqira, mara lesoviginia na qolumila tu i kelaqira na tuguru ma na gaina na tsauringini polo, mara aqosigira goto tu tsege na tototo tapalamila gana kara tukae na tuguru tugirani.

37

Na Aqosiana na Bokisi na Taso (Binaboli 25:10-22)

¹ Ma Besalel e aqosiginigotoa na gai na akasia na Bokisi na Taso, e tinaqe tsege na katsina, me tinaqe tolu na damana, me tinaqe tolu na datona.

² Maia e tsavu poponoginia na qolumila laka i laona mi taba, me mologotoa na qolumila polia na liligina i gotu.

³ Me aqosiginigotoa na qolumila tu vati na ringi me bulu bâ tugira vati tana tuana, ruka ringi tabana, me ruka tabana.

⁴ Me aqosiginia na gai na akasia ruka na gai na kalagai me lesoviginikaira na qolumila,

⁵ me tsukulagini sagedkaira bâ tana ringi ara totu ruka tabana na bokisi.

⁶ Maia e aqosiginia na qolumila laka na vovongona, e tinaqe tsege na katsina me tinaqe tolu na damana.

⁷ Me aqosiginia na qolumila ara tai tapetapea ruka na nununa na angelo,

⁸ mara molokaira kara ka totu ruka tabana na isuisuna na vovongona na bokisi ia. Me aqosisaikaira kolunogoa na vovongo ia.

⁹ Ma na nununa na angelo kaira ara ka tu vaiarovigi i kelana na vovongo, ma ka rapoqira ara tatakatsi mara tsavu poponoa.

Na Aqosiana na Bela na Molo Bredi Gana na Savori Vaniana God (Binaboli 25:23-30)

¹⁰ Maia e aqosiginigotoa na gai na akasia kesa na bela, e tinaqe vati na katsina, me tinaqe ruka na damana me tinaqe tolu na datona.

¹¹ Me lesovi poponoginia na qolumila laka me moloa na qolumila polia na liligina i gotu.

¹² Me aqosia na titibana e labuvati na damana polipolia na bela, me moloa na qolumila polia na liligina na titibana.

¹³ Maia e aqositugira goto vati na ringi qolumila gana na tsukulagini baana na gai na kalagai, me molobatugira tana vati tsutsukena i tana ara totu na tuana.

¹⁴ Mi tugira na ringi gana na tangoliginiaqira kaira na gai na mani kalagaiana na bela, aia e molotugira kara tu totu varangisia na titibana.

¹⁵ Me aqosiginia na gai na akasia ruka na gai na kalagai, me lesoviginikaira na qolumila.

¹⁶ Maia e aqosiginia na qolumila laka na vangana na belatabu ia: na peleti, na bilo, na popovatu, migira na popo laka gana na gini aqo tana savori uaeni.

*Na Aqosiana na Gai na Mani Molodato Bilona
Bulu Iruiru
(Binaboli 25:31-40)*

¹⁷ Maia e aqosiginia na qolumila laka kesa na gai na mani molodato bilona bulu iruuru. Me aqosiginigotoa na qolumila ara tai tapetapea na tuana ma na gai gotona; migira na inilauna kolugira na nununa na tsitsi oqo ma na tsitsi tavuresi e aqosisai kolunogoa na gaina.

¹⁸ Mara tu ono na arana ara tu varaga bâ tana gai gotona, tolu kesa tabana me tolu kesa tabana.

19 Pipi ono na arana ara tu tamanina tolu na nununa tsitsi i konina ara rerei vaga na latsena na gatsoga kolu oqona ma na tavuresina.

20 Mi tana gai gotona e totu goto vati na nununa na tsitsi i konina, ara rerei vaga na latsena na gatsoga kolu oqona ma na tavuresina.

21 Me kesa na oqona e totu i ka vavaqira i tana ara ka varagasai pipi ruka na arana.

22 Igira na nununa na tsitsi oqo ma na arana e aqosisai kolunogoa na gai gotona ginia na qolumila laka ara tai tapetapea.

23 Me aqosigira goto vitu na bilo gana na mani molodatoana bâ tana arana, migira na kapi ma na omea agana na kalagaiginiqira na bilona na bulu aia e aqosiginia na qolumila laka.

24 Aia e gini aqo tolu sangavulu tsege na kilo na qolumila laka na aqosiginiana na gai na mani molodato bilona bulu iruiru kolugira pipi sui na vangana.

*Na Aqosiana na Belatabu Agana na Kodo
Bulunagai Uruuru
(Binaboli 30:1-5)*

25 Me aqosiginia na gai na akasia kesa na belatabu gana na kodo bulunagai uruuru. Aia e atsa saikesa na katsina ma na damana, e tinaqe ruka labu kesa na katsina, me tinaqe ruka labu kesa na damana, me tinaqe vati labu ruka na datona. Ma na gai ara katsadato tana vati tsukena e aqosisai kolunogoa na belatabu ia.

26 Maia e lesoviginia na qolumila laka na kelana, mi tugira sui vati tabana, mi tugira na

gai ara katsadato, me mologotoa na qolumila polipolia na liligina i gotu.

²⁷ Me aqosigotoa ruka na ringi qolumila gana na tsukulaginiana na gai na kalagaia, me molobagira i vavana na liligina tabana mi tabana, gana na tangoliginiana na gai na kalagai kalina kara kalagaia.

²⁸ Me aqosiginia na gai na akasia kaira na gai na kalagai me lesoviginikaira na qolumila.

*Na Aqosiana na Oela Tabu Gana na Nina Omea ma na Bulu Uruuru
(Binaboli 30:22-38)*

²⁹ Aia e aqosigotoa na oela tabu gana na nina omea ma na bulunagai uruuru sisigini dou, e lalo vaganana nogo ara naua igira niqira aqo na aqosi kô sisigini dou.

38

*Na Aqosiana na Belatabu Gana Na Savori-Kodoputsa
(Binaboli 27:1-8)*

¹ Ma gana na savori-kodoputsa aia e aqosiginia na gai na akasia kesa segeni goto na belatabu. E atsa saikesa na katsina ma na damana, e sangava kesa tinaqe ruka na katsina ma na damana, me tinaqe vitu na datona.

² Me aqosisai kolunogoa na belatabu tugira vati na gai ara katsadato vati tana tsukena. Ma na belatabu popono aia e lesoviginia na tapalamila.

³ Maia e aqosiginigotoa na tapalamila na van-gana sui na belatabu: na bilo tapala gana na mani kodoana na bulunagai uruuru i laona, na

savolo, na popo, na poka, ma na tapala tapetape gana na adimadaova gagâ.

⁴ Aia e aqosiginigotoa na tapalamila na didilana lake me molo bâ i vavana na titibana na belatabu me ke tsuna tsau bâ ganangongo i levugana.

⁵ Maia e aqosigotoa vati na ringi gana na tsukulaginiana na gai na kalagai, me mologira bâ tana vati tsutsukena.

⁶ Me aqosiginigotoa na gai na akasia ruka na gai na kalagaiginiana, me lesoviginikaira na tapalamila,

⁷ me tsukulaginisage kaira i laona na ringi ara totu i tabana mi tabana na belatabu. Ma na belatabu ia e aqosiginia na pava damadama, mi kelana e ova tsapatugu.

*Na Aqosiana na Popo Tapalamila
(Binaboli 30:18)*

⁸ Maia e aqosiginia na popo tapalamila ma na tototona tapalamila niqira qilasi na tironunu igira na daki ara aqo tana matana na Valepolo Tabu.

*Na Bara Ara Barapoliginia na Pakokana Na Valepolo Tabu
(Binaboli 27:9-19)*

⁹ Ma gana na pakokana na Valepolo Tabu aia e aqosiginia na bara na polokatsi vovosi laka. I tabana i ata e sangava rukapatu ruka na katsina,

¹⁰ mara rukapatu na tuguru tapalamila kologira rukapatu na tototo tapalamila ara tangolia na polokatsi ia, kolugira na salili ma na qala gana na tsaugini polokatsi e aqosiginia na siliva.

11 Tabana i vava na bara ia, aia e aqosi vaganana goto.

12 Mi tabana i tasi na polo e sangava sangavulu kesa na katsina, kolugira sangavulu na tuguru mara sangavulu na tototoqira, kolugira goto na salili ma na gai na tsauragini polo e aqosiginia na siliva.

13 Mi tabana i longa, i tana e totu na matsapa, na bara e sangava sangavulu kesa goto na damana.

14-15 Me ruka tabana na matsapa na polokatsi e sangava tolu tinaqe ono na katsina, kolugira tolu na tuguru me tolu na tototoqira.

16 Me pipi sui na polokatsi na bara ia, aia e aqosiginia na polo vovosi laka.

17 Ma na tototo gana na tuguru e aqosiginigira na tapalamila, ma na salili, ma na qala gana na tsauragini polo, ma na tsatsavuna na tuguru e aqosiginigira sui na siliva. Pipi sui na tuguru polipolia na bara aia e sorisaikolugira na qala siliva gana na tsauragini polo.

18 Na polokatsi gana tana matsapana na bara, aia e vosiginia na terete laka, kolua na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, me inilauginia na tula mamarega levolevo. E sangava vati tabailima na katsina me sangava kesa na datona, vaga nogo igira na polokatsi tavosi tana bara ia.

19 E vati na tuguru i laona vati na tototo tapalamila ara tangolia na polokatsi iani. Na saliliqira, na tsatsavuqira na tuguru, ma na qalaqira e aqosiginigira sui na siliva.

20 Pipi sui na gai tetelo gana na mani sori

itaina na Valepolo ma na polokatsi na bara e polipolia na pakokana e aqosiginigira sui goto na tapalamila.

Na Omea Ara Gini Aqo Tana Aqosiana na Valepolo Tabu

²¹ Iani nogo na mamarena na dangaqira na omea ara gini aqo tana aqosiana na Valepolo Tabu, i tana ara ka totu kaira ruka na pavavatu tana e totu na mamarena na Sangavulu Ketsa. Tana nina rarai a Moses, migira na Levi ara aqo i vavana nina tagao a Itamar na dalena a Aaron na manetabu, ara maretsunâ na dangaqira na omea ara gini aqo.

²² A Besalel, na dalena a Uri ma na kukuana a Hur tana puku konina a Juda, e aqosigira pipi sui na omea aia na Taovia e ketsaligira kara naua.

²³ Ma gana sasanga, aia Oholiab na dalena a Ahisamak tana puku konina a Dan, nina aqo ia na aqosi kikiri, ma na botsangiana pipi vatana na mamare mamarega, ma na vosiginiana na terete laka, ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka ara aqosiginia na ivuna sipi.

²⁴ Igira sui na qolumila ara balovania na Taovia gana na Valepolo Tabu, e kesa toga na kilo na mamavana, taonia na tovomamava ara gini aqo tana tagu ia.

²⁵ Ma na siliva ara adia i koniqira igira ara maretsunâ na soaqira tana tagu ara naua na tsoko tinoni e 3,430 kilo na mamavana, taonia na tovomamava ara gini aqo tana tagu ia.

²⁶ Iani nogo e vaga na dangaqira na omea ara sua igira na tinoni ara maretsunâ na soaqira

tana tagu ara naua na tsoko tinoni, pipi tinoni e tsonia na dangana vaga ara pedea, taoninogoa na tovomamava ara gini aqo tana tagu ia. Ara 603,550 na mane e tsaulia rukapatu ngalitu-paqira me dato ara tsokogira tana tsoko tinoni.

²⁷ Tana siliva, e 3,400 kilo ara gini aqo tana aqosiaqira kesa sangatu na tototo gana na Valepolo Tabu me gana na polokatsi, me 34 kilo gana pipi na tototo.

²⁸ Mi tana 30 kilo na siliva ara totuvisu, a Besalel e aqosiginigira na qala gana na mani tsaurogini polo, ma na salili gana na tuguru, ma na tsatsavu i kelaqira na tuguru.

²⁹ Ma na tapalamila ara balovania na Taovia e tsaulia 2,425 kilo.

³⁰ Mi tana tapalamila girani a Besalel e aqosiginigira na tototo gana na matsapana na Valepolo Tabu, na belatabu tapalamila kolua na didilana lake tapalamila, me pipi sui na vangana na belatabu,

³¹ na tototo gana na tuguru polipolia na bara, me gana na matsapana na bara, me pipi sui na gai tetelo gana na sori itaina na Valepolo ma na polona na bara e polipolia na pakokana.

39

Na Aqosiaqira na Poloqira na Manetabu (Binaboli 28:1-14)

¹ Ara vosiginia na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, na polo rerei dou sosongo kara sagelia igira na manetabu kalina kara tû na nauana niqira aqo tana Nauna

Tabu. Mara aqosi polotabu vania a Aaron vaga nogo na Taovia e ketsaliginia a Moses.

² Ara vosiginia na epod na polo vovosi laka; ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, ma na terete qolumila.

³ Ara tai tapetapegira na qolumila, mara sire katsikatsigira mara vosilalo kolua na terete laka, me kolugotoa na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi.

⁴ Ara aqosikaira ruka na itai na kokove gana na epod mara sorikaira bâ ruka tabana rongona ke gini totu kakai na epod.

⁵ Ma na itai na polo vovosi laka gana na sosori i levuga ara tulasai kolugotoa na epod, ginia kesa moa atsa na terete laka, ma na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, ma na terete qolumila, vaga nogo na Taovia e ketsaliginia a Moses.

⁶ Mara vangaraukaira ruka na vatu angaanga tsitsi loki matena, mara kiri bâ i ka koniqira tu soaqira na sangavulu ruka na dalena mane a Jakob, mara molotsavukaira bâ tana omea momolilo qolumila.

⁷ Mara tulakaira bâ tana itaina kokove na epod vaga na papadana tugira na sangavulu ruka na puku tana Israel, vaga nogo na Taovia e ketsaliginigira a Moses.

*Na Aqosiana na Todo Tetelo Gana na Aseasena
na Mane Tabu Loki
(Binaboli 28:15-30)*

⁸ Mara aqosiginia na todo tetelo gana ke tsautsau tana aseasena na Mane Tabu Loki e kesa moa

atsa na polo vovosi laka vaga ara aqosiginia na epod, me atsa goto na tula mamarega i konina.

⁹ Ara aqosia e kesa atsa moa na katsina ma na damana mara bunirukâ, e tinaqe kesa na katsina me tinaqe kesa na damana.

¹⁰⁻¹³ Mara adigira e sangavulu ruka na vatana tavosi babâ na vatu angaanga loki matena, mara molosagetugira tana omea momolilo qolumila. Mi muri, mara molotugira i konina na todo tetelo ia, e vati na palatete, me tolu na vatu tavosi i kelana pipi na palatete.

¹⁴ I konina pipi tu vidaqira sangavulu ruka na vatu tugirani, ara kiria na soana kesa tu vidaqira na dalena mane a Jakob, na papadana tugira sangavulu ruka puku tana Israel.

¹⁵ Ma gana na todo tetelo tana asease ara aqosivania na tseni qolumila laka mara mili vaganana na itai.

¹⁶ Mara aqosigotoa ruka na omea momolilo qolumila me ruka na ringi qolumila, mara sorikaira na ringi kaira tana tsutsukena i gotu na todo tetelo gana na asease.

¹⁷ Mara sori bâ na isuisuna kaira ruka na tseni qolumila ka koniqira kaira ruka na ringi qolumila,

¹⁸ mara sori bâ kaira goto na isuisuna tavosi na tseni kaira, ka koniqira ruka na omea momolilo qolumila, me vaga ia mara sorikaira bâ i nago tana itai na kokove tana epod.

¹⁹ Mara aqosigotoa ruka na ringi qolumila, mara sorikaira bâ ruka tana isuisuna i lao na todo tetelo gana na asease, tabana i laona varangisia na epod.

²⁰ Mara aqosigotoa ruka na ringi qolumila, mara molokaira bâ i nago tana susuina na itaina kokove na epod, varangisia na sasaina i kelana na itai na polo vovosi laka gana na sosori i levuga.

²¹ Me vaga nogo na omea na Taovia e ket-saliginia a Moses, igira ara soriginia na itai bora na ringina na todo tetelo gana na asease tana ringina na epod, rongona na todo tetelo ia ke totu kakai dou i kelana na itai na sosori levuga, me ke gini tau tatatsora lê.

*Na Aqosiana Visana Goto na Poloqira na Manetabu
(Binaboli 28:31-43)*

²² Na polo sagesage katsi aia e pala i vavana na epod, ara vosigini saikesalia moa na terete bora ara aqosiginia na ivuna sipi.

²³ Ma na liligina na ovaova gana na lova, ara tula matolusidoua gana ke gini tau taratsi tsaku.

²⁴⁻²⁶ Mara tula polipolia na tuana na polo sagesage katsi ia visana na nununa na vuanagai momolilo ginia na terete bora, tsitsibora, me tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, mara tula na belo qolumila laka kara tsautsau i levugaqira na vuanagai gira, vaga nogo na omea na Taovia e ketsaligininogoa a Moses.

²⁷ Mara tula sote vania a Aaron mitugira na dalena,

²⁸ ma na kepi, ma na polo ni laona kara tu sagelia i vavana na polo katsi,

²⁹ mara vosi itai na sosori i levuga ginia na terete laka, ma na terete bora, tsitsibora me

tsitsilaka, ara aqosiginia na ivuna sipi, mara inilauginigira na tula mamarega levolevo, vaga nogo na omea na Taovia e ketsaliginia a Moses.

³⁰ Mara aqosiginia na qolumila laka kesa na in-ilau, vaga na papadana na omea ara baloa, mara kiria i konina na goko iani, “BALOVANINOGOA NA TAOVIA.”

³¹ Mara soriginia na itai bora i nagona nina kepi a Aaron, vaga nogo na omea na Taovia e ketsaliginia a Moses.

*Na Suilavaginiana na Aqona Na Valepolo Tabu
(Binaboli 35:10-19)*

³² Mi tana mara suilavagini saikesalia pipi sui na aqona na Valepolo Tabu. Igira na toga ni Israel ara naua pipi sui na omea vaga na Taovia e ketsaliginia a Moses.

³³ Ara adimai vania a Moses na Valepolo me pipi sui na vangana, na salilina, na pava damadama, na qaroqaro, na tuguruna, ma na tototona;

³⁴ na tsatsavuna ara aqosiginia na kokorana sipi mane ara somua me tsitsi; ma na tsatsavuna ara aqosiginia na kokorana na naniqoti; ma na polokatsi gana i matana na Bokisi na Taso;

³⁵ na Bokisi na Taso i tana ara ka totu kaira ruka na pavavatu, ma na gai na mani kalagaiginiana, ma na vovongona;

³⁶ na bela gana na molo breidi ma na vangana sui; ma na breidi ara sauvania God;

³⁷ na gai na mani molo dato bilona bulu iruiru ara aqosiginia na qolumila laka, na bilona, me pipi sui na vangana, ma na bulu gana na bilo;

³⁸ ma na belatabu qolumila gana na kodo buluna gai iruiru sisigini dou; na oela tabu gana na nina omea, na bulunagai uruuru sisigini dou; na polokatsi gana na matsapana na Valepolo;

³⁹ na belatabu tapalamila ma na didilana lake tapalamila, ma na gai na kalagaiginiana, me pipi sui na vangana; ma na popo na vulivuli kolu tototona;

⁴⁰ na polokatsi gana na bara poliana na pakokana ma na tuguruna ma na tototoqira; na polokatsi gana na matsapana na bara kolu itaina; na gai tetelo gana na sori itaina na Valepolo; me pipi sui lakalaka na vangana gana na gini aqo i laona na Valepolo;

⁴¹ migira na pologira tabu rerei dou sosongo a Aaron mitugira na dalena kara tu sagelia kalina kara tu naua tu niqira aqo i laona na Nauna Tabu.

⁴² Igira na tinoni ni Israel ara nausuinogoa pipi sui na aqo vaga nogo na Taovia e ketsalignia a Moses.

⁴³ Ma Moses e vilekegira pipi sui na omea, me reia laka ara aqosigira saikesa nogo vaga na Taovia e ketsaligira. Mi tana ma Moses e tabugira.

40

Na Vaturikaeana ma na Tabuana na Valepolo Tabu

¹ Na Taovia e tsarivania a Moses,

² "Tana kesianina dani i laona na kesianina vula ko vaturikaea na Valepolo i tana ke totu na Taovia.

³ Ko molosagea i laona na Valepolo na Bokisi na Taso tana e totu na Sangavulu Ketsa mo ko tsauringinia na polokatsi i matana.

⁴ Ko adisagea na bela na molo bredi, mo ko moloa na vangana i konina. Ko adisagegoota na gaina na mani molodato bilona bulu iruiru, mo ko molo bâ na bilona i konina.

⁵ Ko moloa na belatabu qolumila gana na kodo bulunagai uruuru i matana na Bokisi na Taso mo ko tsauringinia na polokatsi tana matsapana na Valepolo.

⁶ Ko moloa i matana na Valepolo na belatabu gana na savori-kodoputsa.

⁷ Ko moloa na popo na vulivuli i ka qaqira levuga kaira na Valepolo ma na belatabu mo ko dangaliginia na kô.

⁸ Ko turuvaginia na bara polipolia na pakokana mo ko tsauringinia na polokatsi tana matsapana.

⁹ “Mi muri, migoe ko tabua na Valepolo me pipi sui na vangana tana ninaginiana na oela tabu, me sauba ke tabu.

¹⁰ Mi muri, mo ko tabua na belatabu me pipi sui na vangana tana ninaginiana na oela tabu, me sauba ke tabu saikesa.

¹¹ Ko tabu vaganana goto ia na popo na vulivuli kolu tototona.

¹² “Ko adimaia a Aaron mi tugira na dalena mane tana matana na Valepolo mo ko tsarivani-tugira kara tu lesomale dou.

¹³ Ko sagelivania a Aaron na polo na manetabu, mo ko ninaginia na oela tabu, mi tana nauvaganana ia igoe ko tabua rongona ke gini ulagana na aqo vaniaqu inau vaga na manetabu.

14 Ko adimaitugira goto na dalena mo ko sagelivanitugira tu gaqira sote.

15 Ko ninaginitugira goto na oela tabu vaga o ninagininogoa tu tamaqira rongona ke gini ula-gaqira na aqo vaniaqu inau vaga na manetabu. Na ninaginiaqira na oela tabu iani sauba ke naua ma kara lia na manetabu tana tagu sui ke mai.”

16 Ma Moses e naua pipi sui na omea vaga saikesa nogo e ketsaliginia na Taovia.

17 Me vaga ia, mi tana kesanina dani i laona na kesanina vula tana rukanina ngalitupa murina kalina ara mololea i Ejipt, igira ara vaturikaea na Valepolo tana ke totu na Taovia.

18 Ma Moses e molo bâ na tototona, me vaturikaegira na pava damadama, me soribagira na qarogarona, me vaturikaegira na tuguruna.

19 Maia e vuresia bâ na tsatsavuna na Valepolo, me molo bâ goto na tsatsavuna ni taba, vaga saikesa nogo e ketsaliginia na Taovia.

20 Mi muri, maia e adikaira ruka na pavavatu me molosage ba kaira i laona na Bokisi na Taso. Me tsukulaginisage kaira na gai na kalagaigini-ana i laona na ringi tana Bokisi na Taso me molo bâ na vovongona i konina.

21 Mi muri, maia e molosagea na bokisi i laona na Valepolo, me tsauragini bâ na polokatsi i matana. Mi tana nauvaganana ia aia e popoisiginia na Bokisi na Taso vaga nogo na Taovia e ketsaliginia.

22 Maia e molosagea na bela na molo bredi i laona na Valepolo, i tabana i vava tabana mai na polokatsi e poisia na Bokisi na Taso,

²³ me moloa i kelana na bela ia na bre^{di} ara sauvania na Taovia, vaga nogo na Taovia e ketsaliginia.

²⁴ Me mologotoa na gai na molodato bilona bulu iruiru i laona na Valepolo, tabana i ata gana ngongo tana e totu na bela na molo bre^{di}

²⁵ mi tana nogo i matana na Taovia aia e tungigira na bulu iruiru vaga nogo na Taovia e ketsaliginia.

²⁶ Aia e molosagegotoa na belatabu qolumila i laona na Valepolo i matana na polokatsi ara tsauringinia,

²⁷ me kodogira na bulunagai uruuru vaga nogo na Taovia e ketsaliginia.

²⁸ Mi muri maia e tsauringinia na polokatsi tana matsapana na Valepolo,

²⁹ mi tana i matana na polokatsi gana na matsapana na Valepolo ia, aia e moloa na belatabu gana na savori-kodoputsa. Mi kelana na belatabu ia aia e savoria na savori-kodokodo ma na sausau na uiti vaga nogo na Taovia e ketsaliginia.

³⁰ Aia e moloa na popo na vulivuli ka gaqira levuga na Valepolo ma na belatabu, me dangaliginia na kô.

³¹ Ma Moses, ma Aaron, mi tugira na dalena ara tu vulia tu lima^{qira} ma tu tua^{qira} i laona na popo ia

³² pipi kalina ara tu sagemai i laona na Valepolo se ara tu vano tana belatabu, vaga nogo na Taovia e ketsaliginigira.

³³ Ma Moses e vaturikaea na bara polipolia na pakokana na Valepolo ma na belatabu, me

tsauraginia na polokatsi tana matsapana na bara. Mi tana, aia e suilavagini saikesalia pipi sui na aqo.

Na Parako i Kelana na Valepolo I Tana e Totu na Taovia

(Tsoko Tinoni 9:15-23)

³⁴ Mi muri, ma na parako e tsunamai me tsavu poponoa na Valepolo ma na mararana angaanga na Taovia e mararasi poponoa.

³⁵ Me rongona na parako e tsavu poponoa tana nauna ia, te a Moses e tau tangomana ke sagebâ i laona na Valepolo.

³⁶ Mi kalina moa na parako ke datoligi tania na Valepolo, ti igira na tinoni ni Israel kara vutia niqira valepolo, ma kara ratsuvano kesa tana nauna segeni.

³⁷ Mi tana tagu popono e totu na parako ia i kelana na Valepolo, igira ara totu moa i tana mara tau goto aligiri na vavano.

³⁸ Tana tagu popono ara liubamai i laona na kaomate ara reia na parakona na Taovia i kelana na Valepolo tana dani, ma na lapina lake e iruiru tana bongi.

Ghari Bible

Ghari: Ghari Bible (Bible with Deuterocanon)

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Ghari)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022
eb379363-fbdd-532b-81c1-eb5fe7aa36a9